

S V E U Č I L I Š T E U Z A G R E B U

IZVJEŠTAJ

REKTORA O RADU SVEUČILIŠTA
U ŠKOL. GOD. 1954./55.

SVEUČILIŠNI VJESNIK A · III · PRILOG
ZAGREB 1955

IZVJEŠTAJ REKTORA O RADU SVEUČILIŠTA U ŠKOLSKOJ GODINI 1954/55.*

Spremajući ovaj izvještaj imao sam u vidu, da pred nastavnike, sveučilišne suradnike i studente, kao i pred našu javnost iznesem: prvo, osnovnu problematiku Sveučilišta i drugo, rad Sveučilišta tokom ove godine 1954./55. te njegove uspjehe, nedostatke i teškoće.

Sa svojih oko 3600 nastavnika, suradnika i drugih službenika (zajedno sa cjelokupnim osobljem kliničkih bolnica) te oko 14000 studenata Sveučilište predstavlja bez sumnje najveći radni kolektiv u našoj Republici. Po mnogostranosti svog nastavnog i naučnog rada, po svojoj organizacionoj strukturi, po mnogostrukim vezama, koje vežu Sveučilište s javnim životom naše Republike i cijele naše zemlje kao i po svojoj osnovnoj zadaći, koju ono ima odgajajući mlade ljude za preuzimanje rukovodećih mjesta u našoj nauci, privredi, upravi, sudstvu, nastavi i zdravstvu, Sveučilište je ne samo najsloženija organizacija, već i organizacija, koja neophodno nužno mora usmjeriti sadržaj svoga rada i njegove ciljeve prema društvenoj sredini, u kojoj radi i živi, konkretno u našoj današnjoj stvarnosti: novom socijalističkom društvu koje izgrađujemo. To pak ne znači, da taj rad treba samo prilagođivati našoj stvarnosti u onoj mjeri, u kojoj se ona mijenja, već što je mnogo važnije i što bi trebalo da lebdi kao nit vodilja pred očima sveučilišnih nastavnika, da svojim utjecajem na formiranje ličnosti mladih intelektualaca, stručnjaka i budućih rukovodilaca stalno, neposredno, aktivno i kreativno djeluje i rukovodi u izgradnji i napretku našeg novog društva i u stvaranju njegovih materijalnih i kulturnih dobara. Osim toga trebalo bi da svaki sveučilišni nastavnik stalno sudjeluje u rješavanju svih pitanja, koja su od vitalne važnosti za našu sredinu, da kao čovjek s najvećim stručnim znanjem stavlja to znanje u službu napretka ove zemlje i da rukovodi na polju struke, koja je domena njegova naučnog istraživanja. To su ideali, kojima bi trebala da teži ova naša najveća nastavna i naučna ustanova. Te ideale još nismo ostvarili, iako sam uvjeren, da sveučilišni ljudi, izvršavajući oba zadatka, koja sam istaknuo, vrše mnogo veću društvenu ulogu, nego im se to pripisuje u javnosti, pa što više i veću, nego što su toga oni sami svijesni. Da ta uloga nije danas mnogo značajnija, uzrok treba tražiti, po mom mišljenju, u tome, što je socijalna revolucija zatekla veliku većinu nastavnika, čiji se nazor na svijet i društvo nije podudaraao s ideologijom socijalističkog društva. Uspjesi naše nacionalne revolucije kao i uspjesi mnogih socijalnih izmjena u toku rata za Oslobođenje privukli su na suradnju oko obnove i izgradnje sve ljude, koji iskreno vole ovu zemlju pa i ljude sa Sveučilišta.

U toku prošlih deset godina, gledajući otvorenim očima na naša zbivanja i veseleći se golemim uspjesima na podizanju proizvodnog kapaciteta zemlje i

* Ovaj izvještaj podnosi Rektor u sveučilišnoj skupštini 28. prosinca 1955.

rješenju nacionalnog pitanja, a na vanjskom političkom planu izvanrednom ugledu, koji je postigla nova Jugoslavija, velika većina sveučilišnih nastavnika prihvatila je novo uređenje kao svoje i najiskrenije prionula, da mu pomogne pri daljnjem njegovu razvoju. Sudjelujući tako svojim radom u javnom životu zemlje, sveučilišni su ljudi mijenjali i svoja gledanja na društvo, mijenjali svoju svijest. Odgojitelji su se i sami odgajali postajući sve bolji graditelji novoga društva. No svaki od nas osjeća, da taj proces preodgajanja nas samih nije još završen. Drugačije nije moglo ni biti, jer se nazori zrelih ljudi mijenjaju uvijek mnogo sporije, nego što se mijenja lice materijalnog svijeta oko njih. Imajući to sve u vidu, naša zajednica može biti zadovoljna, a Sveučilište ponosno dosadašnjim razvojem ljudi u ovoj ustanovi.

Društveno upravljanje Sveučilištem dovelo je sveučilišne ljude u bližu suradnju s mnogim odgovornim političkim i privrednim rukovodiocima naše Republike i tu će se i jedni i drugi moći najbolje uvjeriti, da su interesi sveučilišnih ljudi identični s interesima svakog ostalog člana naše društvene zajednice.

Gledajući pod ovakvim aspektom na rad Sveučilišta u protekloj godini, svijestan sam, da izvještaj, koji ovdje iznosim, registrira samo dijelove i fragmente mnogostrane problematike Sveučilišta. Štoviše, ona najosnovnija pitanja o tome, kakav bi trebao da bude rad Sveučilišta, da može u punom opsegu izvoditi svoju mnogostranu društvenu ulogu, ovdje su samo uzgred dodirnuti. I to iz dva razloga: prvo, jer su ta pitanja izvanredno složena i traže svestran studij, i drugo, jer pod današnjim uvjetima sveučilišnog života Sveučilište nema objektivnih ni subjektivnih mogućnosti, da tu ulogu u cijelosti pravilno izvede. — Bit će potrebno, da se tokom školske godine 1955./56. — koja će nam donijeti republički zakon o Sveučilištu kao i sveučilišni statut i fakultetske statute — podrobnije pozabavimo ovim pitanjima. Ovaj izvještaj iznosi samo opću problematiku zajedničku cijelom Sveučilištu, a ne predstavlja skraćeni sumarni izvještaj svih naših fakulteta, iako su često činjenice s pojedinih fakulteta uzete za ilustraciju problematike, koja se ovdje tretira.

I sveučilišni i fakultetski organi bili su prošle godine zaokupljeni velikim nizom pitanja, od kojih su neka bila od presudne važnosti po rad Sveučilišta kao cjeline ili po rad pojedinih fakulteta, a još više znatno većim brojem pitanja od većeg ili manjeg značaja, koja se nameću gotovo svake godine. No rijetko se koje godine osjećalo na Sveučilištu toliko opterećenje nastavnika, suradnika i studenata u rješavanju problematike njihova rada i djelovanja kao upravo ove godine.

I. ORGANI UPRAVLJANJA

1. Društveno upravljanje

Kako je Opći zakon o univerzitetima stupio na snagu 15. srpnja 1954., moglo se prošle školske godine prvi puta u historiji naših univerziteta pristupiti njegovoj primjeni i organizirati društveno upravljanje Sveučilištem i fakultetima. Najbitnija novina i prednost prema dosadašnjem načinu upravljanja univerzitetima sastoji se u potpuno samostalnom upravljanju uz pomoć

društvenih organa upravljanja: sveučilišnog i fakultetskog savjeta. To znači, da sveučilišni organi odlučuju o cjelokupnom nastavnom i naučnom radu na Sveučilištu. Sveučilište se izuzima od kompetencije republičkog Savjeta za nauku, prosvjetu i kulturu i podleže samo nadzoru Izvršnog Vijeća Sabora NRH. Štoviše i nastavnike Sveučilišta biraju i imenuju sveučilišni organi sami prema mogućnostima predviđenim budžetom. Ostvarena puna autonomija Sveučilišta najbolji je dokaz povjerenja, koje uživa Sveučilište.

Od novog načina upravljanja Sveučilište očekuje snažan podstrek i nov polet u razvoju svog nastavnog i naučnog rada. Ono očekuje veće mogućnosti u izgradnji i opremi školskog prostora i prostora za znanstveni rad.

Odlukom o privremenom utvrđivanju sastava i izboru Sveučilišne skupštine, Sveučilišnog savjeta, fakultetskih savjeta i fakultetskih vijeća Sveučilišta u Zagrebu, Sabor Narodne Republike Hrvatske utvrdio je sastav ovih organa. Na temelju te Odluke izvršeni su izbori tokom mjeseca listopada 1954. U sveučilišni savjet i u fakultetske savjete izabrano je ukupno 188 članova i to, iz redova Sveučilišta 96, studenata 10, Narodnog odbora grada Zagreba 1 i naučnih, stručnih, političkih i drugih javnih radnika 81. Ove posljednje imenovao je Sabor Narodne Republike Hrvatske.

Ljudi, koje je u našu sredinu izaslao Sabor, poznati su u našem javnom životu kao istaknuti politički, kulturni, stručni i javni radnici. Njihovim se posredstvom Sveučilište usko povezalo s najvišim organima naše republičke uprave te posredno ili neposredno s gotovo svim granama narodnog života u privredi, industriji, nastavi, zdravstvu i t. d. Danas još nismo sasvim u mogućnosti da sagledamo sve dalekosežne posljedice ovog povezivanja Sveučilišta sa životom naše zemlje, no ono će bez sumnje već u doglednoj budućnosti dovesti do uže suradnje između fakultetskih ljudi i njihovih zavoda te naših privrednih poduzeća i zdravstvenih, kulturnih i drugih ustanova, do prsnog uzajamnog pomaganja teorije i prakse. A to je konačno i krajnji cilj Sveučilišta kao najviše nastavne i naučne ustanove.

Ovakvo gledanje na ulogu naših savjeta ne mogu da nam pomute teškoće, koje je prošle godine imalo Sveučilište zbog nedovoljnih sredstava. S tom činjenicom nema ustanova društvenog upravljanja nikakve veze. Naprotiv, da nije bilo suradnje predstavnika Sabora s našim fakultetima, teškoće bi bile veće, i teže bi se našlo put, da ih se prebrodi. Teškoće, koje je Sveučilište imalo u izgradnji fakultetskih ustanova i njihovoj opremi suvremenim naučnim pomagalicama posve su objektivne naravi u pomanjkanju sredstava, kojima je raspolagala Narodna Republika Hrvatska, a ovo je opet pomanjkanje — kako je općenito poznato — bilo uvjetovano golemim izdacima za izgradnju naše bazične industrije. — No vjerujemo, da od novog smjera u politici investicija može i Sveučilište očekivati idućih godina znatnija sredstva za svoju izgradnju.

Danas, poslije godinu dana rada Sveučilišnog i fakultetskih savjeta i po njima formiranih odbora i komisija možemo reći, da su ovi organi pokazali, da bi mogli postati snažna pomoć Sveučilištu i fakultetima pri rješavanju njihovih mnogobrojnih zadataka. Javni radnici, koji su u sveučilišne organe upravljanja ušli kao predstavnici Sabora, unijeli su u te organe nove poglede o ulozi Sveučilišta u našoj socijalističkoj zemlji. Osim toga, poznavajući iz neposredne blizine napore, pregaranja i uspjehe, koje imaju sveučilišni na-

stavnici, ovi će ljudi biti najbolji tumači potreba Sveučilišta u Saboru kao i pred cijelom našom javnosti.

Fakultetski savjeti povezali su fakultete još uže sa strukom, za koju odgajaju kadrove, sa stručnim udruženjima i s operativom. Ovo će bez sumnje imati značajne posljedice pri organiziranju suradnje fakulteta s područjem dotične djelatnosti.

Ovo je bila prva godina rada organa društvenog upravljanja na Sveučilištu. Bilo je potrebno više mjeseci, da se članovi upoznaju s problematikom Sveučilišta odnosno fakulteta. Zbog mnogih drugih redovitih dužnosti, koje imaju, manji broj ovih članova nije se mogao još saživjeti sa zadacima i teškoćama Sveučilišta odnosno fakulteta. No ima i takvih članova, koji ne pokazuju dovoljno interesa za svoju dužnost na Sveučilištu. Dešavalo se ponekad, da se sjednice nisu mogle održati zbog pomanjkanja kvoruma. Pokazalo se, da fakultetima najviše pomažu oni članovi, koji stoje u stalnom užem kontaktu s dekanima odnosno nastavnima fakulteta, pa i izvan sjednica proučavaju teškoće, koje koče rad fakulteta odnosno Sveučilišta. To su gotovo redovito predsjednici savjeta, ali ima i znatan broj drugih članova, koji pokazuju živo zauzimanje za napredak fakulteta i Sveučilišta.

Ponešto dakle iz subjektivnih razloga, a znatno više zbog pomanjkanja sredstava (o čemu će još dalje biti govora), društveno upravljanje Sveučilištem nije još ove godine dalo one rezultate, koje bi po danoj mu ulozi moglo da daje. Ovo se stanje ogleda i u izvještajima dekana na fakultetskim skupštinama održanim tokom listopada. Malo ima izvještaja, koji su se opširnije pozabavili djelovanjem Savjeta i o njima govore izrazito afirmativno (Pravni, Farmaceutski fakultet), a ima ih i takvih, koji rad svojih savjeta jedva i spominju. Neki čak misle, da je još prerano isticati naročite rezultate rada fakultetskhi savjeta i da treba pričekati njihov rad u budućoj godini.

Nadamo se, da će se u novoj šk. godini još više proširiti suradnja Sveučilišta i organa narodne vlasti. Nedostaci koji tu još postoje ne mogu međutim nimalo umanjiti vrijednost nove institucije društvenog upravljanja Sveučilištem. Duboko smo uvjereni, da će ona već u ovoj školskoj godini prebroditi prve djetinje bolesti, koje su napokon bolesti razvoja i rasta, a ne ove ustanove kao cjeline.

2. Sveučilišna skupština

Osnovna funkcija skupštine je izborna. Skupštinu sačinjavaju svi nastavnici i određen broj fakultetskih i sveučilišnih suradnika.

Sveučilišna skupština nije organ, koji upravlja Sveučilištem, ali je njezino značenje u društvenom upravljanju vrlo važno. Ona predstavlja parlament Sveučilišta, koji ne donosi, doduše, neke odluke (osim kod izbora rektora i prorektora), no raspravljajući izvještaj rektora o radu Sveučilišta i o općim pitanjima nastavnog i naučnog rada, može dati korisne sugestije i inicijative za rad sveučilišnih i fakultetskih organa upravljanja.

Ovo je potvrdilo već prvo zasjedanje skupštine održane 5. studenoga 1954. kako se vidi iz rezolucije usvojene na tom sastanku, a odštampane u Sveučilišnom vjesniku br. 1—2 od 1955. god.

Odlukom Sabora Narodne Republike Hrvatske o privremenom utvrđivanju sastava i izbora Sveučilišne skupštine (v. Nar. nov. br. 47 od 13. X. 1954),

Sveučilišnog savjeta, fakultetskih savjeta i fakultetskih vijeća, utvrđen je način izbora ovih organa. Na temelju spomenute Odluke izvršeni su u listopadu 1954. izbori. Sastav prve Sveučilišne skupštine bio je ovaj:

nastavnika i predstavnika fakultetskih suradnika	344
predstavnika studenata	80
ukupno	<u>424</u>
· kvorum je iznosio ($\frac{2}{3}$ ukupnih glasova)	230
za odluku je potrebna bila apsolutna većina prisutnih, t. j. najmanje	116

Na temelju ovlaštenja čl. 43. Općeg zakona o univerzitetima Sveučilišno je vijeće sazvalo Sveučilišnu skupštinu za 5. studenoga 1954., odredilo dnevni red, propisalo proceduru za izbor rektora i prorektora i raspravilo niz pitanja u vezi s održavanjem Sveučilišne skupštine, koja se sastala prviput u smislu novoga sveučilišnog zakona.

Dnevni red prve sjednice, utvrđen od strane Sveučilišnog vijeća, bio je ovaj:

- 1) Otvorenje skupštine i izbor predsjednika
- 2) Izvještaj rektora
- 3) Diskusija
- 4) Prijedlog Sveučilišnog vijeća o proceduri izbora za izbor rektora i prorektora
- 5) Izbor rektora i prorektora za školske godine 1954./55. i 1955./56.

Za rektora Sveučilišta izabran je dr. ing. Hrvoje Iveković, redovni profesor Farmaceutskog fakulteta, a za prorektora dr. Željko Marković, redovni profesor Prirodoslovno-matematičkog fakulteta.

Opširan izvještaj o prvom sastanku ove skupštine odštampan je iz steno-
grafskih bilježaka u »Sveučilišnom vijesniku« br. 1—2 od 1955. god.

Iz ovog se izvještaja vidi, da se na prvoj sveučilišnoj skupštini javio samo mali broj diskutacija, a da je bio iznesen još manji broj tema od osnovne važnosti za Sveučilište.

Na sjednici Sveučilišnog vijeća od 24. V. 1955. zaključeno je, da se fakultetske skupštine održavaju između 1. i 5. listopada, a Sveučilišna skupština u studenom. Predsjedavat će predsjednik, kojega skupština izabere. Dekani se biraju na svima fakultetima tokom lipnja. Školska godina počinje 1. listopada i toga dana dekani nastupaju svoju dužnost.

3. Fakultetske skupštine

Član 56 O. Z. U. (Opći zakon o univerzitetima) traži, da se na fakultetskim skupštinama iznese izvještaj Vijeća o stanju na fakultetu i njegovu radu.

Prema zaključku Sveučilišnog vijeća od 14. svibnja 1955. imale su se fakultetske skupštine održati od 1.—5. listopada ove godine. One su međutim održane ovim redom:

4. X. 1955. — Filozofski, Prirodoslovno-matematički i Poljoprivredno-šumarski fakultet,
6. X. 1955. — Pravni i Tehnički fakultet,
7. X. 1955. — Farmaceutski fakultet,
8. X. 1955. — Veterinarski fakultet,
10. X. 1955. — Medicinski fakultet i
27. X. 1955. — Ekonomski fakultet.

Izvještaje su u ime vijeća podnijeli dekani. Ti su izvještaji vrlo različiti i po opsegu i po materiji koju obrađuju. Najopširniji među njima prikazuju pored mnogih interesantnih i važnih podataka neke detalje, koji ne bi trebalo da se iznose pred godišnju skupštinu, ako se ostane pri davanju izvještaja dekana na kraju školske godine. Neki su izvještaji naprotiv prilično oskudni, a ima i takvih, koji ne iznose ni važne podatke (kao na pr. o suradnji fakulteta s privredom), već vijeće fakulteta upućuje čitaoce na sakupljeni materijal u dekanatskom arhivu. Dalje, ovi izvještaji imaju najvećim dijelom karakter registracije postojećeg stanja na fakultetima, što oni u prvom redu moraju i biti.

Izvještaji svih fakulteta iznose svoje uspjehe u naučnom radu. Neki taj materijal iznose vrlo detaljno (Pravni, Filozofski, Prirodoslovno-matematički fakultet), drugi pak više ili manje sumarno. Neki fakulteti donose interesantnu analizu studenata po njihovu socijalnom podrijetlu (Farmaceutski, Ekonomski), drugi posvećuju veću pažnju njihovom uspjehu u studiju. Ima napokon i takvih izvještaja, koji neke činjenice ne prikazuju pravilno (na pr. Ekonomski fakultet o gradnji predavaonice, dotacije za publikacije).

Ako ih gledamo kao cjelinu, možemo reći, da je u fakultetskim izvještajima vrlo opsežan i ilustrativan materijal, koji pokazuje goleme napore i velike uspjehe fakulteta u prošloj školskoj godini.

Takvi su se materijali mogli obilno iskoristiti u diskusiji na fakultetskim skupštinama.

No opći je dojam s ovih skupština, da one nisu uspjele, t. j. da nisu dale ono, što bi trebalo od njih očekivati: javnu izmjenu misli o osnovnoj problematici fakulteta, o teškoćama i nedostacima fakultetskog rada i o putevima kako da se ove prebrode. Ne bi bilo loše ni da su diskutanti istaknuli neke naročite uspjehe fakultetskih ljudi i pohvalili njihov rad. Ili obrnuto, da su tražili objašnjenja za neki neuspjeh. Relativno je najviše uspjela skupština Ekonomskog fakulteta, a ponešto i Tehničkog, Poljoprivredno-šumarskog i Farmaceutskog fakulteta.

Nastavnici i suradnici rijetko su uzimali riječ i to gotovo bez izuzetka samo mlađi. Većina govornika bili su studenti. No i ovi su — s malim izuzecima — najviše tretirali sitnija, za život fakulteta kao cjeline manje važna pitanja. Na jednom fakultetu nije bilo nikakve diskusije.

Što se pak tiče javnosti, nju su na ovogodišnjim skupštinama zastupali samo izuzetni pojedinci iz stručnih udruženja ili resornih nadležstava i predstavnici štampe. S izuzetkom dvaju govornika, ti ljudi nisu u diskusiji uzimali riječ. Treba spomenuti i to, da mnogi vanjski članovi fakultetskih savjeta nisu prisustvovali skupštinama svojih fakulteta.

Teško je naći prave uzroke ovakve mlakosti i bezbojnosti ovogodišnjih fakultetskih skupština. Možda smo najbliže istini, ako kažemo, da većina pri-

sutnih nije bila pripravna za diskusiju, jer je tek iz govora dekana prvi puta čula izvještaj. Odatle slijedi pouka, da bi izvještaji trebali biti prije umnoženi i razdijeljeni u više stotina primjeraka.

Možda se pomanjkanje diskusija treba pripisati i činjenici, da su nastavnici i suradnici fakulteta upoznati sa svom problematikom i o njoj su obilno diskutirali tokom godine na sjednicama Vijeća, Savjeta, nastavničkih grupa, u odborima i t. d.

Bilo je više prigovora i datumu održanja ovih skupština. Početkom listopada su i nastavnici i studenti vrlo angažirani ispitima, organizacijom predavanja i vježbi, sjednicama i t. d. Izražene su želje, da se održanje fakultetskih skupština pomakne buduće godine na kraj listopada (ovo je usvojilo Sveučilišno vijeće 29. X. 1955).

4. Sveučilišni savjet

O. Z. U. dao je univerzitetskim savjetima vrlo velik djelokrug. U kompetenciji je ovih savjeta rješavanje svih pitanja značajnih po život univerziteta.

Prva sjednica Sveučilišnog savjeta održana je 4. prosinca 1954., na kojoj je izvršen izbor predsjednika i donesene su odluke organizacione i proceduralne naravi, kao i neke druge odluke.

Prije izbora predsjednika, članovi Savjeta donijeli su odluku o načinu izbora predsjednika Sveučilišnog savjeta. Osnovno je u toj odluci ovo:

Kandidata za predsjednika može predložiti svaki član Savjeta, a izbor se vrši tajnim glasanjem listićima, na kojemu svaki glasač ispisuje ime kandidata, za kojega glasa. U prvom, a eventualno i drugom glasanju (ako u prvom glasanju ne bude nitko izabran), svaki glasač može glasati ili za jednog od predloženih kandidata ili za kojega drugog člana Savjeta.

Za izbor predsjednika sjednici moraju prisustvovati najmanje dvije trećine članova Savjeta, a izabran je onaj kandidat, koji dobije apsolutnu većinu glasova svih članova Savjeta, t. j. najmanje trinaest.

Ako u prvom glasanju ni jedan kandidat ne dobije potrebnu većinu, pristupa se drugom glasanju na isti način, a ako ni u drugom glasanju ne bude nitko izabran, pristupa se trećem glasanju, pa se bira između dvaju kandidata, koji su dobili najveći broj glasova. I tada se smatra izabranim onaj, koji je dobio apsolutnu većinu glasova svih članova Savjeta.

Ako je predsjednik spriječen, odsutan ili bolestan, zamjenik predsjednika bira se ad hoc za tu sjednicu.

Zatim je donesena odluka o kvorumu potrebnom za donošenje pravovanih odluka Sveučilišnog savjeta:

Sveučilišni savjet može rješavati, ako su na sjednici prisutne najmanje dvije trećine ukupnog broja članova, t. j. najmanje sedamnaest. Za pravovani odluku potrebna je apsolutna većina glasova prisutnih članova, osim za potvrdu izbora nastavnika, za što je potrebna apsolutna većina od ukupnog broja članova Savjeta s pravom glasa, t. j. najmanje trinaest.

Sveučilišni savjet održao je tokom prošle godine 6 sjednica i bavio se velikim brojem pitanja od vitalne važnosti po Sveučilište. Budući da se rad Sveučilišnog savjeta i Vijeća isprepleće i nadopunjava, iznijet ćemo ga na slijedećim stranicama prilikom obrađivanja pojedinih tema. Ovdje ćemo istaknuti samo najvažnije teme, o kojima je raspravljao Savjet. To su: donošenje

budžeta Sveučilišta, studij fakultetskih potreba za gradnju i adaptacije, prijedlozi za izgradnju studentskih domova, donošenje odluka u vezi s nov osnovanim fakultetima na Rijeci i u Zadru, potvrda po fakultetima izabranih nastavnika te briga oko donošenja fakultetskih i sveučilišnih statuta.

Već prema navedenim temama vidi se, da je Sveučilišni savjet ostvario svoj osnovni zadatak da rukovodi politikom rada i upravljanja Sveučilištem. Ako danas poslije godinu dana pokušamo karakterizirati onaj novi duh, koji je Sveučilišni savjet unio u život Sveučilišta, mogli bismo reći ovo:

a) Radom ovog Savjeta dolazi do jakog izražaja Sveučilište kao cjelina nasuprot partikularističkim tendencijama fakulteta. Sveučilišni savjet i Sveučilišno vijeće predstavljaju snažne centripetalne sile.

b) Sveučilišni ljudi podijelili su odgovornost za rad Sveučilišta s predstavnicima, koje je imenovao Sabor, što znači, da je Sveučilište kao organizacija ojačalo. Sveučilište je dobilo na ugledu. Ono je dobilo jaku moralnu podršku.

c) Sveučilište je ostvarilo autonomiju, kakvu nije imalo dosad u svojoj historiji.

d) U nastojanju oko izgradnje školskog prostora uneseno je planiranje. Prišlo se sistematski i stručno analizi potreba svakog fakulteta, tražila su se najsvrsishodnija i najbrža rješenja s obzirom na gradnje, koje su već u toku, i određen je bio prioritet izgradnje.

e) Potaknuto je oterećenje Sveučilišta s obzirom na broj studenata i započeto je s izgradnjom novih fakulteta na Rijeci i u Zadru.

f) Primjenjuju se za sve fakultete jednaki kriteriji pri izboru nastavnika.

g) Raspravljene su osnove fakultetskih statuta zajedničke svim fakultetima.

h) Posredstvom predstavnika Sabora ostvarene su neposredne veze između Sveučilišta i nadležnih organa državne uprave, što omogućuje brže donošenje rješavanja republičkih nadležstava u pitanjima, koja su od presudne važnosti za Sveučilište.

Pri radu Sveučilišnog savjeta treba naglasiti rad odbora za investicije ovog Savjeta, o kojem će se još govoriti kasnije (v. str. 63.—68.).

Zbog velikog broja pitanja, kojima se bavi Sveučilišni savjet, ne mogu se često na njegovim zasjedanjima provesti svestranije rasprave. Stoga bi rad Savjeta bio efikasniji, kad bi se materijali dnevnog reda prethodno prodiskutirali u užim odborima ili komisijama. Tako bi bili potrebni: odbor za personalna pitanja, odbor za nastavu i koordinaciju naučnog rada, odbor za budžet i finansiranje, odbor za investicije i izgradnju, odbor za zakonodavstvo (statuti, republički zakon o Sveučilištu), odbor za studentska pitanja i t. d.

Članovi Savjeta koje delegiraju fakulteti nisu (prema duhu O. Z. U.) predstavnici fakulteta, već cijelog Sveučilišta. Pokazalo se međutim, da dekani mogu bolje informirati Savjet o problematici svojih fakulteta i zastupati njegove interese, nego što to mogu redovno ostali članovi fakultetskog vijeća. Bilo bi stoga poželjno, da fakulteti u pravilu biraju svoje dekane za članove Sveučilišnog savjeta, ukoliko nemaju nastavnika, koji se naročito bave sveučilišnom problematikom.

Budući da je potrebno duže vrijeme, da se članovi delegati Sabora upoznaju s problematikom Sveučilišta, bilo bi nadalje poželjno, da po isteku njihova mandata budu od Sabora ponovo delegirani svi oni članovi, koji imaju za to želju, naročit interes za Sveučilište i vremena za suradnju.

5. Sveučilišno vijeće

Opći zakon o univerzitetima dao je relativno ograničen djelokrug Sveučilišnom vijeću. No razmatrajući sva pitanja od zajedničkog interesa za fakultete, Sveučilišno je vijeće nastavilo posao i način rada bivšeg sveučilišnog Senata donoseći svoje zaključke, koji zbog svoje korisnosti i radi jednoobraznosti i kohezije Sveučilišta nailaze na puno poštivanje i izvršavanje od strane fakulteta. Osim toga, podnoseći svoje mišljenje i prijedloge Sveučilišnom savjetu i proučavajući pitanja, koja mu podnosi Sveučilišni savjet, Sveučilišno je vijeće pridonijelo, da se pitanja iscrpno pretresu i predlože obrazloženi nacrti odluka i zaključaka, prije konačne odluke Sveučilišnog savjeta.

Velik dio predmeta, kojima se bavio Savjet bio je neposredno ili posredstvom rektora predložen od Vijeća. Iako je prema O. Z. U. skučen djelokrug Vijeća, ono se u praksi bavi gotovo jednakom problematikom, kojom se bavio i bivši Senat. Izuzetak čine prijedlozi za imenovanja nastavnika, koja prema O. Z. U. ne predlaže više Vijeće. Ovogodišnje iskustvo je pokazalo, da se odluke Savjeta redovito poklapaju s prijedlozima Vijeća, ako je Vijeće pri tom imalo jedinstveno gledište.

Zbog kontinuiteta rada zaključilo je Sveučilišno vijeće (29. X. 1955), da sjednicama mogu prisustvovati i prodekani, t. j. dekani prošle godine.

Sudjelovanje predstavnika studenata, kada su na dnevnom redu pitanja o materijalnom stanju studenata kao i druga pitanja od interesa za studente, treba da se u idućoj školskoj godini još više razvije, jer je praksa pokazala, da je ovakav kontakt i za rješavanje pojedinačnih i za raspravu načelnih pitanja vrlo koristan i plodonosan.

Sveučilišno vijeće broji 11 članova (dekani, rektor i prorektor), a fakultetska vijeća, koja sačinjavaju svi nastavnici i određen broj fakultetskih suradnika, brojila su na 9 fakulteta ukupno 277 nastavnika i 42 suradnika.

U prošloj školskoj godini Sveučilišno je vijeće održalo 13 sjednica.

6. Odbori i komisije

U svrhu opširnijeg studija pojedinih pitanja sveučilišni Savjet i Vijeće formirali su odbore i komisije.

Kao pomoćni organi Sveučilišnog savjeta djelovali su:

Odbor za investicije: Predsjednik: Z. Vrkljan. Članovi: B. Bakrač, P. Cukon, H. Iveković, K. Ostrogović, N. Sremec.

Odbor za proračun: Predsjednik: N. Sekulić. Članovi: Ž. Marković, M. Mirković, K. Ostrogović, N. Sremec, M. Špiljak i B. Težak.

Komisija za razradu pitanja stipendiranja i odlazaka u inostranstvo u naučne svrhe: H. Iveković, M. Mirković i B. Težak.

Komisija za izradu propisa o disciplinskoj odgovornosti studenata: V. Bayer, Ž. Škreb i Z. Vajner.

Komisija za razmatranje problema izdavanja sveučilišnih udžbenika i skripata: V. Bayer, P. Cukon, I. Dončević i B. Težak.

Komisija za redakciju Pravilnika o honorarima za honorarnu nastavu: Članovi: V. Meško, N. Sremec i N. Tintić.

Komisija za redakciju statuta Prirodoslovno-matematičkog i Medicinskog fakulteta: Predsjednik: V. Bayer. Članovi: M. Mirković, i K. Ostrogović.

Komisija za redakciju statuta Veterinarskog fakulteta: Predsjednik: V. Bayer. Članovi: F. Kušan i M. Winterhalter.

Drugostepeni disciplinski sud za nastavnike: Predsjednik: F. Čulinović. Članovi: Đ. Kurepa i D. Bazjanac. Zamjenici: Š. Babić, S. Šilović i J. Andrassy.

Drugostepeni disciplinski sud za studente: Predsjednik: O. Mandić. Članovi: Z. Kopač i B. Tomašić. Zamjenici: B. Miklaušić, B. Akačić i J. Katušić.

Kao organi Sveučilišnog vijeća djelovali su:

Odbor za stipendiranje i odlazak u inostranstvo u naučne svrhe: Predsjednik: T. Varićak. Članovi: R. Bićanić i V. Vinja.

Odbor za udžbenike i skripta: Predsjednik: M. Deanović. Tajnici: V. Serdar i P. Šimleša. Članovi: Lj. Jonke, S. Bilinski, A. Prokop, F. Mihaljević, M. Francetić, V. Hahn, I. Horvat, M. Fišer-Herman, F. Krajčević, Lj. Grgić i M. Octenjak.

Komisija za postdiplomski studij: H. Iveković, B. Težak, R. Bićanić, V. Hahn i M. Deanović.

Odbor Stalne izložbe strane naučne i stručne literature. Predsjednik: B. Eisner. Članovi: A. Heim, M. Horvat, B. Težak, M. Dobrinčić i M. Butorac.

Odbor za pomoći naučno-istraživačkom radu. Predsjednik: T. Varićak. Članovi: J. Baturić, M. Deanović, N. Skrivanelli i B. Težak.

Odbor za dodjelu deviza: H. Iveković, M. Marković, B. Težak, T. Varićak, R. Bićanić i N. Vinja.

Odbor za nabavku stranih knjiga i časopisa: Lj. Jonke, B. Težak, M. Horvat, I. Ivančević, E. Topolnik, D. Bazjanac, J. Kišpatić, B. Vajić, Đ. Račić. Za predsjednika odbora izabran je B. Težak.

Komisija za fizički odgoj studenata. Predsjednik: S. Macarol. Članovi: M. Mihovilović, P. Šimleša i dva predstavnika studenata.

Redakcioni odbor Sveučilišnog vjesnika. Glavni i odgovorni urednik B. Težak. Članovi: F. Kogoj, F. Kušan, T. Varićak, D. Horvat, Đ. Račić, O. Mandić, A. Polanščak, R. Benić, M. Butorac.

Odbor za izradu sveuč. statuta i koordinaciju fakultetskih statuta. Predsjednik: R. Bićanić. Članovi: Š. Babić, N. Fink, V. Hahn, R. Lopašić a od strane društva nastavnika M. Horvat i B. Težak.

Prvostepeni disciplinski sud za nastavnike: Predsjednik: P. Rastovčan. Zamjenik: M. Horvat. Prvi član je promjenljiv (svaki fakultet delegira jednoga nastavnika). Drugi član: V. Brajković. Zamjenik: V. Vranić.

Prvostepeni disciplinski sud za ostale službenike Sveučilišta: Predsjednik i prvi član isti kao u Prvost. disc. sudu za nastavnike. Drugi član: D. Zlatić, Zamjenik: V. Duplančić.

Rad navedenih odbora i komisija uvelike je olakšao rad Savjeta odnosno Vijeća. U njima je radio velik broj članova Vijeća i Savjeta sveučilišnih nastavnika i studenata (ukupno 102). Svakom odboru odnosno komisiji bio je dodijeljen po jedan od članova Rektorata, koji su se brinuli za sakupljanje materijala, vođenje zapisnika, provođenje zaključaka, redovito održavanje

sjednica i t. d. Upravo prošle školske godine razgranao se rad odbora i komisija u tolikoj mjeri, da je Rektorat morao povećati broj službenika od 12 na 18, a i taj se broj već pokazao kao nedostatan.

Rad sveučilišnih odbora i komisija bit će prikazan pri tretiranju odnosne tematike.

7. Rektorat

Zbog proširenja poslova u Rektoratu, Sveučilišni je savjet donio privremeno rješenje o uređenju i radu Rektorata.

Rektorat se služi prostorijama, koje ne zadovoljavaju ni po veličini prostora ni po svom unutrašnjem uređaju. Zbog toga su poduzimani koraci, da se za rektoratske uredovnice nađu prikladnije prostorije, no dosada bez uspjeha.

U prošlogodišnji proračun Sveučilišta ušla je svota od dinara 2 820 000 predviđena za adaptaciju prostorija Rektorata.

Administrativne i ostale poslove Rektorata obavlja tajnik (savjetnik A. Brodanović) s 4 viša referenta, jednim računovodom, 2 kancelarijska referenta, 2 honorirana službenika, 2 daktilografkinje i 2 pomoćna službenika.

8. Druga redovita interuniverzitetska konferencija

Na I. interuniverzitetskoj konferenciji svih jugoslavenskih univerziteta održanoj u Beogradu 14. veljače 1954. bilo je dogovoreno, da se redovne godišnje interuniverzitetske konferencije održavaju svake godine u drugoj republici.

Prema zaključku I. interuniverzitetske konferencije sazvana je II. interuniverzitetska konferencija za 22., 23. i 24. rujna 1954. u Zagrebu, ali je na prijedlog beogradskog Univerziteta odgođena zbog provođenja Općeg zakona o univerzitetima, koji je neposredno prije bio objavljen.

Dok je na I. konferenciji bio opširno prodiskutiran prijedlog Općeg zakona o univerzitetima, na II. interuniverzitetskoj konferenciji trebalo je nakon objelodanjenja ovog zakona donijeti direktive za njegovo provođenje u život i dogovoriti mnoge pojedinosti, koje je zakon ostavio otvorenima, a od važnosti su da budu jednako riješene na svim našim univerzitetima.

Nakon formiranja novih sveučilišnih i fakultetskih organa zagrebačko je Sveučilište u sporazumu s ostalim univerzitetima u državi sazvalo konferenciju za 7., 8. i 9. travnja 1955. u Zagrebu.

U radu ove konferencije sudjelovali su predstavnici nastavno-naučnih kolektiva, organa društvenog upravljanja, udruženja univerzitetskih nastavnika i Saveza studenata i to: iz Beograda 5 delegata, iz Ljubljane 5 delegata, iz Sarajeva 12 delegata, iz Skopja 8 delegata, iz Zagreba 23 delegata. Savez studenata Jugoslavije predstavljala su 2 delegata.

Konferencija je započela radom 7. travnja u 9 sati u auli Sveučilišta u Zagrebu.

Nakon pozdravnog govora rektora Sveučilišta prešlo se na 2. točku dnevnog reda. Rektor je predložio, da se referati ne čitaju, nego da se konferencija ograniči na diskusiju o pitanjima, koja su iznesena u štampanim referatima i koreferatima.

Referate za 2. 3. i 4. točku dnevnog reda izradili su delegati Sveučilišta u Zagrebu i to za 2. točku rektor Sveučilišta dr. ing. Hrvoje Iveković, a za 3. i 4. točku redovni profesor Pravnog fakulteta dr. Marijan Horvat. Referate za 5. i 6. točku izradio je beogradski Univerzitet, a referat za 7. točku sarajevski Univerzitet.

Koreferate o pitanju habilitacije, republičkog zakona o univerzitetima, o univerzitetskim statutima i o privatnoj docenturi izradio je beogradski Univerzitet.

Već na početku diskusije o 2. točki dnevnog reda, predsjednik Sveučilišnog savjeta Nikola Sekulić predložio je, da se prodiskutiraju neka krupnija pitanja, koja nisu bila posebno navedena u dnevnom redu. Konferencija se složila, da se tom prilikom rasprave ova pitanja: pitanje nastave, pitanje strukture univerziteta i fakulteta, ustanove univerziteta i status studenata.

Za vrijeme trodnevnog zasjedanja interuniverzitetska konferencija je prodiskutirala iznesena pitanja, kao i pitanja privatnih docenata i habilitacije, organizacije naučnog rada univerziteta, pitanje uzdizanja mladih nastavnika i fakultetskih suradnika i neka studentska pitanja.

Na završetku II. interuniverzitetska konferencija izdala je ovo

S a o p ć e n j e

Druga interuniverzitetska konferencija održana je 7., 8. i 9. travnja 1955. godine u Zagrebu. Shodno duhu Općeg zakona o univerzitetima u radu ove konferencije učestvovali su predstavnici nastavno-naučnih kolektiva, organa društvenog upravljanja, udruženja univerzitetskih nastavnika i Saveza studenata.

Konferencija je težila da iscrpnom diskusijom, uzajamnom izmjenom iskustva i upoznavanjem specifičnih potreba i teškoća pojedinih univerziteta nađe zajedničke osnove za provođenje u život Općeg zakona o univerzitetima i za izradu republičkih zakona o univerzitetima i univerzitetskih i fakultetskih statuta.

Svestrano su prodiskutirana naročito pitanja redovne nastave za studente, usklađivanja sistema nastave, metoda izvođenja, trajanja studija u vezi s odgojem potrebnih visokokvalificiranih stručnih kadrova, kao i razni oblici postdiplomskog studija. Isto tako je prodiskutirana struktura univerziteta i fakulteta, naučni rad i ustanove, podizanje nastavnog i naučnog podmlatka, status studenata i neka pitanja njihova života i rada.

Sva ova pitanja razmatrana su i u svjetlosti postojećeg nesklada između broja studenata i nastavno-naučnih mogućnosti, kao i materijalnih uvjeta rada najvećeg broja fakulteta u zemlji.

U najvažnijim pitanjima konferencija je uspjela da uskladi mišljenja i nađe zajedničke osnove i rješenja.

Konferencija je također konstatirala, da postoji niz otvorenih krupnih pitanja neposredno vezanih za dalji razvoj univerziteta i fakulteta, kao što su na pr. usklađivanja kapaciteta fakulteta prema broju studenata, sažimanje fakulteta i osnivanje novih, organizacija naučnog rada na univerzitetima i t. d. Za rješavanje ovih pitanja prijeko je potrebno prikupiti i svestrano proučiti potrebnu dokumentaciju.

Za proučavanje mnogih pitanja specifičnih za pojedine fakultete konferencija je ukazala na potrebu održavanja međufakultetskih sastanaka, na kojima bi se naročito uskladili pogledi na nastavne planove i programe, sistem izvođenja nastave, režim studija i t. d. Konferencija smatra, da pri tome treba uzeti u obzir razvoj pojedinih fakulteta, njihovo današnje stanje i lokalne specifičnosti.

Postavljajući i razmatrajući svu složenost problematike univerziteta i fakulteta u ovom periodu razvoja našeg društva i u traženju odgovarajućih oblika i sadržine univerzitetske nastave i naučnog rada, konferencija je pokazala gotovost svih organa i članova univerziteta i fakulteta da rješavaju postavljene probleme.

Konferencija ujedno smatra, da je sve spomenute zadatke moguće uspješno rješavati uz svestranu podršku i učestvovanje zainteresiranih društvenih faktora.

*

Konferencija je na završetku donijela i zaključak, da se formira inter-univerzitetski koordinativni odbor od po 2 predstavnika svih univerziteta, koji će se brinuti o provođenju zaključaka i preporuka interuniverzitetske konferencije, o povezivanju univerziteta s nadležnim državnim organima i o ostalim poslovima u vezi s interuniverzitetskom konferencijom.

U vezi s tim zaključkom zamoljeni su još istoga dana svi univerziteti, da saopće imena svojih predstavnika, kako bi se što prije mogla sazvati prva sjednica koordinativnog odbora.

Interuniverzitetske konferencije imaju zadatak da koordiniraju rad naših univerziteta. Bilo bi poželjno, da one u budućnosti odigraju još značajniju ulogu i da kao najviši zajednički forum nađu puteve za užu saradnju među našim univerzitetima. Činjenica je, da postoji među našim univerzitetima slaba veza i da nema stalnog kontakta među nastavnicima kao ni među studentima. Ovaj se kontakt redovno uspostavlja samo interfakultetskim konferencijama, koje su održavaju najviše jednom na godinu. Bilo bi međutim, kako za nastavu, tako i za naučni rad, neophodno nužno, da postoji stalna i redovita izmjena nastavnika i kolaboracija pri rješavanju nastavne i naučne problematike.

II. ZAKONODAVSTVO

1. Statuti

Po stupanju na snagu Općeg zakona o univerzitetima, koji je okvirni zakon i vrijedi za sve univerzitete u zemlji, bilo je potrebno da se pristupi radu oko donošenja republičkog zakona o Sveučilištu te sveučilišnog i fakultetskih statuta, koje također donosi Sabor. Na spomenutim zakonima i statutima treba da se osniva sav rad Sveučilišta. Kako je materija ovih zakona usko povezana, treba ih međusobno uskladiti. Sveučilišni se savjet složio s prijedlogom Odbora za prosvjetu Republičkog vijeća, da se najprije pristupi izradi sveučilišnog i fakultetskih statuta, a zatim tek da se donese zakon o Sveučilištu. Ovim će se putem najlakše sabrati sva materija, koju treba

ozakoniti i koja je od važnosti za djelovanje raznorodnih fakulteta i Sveučilišta kao cjeline. Dok je izradba prijedloga sveučilišnog i fakultetskih statuta prepuštena fakultetima i Sveučilišnom vijeću, prijedlog republičkog zakona izradit će Odbor za prosvjetu Izvršnog vijeća NR Hrvatske.

Možemo spomenuti, da je Odbor za prosvjetu Izvršnog vijeća NR Srbije izabrao Odbor za izradbu nacrtu republičkih zakona, koji se sastoji od 8 lica s univerziteta, rektora i prorektora te 3 lica iz Odbora IV NR Srbije. Ovaj je odbor već izradio nacrt republičkog zakona i dao ga na diskusiju.

Razumljivo je, da je oko izrađivanja prijedloga fakultetskih i sveučilišnog statuta bila koncentrirana pažnja ne samo organa upravljanja na zagrebačkom Sveučilištu u prošloj školskoj godini, već i nastavnčkih grupa. Radi se o donošenju zakonske osnove, o kojoj ovisi uspješan rad kako fakulteta tako i cijelog Sveučilišta.

Sveučilišno je vijeće obrazovalo Odbor za izradu sveučilišnog statuta i za koordiniranje fakultetskih statuta (sastav v. str. 10.) i tokom godine pratilo rad ovog odbora kao i tok rasprava na fakultetima.

U vremenu od 27. studenoga 1954. do 19. svibnja 1955. odbor je održao 20 sjednica, raspravio mnoga načelna i posebna pitanja i izradio prednacrt sveučilišnog statuta, koji je dostavljen na diskusiju i primjedbe svima fakultetima i svim članovima Sveučilišnog savjeta i predsjednicima fakultetskih savjeta.

Nacrt sveučilišnog statuta iznesen je na diskusiju na sjednici Savjeta od 14. srpnja 1955., da se čuju primjedbe na sistem dosadašnjeg rada i da se izvidi da li su zahvaćeni svi problemi, koje je trebalo tretirati. Savjet se složio s time, da ne bi trebalo unositi u statute sve odredbe općeg zakona kao ni odredbe republičkog zakona, kad potonji bude objavljen. Treba unijeti samo onaj materijal, koji se odnosi na razradu tih odredaba.

Sveučilišno vijeće odgodilo je raspravu o sveučilišnom i fakultetskim statutima do jeseni s pretpostavkom, da će do tada biti objavljen i republički zakon pa će se moći uskladiti statuti s njegovim propisima.

U diskusiji o elementima, koji bi trebali da budu obuhvaćeni u svim fakultetskim statutima, izneseno je ovo:

Mnogi su fakulteti unijeli u statute odredbe, koje bi trebale ući u pravilnike. Različit je stav zauzet prema broju nedjeljnih sati predavanja i vježbi. Dok neki fakulteti zastupaju gledište, da taj broj ne bi smio prijeći 26 sati na tjedan, drugi se zalažu i za preko 36 sati. Različit je stav i prema učenju stranih jezika (obligatno, neobligatno ili fakultativno). Nadalje su raspravljena pitanja trajanja nastave, statusa studenata, učenja latinskog jezika, priznavanja semestara prilikom prijelaza na srodne ili druge fakultete, što je sve različito riješeno na pojedinim fakultetima. U vezi s postdiplomskim studijem primijećeno je, da bi u sveučilišni statut mogle ući samo opće odredbe, jer ima niz specifičnosti na pojedinim fakultetima. Postoji i pitanje odnosa fakulteta prema studentskim udruženjima. Ako bi se usvojilo stanovište, da studentska udruženja budu neovisna o Sveučilištu, onda ni fakulteti ni Sveučilište ne bi mogli preuzeti nikakvu odgovornost niti nadzor nad tim udruženjima. Postavljeno je pitanje, kolika je norma za predavanja sveučilišnog nastavnika. Ovo je važno i zbog toga, da bi se za one sate, koji prelaze utvrđenu granicu, moglo eventualno postavljati nove nastavnike. Daljnja pitanja, koja su dotaknuta u diskusiji, bila su: sistematizacija mjesta, izbor asistenata,

trajanje nastave, pitanja koja se tiču sjeckanja pojedinih predmeta, pitanje postupka habilitacije. Učinjene su i primjedbe, da u statutu nije došla do izražaja odlučnost, da se unese u organizaciju Sveučilišta nešto bitno nova i da se naglasi njegova cjelina.

U diskusijama je istaknuto, da fakultetski statuti treba da pored ostalog sadrže plan nastave, dok programi, sistematizacije i sve ono, za što se predviđa, da će se češće mijenjati, treba da bude samo priloženo radi dokumentacije.

Sveučilišni savjet je zaključio, da iznesene sugestije i primjedbe treba da posluže odborima za statut u daljem radu.

Svi su fakulteti tokom prošle godine izradili prve prijedloge svojih statuta, koji su nekoliko puta bili redigirani pa opet dotjerivani. Treba pritom naglasiti i činjenicu, da su već gotovi nacrti nekih fakulteta utjecali na izradbu drugih s ciljem, da im elementi budu po mogućnosti jednaki. Unatoč tomu malo ima statuta, koji su na fakultetima prošli zasad posljednju redakciju.

Sveučilišnom savjetu dostavljeni su nedavno na pretres statuti Medicinskog, Prirodoslovnog i Veterinarskog fakulteta. Budući da su ovi statuti bili izrađivani pod raznim aspektima Savjet je formirao odbor (sastav v. str. 10.), koji je imao zadatak da ispita, koji im elementi nedostaju ili su suviše uneseni, kako bi ovi prvi statuti mogli poslužiti kao model za daljnje usavršavanje ostalih fakultetskih statuta. Kao bitno nove elemente odbor je u predložene statute unio princip kolektivnog upravljanja osnovnim jedinicama fakulteta te mogućnost, da kandidati traže habilitaciju i prilikom samog nastave za docenta odnosno profesora. Nema sumnje, da će ove prve predložene statute brzo slijediti ostali. Načelna teškoća postoji još kod donošenja statuta Tehničkog fakulteta, jer nije odlučeno, hoće li taj fakultet ostati i nadalje kao jedna cjelina ili će se razgraditi u više fakulteta.

2. Nastavni planovi i programi

Već odmah poslije Oslobođenja počele su na fakultetima diskusije i predradnje za reformu studija. Tokom prošlih deset godina doživjeli su nastavni planovi na svim fakultetima po nekoliko promjena, tako da studenti u raznim godištimu slušaju često nastavu po raznim planovima. Budući da nastavni planovi treba da uđu u fakultetske statute, prošle je godine njihovo izrađivanje ušlo u svoju konačnu fazu. Pri radu na nastavnim planovima sudjelovali su svi radni kolektivi na fakultetima: nastavničke grupe, vijeća i savjeti. Pored toga planovi su davani na mišljenje stručnim udruženjima.

Pri izradbi nastavnih planova polazilo se od stanovišta:

a) da osnovni studij mora studenta upoznati sa svim temeljima teorije i prakse onih grana nauke koje se primjenjuju u radu budućeg stručnjaka, dok sve ostale pojedinosti treba da se prepuste postdiplomskom studiju;

b) da studij treba tako organizirati, da se on može redovno završiti pola godine ili najviše godinu dana po apsolutoriju.

Sveučilišno je vijeće više puta preporučilo fakultetima, da ponovo prouče svoje nastavne planove i programe uzimajući u obzir, da studij treba biti realan t. j. da se na studenta ne stavlja takve zahtjeve, kojima on ne može udovoljiti, a da znatno ne produžuje studij.

Ne možemo reći, da su fakulteti u toj namjeri uspjeli. Iz statističkih podataka (v. str. 58.) vidi se, da velika većina studenata završava mnogo kasnije. Bit će neophodno nužno, da se ovim problemom pozabavi Sveučilište i ove školske godine, pa da se dokumentiranom analizom pronađu pravi uzroci ovog stanja. Uzroci kasnog završavanja mogu biti ovi:

a) ili nastavni programi sadrže previše materijala, koji nije prijeko potreban dobrom prosječnom stručnjaku, ili b) — ako prvo nije slučaj — da je ono prijeko potrebno gradivo tokom zadnjih dvadeset godina tako naraslo, da ga u toku redovitog studija mogu savladati samo naročito talentirani studenti, ili c) da postoje neke druge, izvan fakulteta postojeće zapreke redovitom studiranju (teškoće oko smještaja, učenja i t. d.) ili pak d) da na Sveučilište dolazi velik broj kandidata bez dovoljne opće naobrazbe.

Mišljenja nastavnika pritom su različita. Najvjerojatnije je, da se glavni razlozi imaju tražiti u gore navedenim pod a) i b), a ponešto i zbog onog navedenog pod c).

Budući da ovakvo stanje na Sveučilištu zabrinjuje, to je očito, da će nastavni planovi morati u bližoj budućnosti biti podvrgnuti daljnjoj izmjeni pa će biti ili smanjeni, ili će se pak dosadašnje redovno vrijeme studija morati na nekim fakultetima produljiti.

Da bi se u redovnom studiju omogućila nastava iz više grana nauke, čije dublje poznavanje nije neophodno nužno za izobrazbu stručnjaka općeg tipa, a da pritom takva izobrazba ipak ne strada, neki su fakulteti u svojim planovima predvidjeli više smjerova za isti opći tip stručnjaka (Filozofski, Prirodoslovni, Tehnički fakultet). Naročito je daleko pritom išao Prirodoslovno-matematički fakultet. Ovako usmjeravanje studija, koje se redovno odvija u posljednjoj godini, pridonijet će bez sumnje razvijanju nauke i nastave.

Na mnogim se fakultetima studenti žale, da im redovna nastava zauzima gotovo cijeli radni dan, pa nemaju vremena za solidniji studij. Veterinarski fakultet na pr. doskočio je ovoj nedaći time, da je prema nastavnom planu organizirao samo poludnevnu nastavu.

Kako nastavni planovi ovise o nastavnim programima, prošlih su godina fakulteti mnogo vremena utrošili za ispitivanje i dotjerivanje svojih programa. Neki su ih fakulteti već i objelodanili (Medicinski, Tehnički fakultet), dok su ostali pri završetku ovog rada. Smanjivanje programa predstavlja vrlo osjetljivo pitanje, a posljednju riječ pritom mogu da dadu samo ljudi s fakulteta i oni u operativi iste struke.

Vrlo često su se posljednjih godina mijenjali i režimi studija na fakultetima. Većina je fakultetskih vijeća stala na stanovište, da je za prijelaze iz nekih nižih godina u više potrebno položiti određene predmete. Iskustvo prošlih godina pokazalo je naime, da potpuno slobodan studij ide u prilog samo razmjerno malom broju najboljih studenata. — Općenito se može reći, da su uvjeti za prijelaz u više godine pooštreni, što naročito vrijedi za prve godine studija. Vjerojatno je, da će i režimi studija na mnogim fakultetima biti još znatnije izmijenjeni, naročito tamo, gdje se studentima, koji nisu zadovoljili prve godine uvjetima, zabranjuje svaki daljnji studij na istom fakultetu.

Pri izradbi nastavnih planova, a naročito režima studija, sudjelovali su živo i studenti. Treba već ovdje istaknuti, da su prijedlozi studentskih organizacija bili u velikoj većini slučajeva realni i pravilno postavljeni i kao takvi redovito i prihvaćeni od fakultetskih vijeća i savjeta.

3. H a b i l i t a c i j a

O. Z. U. (čl. 22.) predviđa da se za stjecanje stepena docenta mora imati doktorat ili habilitaciju. Svi fakulteti našeg Sveučilišta (s izuzetkom nekih odsjeka Tehničkog fakulteta) izjasnili su se, da stjecanje naslova docenta bude uvjetovano i doktoratom i habilitacijom. Ovaj stav ušao je i u prijedlog sveučilišnog statuta.

Za stjecanje prava »veniam legendi« predviđa se habilitacioni postupak predviđen u prijedlogu sveučilišnog statuta.

Da bi se stimulirao naučni rad i da bi se pri izboru docenata imao na raspoloženju što veći broj habilitiranih stručnjaka i naučnih radnika, sveučilišni je statut predvidio ustanovu t. zv. »naslovne (privatne) docenture«, a uporedo s njom i ustanovu habilitiranog doktora nauka, koji nema prava »veniam legendi«. Postupak habilitacije je u ovom posljednjem slučaju odijeljen od biranja habilitiranog doktora za privatnog docenta. Prirodoslovni fakultet predložio je ovo i u svom fakultetskom statutu.

4. N a c r t Z a k o n a o d o k t o r a t u n a u k a i U r e d b e o a k a d e m s k i m s t e p e n i m a

Sveučilišno je vijeće stavilo primjedbe na nacrt, koji je Savezno izvršno vijeće dostavilo Sveučilištu na mišljenje i stalo na stanovište, da nacrt treba temeljito preraditi i da u njemu treba da dođe do izražaja specifičnost pojedinih fakulteta, da treba izostaviti doktorski kurs, da treba priznati sve stečene doktorate (s izuzetkom doktorata medicine) kao ekvivalentne doktoratu nauka i drugo. Ove su primjedbe, uglavnom, uzete u obzir kod definitivne redakcije zakona o doktoratu nauka. Stav Vijeća u pitanju priznavanja već stečenih doktorata prava kao ekvivalentnih stupnju doktorata nauka branili su po zaključku Sveučilišnog vijeća na sjednici Odbora za prosvjetu Savezne narodne skupštine rektor i predstavnici Pravnog fakulteta prof. Bayer i prof. Andrassy.

U pitanju akademskih stepena, većina Sveučilišnog vijeća bila je mišljenja, da svi diplomirani studenti dobiju jedinstveni naslov »diplomirani« s oznakom struke.

Predstavnik Tehničkog fakulteta nije mogao odstupiti od naslova »inženjer« s motivacijom, da u tom slučaju ne bi postojala razlika u naslovu između fakultetski izobraženih kadrova i onih sa srednjom tehničkom školom.

Predstavnik Ekonomskog fakulteta zastupao je traženje Udruženja ekonomista FNRJ i svog fakulteta, da se diplomiranim apsolventima Ekonomskog fakulteta podjeljuje naslov »inženjer ekonomije«.

Predstavnik Farmaceutskog fakulteta izložio je stanovište Saveza farmaceutskih društava FNRJ, koji za diplomirane apsolvente Farmaceutskog fakulteta traži naslov »magister farmacije«.

III. NASTAVNICI I SURADNICI

1. Nastavnici

Ukupni broj nastavnika Sveučilišta (profesora, docenata i predavača) stalno je u porastu: škol. god. 1939./40. bilo je svega 174 nastavnika, 1945./46. 182, 1950./51. 274, a 1954./55. 321.

Po fakultetima bio je taj broj u šk. god. 1954./55. razdijeljen ovako:

Fakultet	redovni	izvanredni	docenti	predavači	Ukupno
Pravni	13	3	1	2	19
Filozofski	11	12	8	6	37
Prirodoslovni	15	—	9	—	24
Medicinski	12	17	13	3	45
Veterinarski	8	14	8	—	30
Farmaceutski	4	6	2	1	13
Tehnički	23	30	29	5	97
Poljoprivredni	9	9	10	8	36
Ekonomski	2	4	6	8	20
Ukupno	97	95	86	33	321

Honorarnih nastavnika imaju: Pravni fakultet 7, Filozofski 39, Prirodoslovni 48, Medicinski 51, Veterinarski 9, Farmaceutski 12, Tehnički 92, Poljoprivredni 27, Ekonomski 15. Ukupno 300.

Ukupno sveg nastavnog, pomoćnog nastavnog, honorarnog, administrativnog i ostalog osoblja ima na Sveučilištu 2198, i to: Pravni fakultet 59, Filozofski 172, Prirodoslovni 210, Medicinski 533, Veterinarski 199, Farmaceutski 120, Tehnički 574, Poljoprivredni 232, Ekonomski 99. Ako se k tome pribroji i osoblje klinika Medic. fakulteta (1453) povećava se gornji broj na 3651.

Prosječna starost svih redovnih profesora iznosi 56 godina, izvanrednih profesora 53, docenata 43, a asistenata 34 godine. Ove brojke pokazuju, da je nastavni kolektiv relativno star, što naročito vrijedi za docente i asistente.

Do relativne starosti docenata i asistenata došlo je zbog toga, što se za vrijeme rata nije moglo znanstveno raditi kao i zbog toga što je mladi nastavni kadar veoma opterećen vježbama sa studentima te nije imao dovoljno mogućnosti da stekne kvalifikacije potrebne za napredovanje.

Od god. 1939./1940. do ove godine broj nastavnika (profesora, docenata i predavača) povećao se od 174 na 321 t. j. porastao je na 184%. Broj studenata u to se vrijeme povećao od 6 220 na 14 105, t. j. na 227%. Na jednog nastavnika dolazi prema tome danas poprečno 44 studenta, dok je 1940. taj broj iznosio 35.

Ovako dobiven odnos nastavnika i studenata ima međutim smisao samo ako se uspoređuje s isto tako dobivenim brojevima na drugim univerzitetima. On sam po sebi nema značenja, jer je u njemu sadržana fiktivna pret-

postavka, da svi nastavnici Sveučilišta predavaju samo jedan predmet koji slušaju svi studenti.

U zapadnim zemljama pretpostavlja se, da taj broj treba da bude manji od 1:30 već prema broju predmeta, koji se predaju na dotičnom fakultetu. Odnos 1:44, koji dobivamo poprečno za cijelo Sveučilište, pokazuje, da su njegovi nastavnici preopterećeni unatoč tomu, što je njihov broj poslije Oslobođenja znatno porastao. Nema sumnje, da se to mora odraziti na jednom ili više sektora rada nastavnika, na kvaliteti njihove nastave, naučnog ili stručnog rada.

Pritom treba imati u vidu, da su opterećenja nastavnika na raznim fakultetima različito velika, a da i na istom fakultetu ima znatnih razlika. Naročito je teško stanje na Pravnom, Filozofskom i Ekonomskom fakultetu te nekim odsjecima Tehničkog fakulteta.

Ako se uzmu u račun redoviti (321) i honorarni nastavnici (301) dolazi jedan nastavnik na 23 studenta, no tu treba uzeti u obzir, da se velika većina honorarnih nastavnika našeg Sveučilišta regrutira iz redova redovnih nastavnika na vlastitom ili na drugim fakultetima. To također ukazuje na njihovo izvanredno opterećenje.

Na nekim fakultetima nema redovnih nastavnika za neke najvažnije predmete (Filozofski, Tehnički, Farmaceutski i Ekonomski fakultet).

O. Z. U. ne predviđa predavače, a honorarni nastavnici moraju imati iste kvalifikacije kao i redovni nastavnici (čl. 26.). U roku od 3 godine po donošenju ovog zakona morali bi honorarni nastavnici ispuniti ove uvjeti (čl. 60.). Većina ovih današnjih honorarnih nastavnika, koji tih uvjeta još nemaju ne će ih međutim moći postići, a kako nema dovoljno kadrova, koji bi ih mogli zamijeniti, vjerojatno će se morati dobiti odobrenje za daljnji njihov rad.

Postojanje honorarnih nastavnika trebalo bi da predstavlja samo privremeni palijativ. Njih bi u načelu trebalo zamijeniti redovnim nastavnicima, štoviše i kod predavanja s malim brojem sati. Takvo bi rješenje omogućilo svestraniji naučni i stručni rad na fakultetima.

Opterećenje nastavnika ispitima u šk. god. 1954./55. vidi se iz slijedećih podataka, koji pokazuju ukupan broj ispita te broj ispita poprečno po nastavniku (u zagradi):

Fakultet	Profesori	Docenti	Predavači	Ukupno
Pravni	4627 (290)	398 (398)	202 (101)	5227
Filozofski	3166 (138)	573 (72)	1088 (182)	4827
Prirodoslovni	2692 (179)	443 (49)	— —	3135
Medicinski	3225 (83)	505 (39)	— —	3730
Veterinarski	1975 (89)	484 (60)	— —	2459
Farmaceutski	1063 (106)	158 (79)	87 (87)	1308
Tehnički	13904 (263)	3668 (126)	984 (197)	18556
Poljoprivredni	2437 (135)	822 (82)	1069 (133)	4328
Ekonomski	2192 (365)	1719 (286)	2794 (348)	6705
Ukupno	35281	8770	6224	50275

Ova tablica pokazuje različito opterećenje nastavnika na pojedinim fakultetima. Opterećenje pojedinaca je međutim još znatno veće, jer navedene brojke u zagradama znače poprečan broj ispita po nastavniku. Tako je na pr. opterećenje nastavnika prve godine studija redovno dvostruko veće, nego kod nastavnika viših godišta istog fakulteta.

Zbog velikog opterećenja nastavnika fakulteti ukazuju na potrebu povećanja stalnog nastavnog kadra (Ekonomski, Prirodoslovno-matematički, Poljoprivredno-šumarski, Pravni).

*

Procedura. Već na početku školske godine predložilo je Sveučilišno vijeće Sveučilišnom savjetu, da izbori nastavnika prije dostavljanja Sveučilišnom savjetu obavezno prođu kroz fakultetski savjet, a da se oni izbori, koji su prošli staru proceduru (Fakultetsko vijeće i bivši Senat) iznesu pred Sveučilišni savjet izravno, jer nisu pravovremeno riješeni od strane Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu, koji je do stupanja na snagu novoga Zakona o univerzitetima bio za to nadležan.

Sveučilišni je savjet preporučio fakultetskim vijećima, da sve izbore nastavnika i naučnih suradnika, prije dostavljanja Sveučilišnom savjetu na potvrdu, daju na mišljenje fakultetskim savjetima. Sveučilišni će savjet za svaki takav izbor zahtijevati mišljenje fakultetskog savjeta u smislu toč. 3. čl. 49. Općeg zakona o univerzitetima. Ova se preporuka odnosi na one izbore, koji su završeni poslije stupanja na snagu Općeg zakona o univerzitetima, a i na one, koji su izvršeni po proceduri prije novog zakona o univerzitetima, a nije ih potvrdio prijašnji nadležni organ — Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu Narodne Republike Hrvatske.

Radi jednoobraznog postupanja u vezi s izborom honorarnih nastavnika na svima fakultetima Sveučilišni je savjet donio ove zaključke:

a) Ako sveučilišni nastavnici (redovni profesori, izvanredni profesori i docenti) jednoga fakulteta budu izabrani za honorarne profesore odnosno honorarne docente na drugim fakultetima, takvi izbori ne podležu potvrdi Sveučilišnog savjeta, jer se stav 1. čl. 26. Općeg zakona o univerzitetima očito ne odnosi na izbor onih, koji su već jedamput birani i potvrđeni za redovne nastavnike.

b) Postupak kod izbora takvih honorarnih profesora i honorarnih docenata definitivno je završen u fakultetskom vijeću.

c) Budući da Opći zakon o univerzitetima nije izričito predvidio zvanje »honorarnih nastavnika«, koji su postojali prije njegova stupanja na snagu te i sada postoje, jer bez njih fakulteti ne mogu izvršavati svoje zadatke, fakultetima se odobrava da biraju honorarne nastavnike po dosadašnjoj praksi.

Nova radna mjesta. Izvršno vijeće NRH donijelo je zaključak, da se u 1955. godini mogu odobriti krediti samo za ono nastavno i pomoćno-nastavno osoblje, koje je do 10. svibnja 1955. izabrano i potvrđeno od nadležnih sveučilišnih odnosno fakultetskih organa, a da se za novo osoblje ni u kojem slučaju ne će odobravati krediti do donošenja fakultetskih statuta. O tom zaključku raspravljalo je Sveučilišno vijeće i predložilo Sveučilišnom savjetu da kod Izvršnog vijeća izradi odobrenje barem onih mjesta, koja su fakultetima brisana 31. prosinca 1954.

Sveučilišni savjet prodiskutirao je motive, koji su bili povod ovom zaključku Izvršnog vijeća, koje smatra, da sadašnji broj nastavnika u glavnom odgovara evropskom prosjeku, da postoji hipertrofija nastavnih programa, cjepkanje predmeta i t. d. Zato se prema mišljenju Izvršnog vijeća treba pričekati donošenje fakultetskih statuta, prema kojima će se moći odrediti sistematizacija radnih mjesta.

Pojedini članovi Savjeta istakli su bojazan, da će ovo ograničenje radnih mjesta dovesti fakultete u tešku situaciju zbog toga, što se fakultetski statuti ne će moći donijeti u kratkom roku pa se ne će moći popuniti prazne katedre odnosno mjesta nastavnika za neke predmete. S druge strane izneseno je također i mišljenje, da je ovaj prekid u postavljanjima nuždan, a na fakultetima je, da temeljito prouče situaciju s obzirom na nastavne planove, programe i fizionomiju fakulteta, pa da tek na osnovu toga, kad se izrade statuti, upućuju prijedloge za nova radna mjesta i unapređenja nastavnog osoblja. Ta odluka Izvršnog vijeća pogađa i one slučajeve, koji su u toku, kao i one, koji su već prošli kroz fakultetsko vijeće i fakultetski savjet, a nisu bili pred Sveučilišnim savjetom.

Postavljanje i prestanak službe nastavnika. Budući da ovo pitanje nije riješeno u Općem zakonu o univerzitetima, zaključeno je da Sveučilišni savjet donosi u smislu čl. 35. Općeg zakona o univerzitetima odluke o potvrdi izbora nastavnika, a analogno tome i odluke o prestanku službe ovih lica, dok rješenja o postavljenju odnosno o prestanku službe donosi rektor, u izvršenju odluke Sveučilišnog savjeta, na temelju čl. 41. Općeg zakona o univerzitetima.

Budući da je pitanje posebnog dodatka mjesto dopunske plaće umirovljenim profesorima riješeno odlukom Saveznog izvršnog vijeća, Sveučilišni je savjet donio odluku o umirovljenju onih profesora, koji su navršili 70 godina života. U smislu čl. 29. Općeg zakona o univerzitetima i obaveznog tumačenja Komisije za tumačenje zakona umirovljeni su Kostrenčić dr. Marko i Eisner dr. Bertold, redovni profesori Pravnog fakulteta; Ivšić dr. Stjepan, redovni profesor Filozofskog fakulteta; Salopek dr. Marijan i Goldberg dr. Josip, redovni profesori Prirodoslovno-matematičkog fakulteta te Ugrenović dr. Aleksandar, redovni profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta.

Potvrde izbora. Na drugoj sjednici Sveučilišnog savjeta od 14. I. 1955. do uključivo 30. rujna potvrđen je izbor ovih redovnih i izvanrednih profesora i docenata:

1. izvanrednog profesora Petrik ing. Milivoja za redovnog profesora Tehničkog fakulteta za predmete: Hidrologija, Kondicioniranje vode i Uređenje naselja;

2. docenta Albert ing. Vinka za izvanrednog profesora Tehničkog fakulteta za predmete: Elektrotehnika i Elektronske cijevi, Pojačala i radio-prijemnici;

3. izvanrednog profesora Tehničkog fakulteta u Skopju Erega ing. Jure za izvanrednog profesora Tehničkog fakulteta u Zagrebu za predmete: Čelični mostovi i Odabrana poglavlja iz čeličnih mostova;

4. docenta Serdar ing. Josipa za izvanrednog profesora Tehničkog fakulteta za predmete: Prenosila i dizala, Lokomotive i Elementi strojeva;

5. docenta Viličić ing. Milana za izvanrednog profesora Tehničkog fakulteta za predmete: Grijanje i klimatizacija i Nauka o toplini I. i II.;
6. docenta Zagoda ing. Jurja za izvanrednog profesora Tehničkog fakulteta za predmete: Projektiranje i građenje cesta i Odabrana poglavlja iz projektiranja i građenja cesta;
7. asistenta Brlek ing. Veljka za docenta Tehničkog fakulteta za predmete: Rashladni strojevi i kompresori i Termodinamika i termotehnika;
8. asistenta Marušić ing. Rikarda za docenta Tehničkog fakulteta za predmet: Tehničko oplemenjivanje ugljena i ruda i Enciklopedija tehničkog oplemenjivanja ugljena i ruda;
9. šefa odjela Inženjersko-projektne zavoda u Zagrebu Šiprak ing. Jurja za docenta Tehničkog fakulteta za predmet: Zemljani radovi i tuneli;
10. predavača Švarc ing. Đure za docenta Tehničkog fakulteta za predmet: Teorija električnih sklopova;
11. bivšeg redovnog profesora Medicinskog fakulteta Šercer dr. Ante za redovnog profesora Otorinolaringologije na Medicinskom fakultetu;
12. asistenta Radošević dr. Zdenka za docenta Interne medicine na Medicinskom fakultetu;
13. asistenta Ivančić dr. Radovana za docenta Interne medicine na Medicinskom fakultetu;
14. docenta Medicinskog fakulteta u Sarajevu Sokolić dr. Petra za docenta Oftalmologije na Medicinskom fakultetu u Zagrebu;
15. upravnika Antituberkuloznog dispanzera u Vrnjačkoj Banji Stojadinović dr. Milutina za privatnog docenta Higijene i socijalne medicine na Medicinskom fakultetu u Zagrebu;
16. predavača Miklaušić dr. Berislava za izvanrednog profesora Veterinarskog fakulteta za Unutarnje bolesti domaćih životinja;
17. docenta Zaharija dr. Ivana za izvanrednog profesora Veterinarskog fakulteta za predmet: Nauka o zaraznim bolestima domaćih životinja;
18. asistenta Krvavica dr. Slavka za docenta Veterinarskog fakulteta za predmet: Patološka fiziologija;
19. asistenta Kralj dr. Milana za docenta Veterinarskog fakulteta za Zrazne bolesti domaćih životinja;
20. izvanrednog profesora Hraste dr. Mate za redovnog profesora Filozofskog fakulteta za hrvatski ili srpski jezik;
21. izvanrednog profesora Bujas dr. Zorana za redovnog profesora Filozofskog fakulteta na katedri Psihologije;
22. docenta Jonke dr. Ljudevita za izvanrednog profesora Filozofskog fakulteta na katedri za hrvatski ili srpski jezik;
23. docenta Bratanić dr. Branimira za izvanrednog profesora Filozofskog fakulteta na katedri Etnologije;
24. predavača Frangeš dr. Ive za docenta Filozofskog fakulteta na katedri za talijanski jezik i književnost;
25. izvanrednog profesora Bilinski dr. Stanka za redovnog profesora Geometrije na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu;
26. izvanrednog profesora Tajder dr. Miroslava za redovnog profesora Mineralogije s petrografijom na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu;
27. asistenta i privatnog docenta Matijević dr. ing. Egona za docenta za predmet Koloidna kemija na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu;

28. asistenta i privatnog docenta Mirnik dr. ing. Mirka za docenta za predmet: Fizičko-kemijske metode analitičke kemije na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu.

Na trećoj sjednici Sveučilišnog savjeta od 19. i 21. veljače 1955. potvrđen je izbor ovih redovnih i izvanrednih profesora i docenata Sveučilišta u Zagrebu:

1. Benzinger dr. Franje, službenika tvornice lijekova »Pliva« za izvanrednog profesora Farmaceutskog fakulteta za predmet: Industrijska farmaceutska tehnologija pri katedri Galenske farmacije;

2. izvanrednog profesora Rogina dr. Božidara za redovnog profesora Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za predmet: Agrikulturna kemija i Biokemija;

3. izvanrednog profesora Romić dr. Stjepana za redovnog profesora Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za predmet: Veterinarstvo sa zoohigijenom;

4. docenta Šerman dr. Nikole za izvanrednog profesora Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za predmete: Vinogradarstvo i Voćarstvo;

5. naučnog suradnika Zavoda za agroekologiju u Zagrebu Šoštarić-Piščić dr. Karla za izvanrednog profesora Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za predmet: Specijalna proizvodnja bilja;

6. stručnog suradnika Štefanić dr. Ive za izvanrednog profesora Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za predmet Vinarstvo;

7. docenta Kišpatić dr. Josipa za izvanrednog profesora Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za predmet: Fitopatologija;

8. docenta Fišer dr. Ferde za izvanrednog profesora Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za predmet: Osnovi tehnologije poljoprivrednih proizvoda;

9. habilitiranog asistenta Tomašegović dr. Zdenka za docenta Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za predmete: Osnovi geodezije i fotogrametrije;

10. habilitiranog asistenta Benić dr. Roke za docenta Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za predmet: Eksploatacija šuma;

11. habilitiranog asistenta Car dr. Milivoja za docenta Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za predmet: Specijalno stočarstvo I.;

12. habilitiranog asistenta Krpan dr. Jurja za docenta Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za predmete: Mehanička prerada drveta II. i Sušenje i parenje drveta;

13. habilitiranog asistenta Polak dr. Elze za docenta Poljoprivredno-šumarskog fakulteta za predmet: Povrtlarstvo.

Na sjednici Sveučilišnog savjeta od 12. ožujka 1955. potvrđen je izbor dr. Duje Rendić-Miočevića, naučnog suradnika, za izvanrednog profesora Filozofskog fakulteta na katedri za klasičnu arheologiju.

Na sjednici Sveučilišnog savjeta od 14. srpnja 1955. potvrđen je izbor ovih privatnih docenata:

1. Njemirovskij dr. Zdenka za Stomatologiju na Medicinskom fakultetu;

2. Škreb dr. Nikole za Fiziološku embriologiju na Medicinskom fakultetu;

3. Božović dr. Ljubomira za Fiziologiju na Medicinskom fakultetu;

4. Kallai dr. Lasla za Internu medicinu na Medicinskom fakultetu;

5. Richter dr. Branka za Parazitologiju na Medicinskom fakultetu;

6. Jelašić dr. Franje za Neurologiju i psihijatriju na Medicinskom fakultetu;

7. Staržyk dr. Alberta za Ortopediju na Medicinskom fakultetu;
8. Setinski dr. Zvonimira za Fiziologiju i patologiju razmnožavanja domaćih životinja na Veterinarskom fakultetu.

2. Suradnici

Briga oko odgoja mladih nastavnika i naučnih kadrova trebalo bi da je u prvom redu usmjerena prema asistentima. Osnovni je zadatak fakulteta pritom, da u svoj radni kolektiv privuku mlade ljude, koji nisu samo talentirani radnici već i ideološki napredni. Takvi će moći u budućnosti najbolje unaprediti nauku i odgajati nove naraštaje stručnjaka za našu zemlju. Ne može se reći, da su si svi sveučilišni nastavnici u dovoljnoj mjeri postavili ovaj cilj.

Ima više vrsti teškoća, koje smetaju privlačenju najsposobnijih mladih ljudi na fakultete. To je u prvom redu slaba ekonomska baza asistenata. S mnogih se fakulteta čuju žalbe, da im je teško dobiti sposobne mlade ljude, jer im operativa daje bolje zarade (Tehnički, Veterinarski, Ekonomski, Farmaceutski, Poljoprivredno-šumarski fakultet). Na svojim skupovima, asistenti nerijetko naglašavaju, da su njihove plaće ispod životnog minimuma. S nekih fakulteta ctišlo je posljednjih godina veći broj asistenata (Veterinarski, Tehnički fakultet). Za asistente se često javljaju djeca zagrebačkih roditelja ili žene, čiji su muževi sa službom u Zagrebu.

Drugo pitanje, koje se ovdje nameće, jest pitanje napredovanja asistenata. Kolikogod je korisna i neophodna selekcija najboljih, koju osigurava reizbornost, ipak ona čini položaj asistenata nesigurnim, pogotovu ako su preopterećeni nastavnim radom pa se ne mogu dovoljno posvetiti naučnom radu i tako steći potrebne uvjete.

Nadalje je tu i pitanje napredovanja asistenata do docenta i dalje, ako je mjesto okupirano starijim. Mjesta na fakultetima su fiksirana sistematizacijom i po broju i po zvanju. Ako su ta mjesta popunjena, na putu napredovanja mladih spuštena je brklja. Ovo se pitanje međutim dade riješiti tako, da se u sistematizaciji osigura dovoljan broj naučnih suradnika, kako je to nedavno učinio Veterinarski fakultet. Trebalo bi predvidjeti i mogućnost izbora više nastavnika za isti predmet, kako to već prakticira Medicinski fakultet, a i neki univerziteti u našoj zemlji (naročito beogradski).

Asistentima, koji su stekli doktorat i u svojoj grani nauke stekli znanje, koje su mogli steći na svom fakultetu, trebalo bi u interesu njihova daljnjeg razvoja i širenja vidika omogućiti usavršavanje u inozemstvu. Potrebno je, da svaki fakultet učini svoj plan za dugi niz godina.

Na Sveučilištu radi ukupno 547 redovnih asistenata, 154 honorarnih asistenata, 7 naučnih i 4 stručnih suradnika. To znači, da poprečno dolazi oko 20 studenata na jednog suradnika. Ovaj je broj prevelik. Kao dovoljno dobar odnos uzima se 1 : 10. — Prema tome bi Sveučilištu nedostajao još zamašni broj asistenata.

Sa svih se fakulteta čuje, da je broj asistenata premalen s obzirom na broj studenata i potreban naučni rad.

I kod asistenata su opterećenja vrlo različita na raznim fakultetima. Dok na nekim zavodima imaju asistenti pored nastavnog rada u praktikumima još

dovoljno vremena za naučni rad, na drugim su zavodima preopterećeni. Bilo bi neophodno nužno, da se postavi neka pravilna norma, na pr. da asistent nije više od 4 sata na dan okupiran pripremom, vježbama i predavanjima i da to bude kriterij za broj asistenata na nekom zavodu.

3. Pravilnik o određivanju honorara za honorarnu i prekovremenu nastavu

Na prijedlog odbora (sastav v. str. 10.) Sveučilišno je vijeće usvojilo nacrt Pravilnika o honorarima honorarnih nastavnika i predložilo na prihvrat Sveučilišnom savjetu.

U diskusiji Sveučilišni je savjet konstatirao, da na nekim fakultetima predaju nastavnici mnogo više nego šest sati, koji se kao maksimum predviđa u nacrtu Pravilnika za redovno opterećenje. Prevelik broj sati predavanja utječe negativno na kvalitet nastavnog i naučnog rada. No ukoliko je prekovremena nastava neophodno nužna, trebalo bi je honorirati. Ovo bi međutim zahtijevalo i osiguranje novih materijalnih sredstava, dok su krediti ograničeni.

Stoga je Sveučilišni savjet izabrao odbor (sastav v. str. 10.) sa zadatkom, da ovo pitanje ponovo prouči i savjetu dostavi obrazložen prijedlog radi donošenja odluke.

4. Drugostepeni disciplinski sud za nastavnike i studente

Prilikom izbora članova ovog suda vođena je načelna diskusija o tome, da je li potrebno, da se odmah formiraju stalni disciplinski sudovi ili da se oni biraju tek onda, kad se donesu propisi o djelovanju i sastavu disciplinskih sudova. Sveučilišni savjet odlučio je, da se izabere stalni disciplinski sud, koji će raditi po općim propisima o disciplinskoj odgovornosti službenika. Ujedno je izabrao i odbor za izradu privremenih propisa o disciplinskoj odgovornosti studenata.

Sastav ovog suda naveden je na str. 10., a odbora za izradu propisa o disciplinskoj odgovornosti na str. 9.

IV. NASTAVNI, NAUČNI I STRUČNI RAD

1. Nastavni rad

Osnovni je zadatak Sveučilišta da odgaja stručnjake, koji će u svom budućem zvanju znati da primijene na fakultetima stečeno teorijsko i praktično znanje i djelovati kao svijesni članovi socijalističkog društva. U ovom izvještaju bit će još dovoljno prilike da se ukaže na sve one elemente, koji smetaju, da se postignu onakvi uspjesi u stručnoj i naučnoj izobrazbi studenata na našem Sveučilištu, kakvi bi bili uistinu poželjni. Trebalo bi međutim istaknuti, da još ne možemo biti zadovoljni s odgojem naših studenata kao svijesnih socijalističkih radnika. Iako se velika većina nastavnika trudi, da u svojim predavanjima bude na visini suvremene nauke, ipak se u nastavi na fakultetima ne

povezuju u dovoljnoj mjeri naučna saznanja sa stvarnosti u našoj zemlji. Razumljivo je, da se ovo osjeća više na fakultetima društvenih nauka, nego na prirodoznanstvenim fakultetima.

Nastava treba da u studentu poveže stručno znanje s njegovim pogledom na svijet i društvo u jednu jedinstvenu cjelinu, i da diplomirani stručnjak odlazi na područje svog rada kao aktivan radnik s jasnim ciljem da uloži sve svoje intelektualne snage za napredak ove naše socijalističke zajednice.

Učinili bismo krivo i nastavnicima i studentima, kad ne bismo naglasili, da je izgradnja takve nastave na Sveučilištu u snažnom razvoju i da je tokom posljednjih deset godina na tom polju učinjeno veoma mnogo. Treba dati priznanje svim onim nastavnicima, koji u takav odgoj studenata ulažu sve svoje napore.

Ako gledamo razvoj nastave na Sveučilištu poslije Oslobođenja, možemo sa sigurnošću reći, da je, općenito uzevši i s malim izuzecima, koji su uvjetotovani pomanjkanjem prostora, kvalitet nastave znatno porastao.

Osnovne teškoće u nastavnom radu nastaju zbog pomanjkanja školskog prostora (predavaonica i vježbaonica). Na svim se fakultetima provodi rad u laboratorijima u turnusima te se na istom mjestu izmjenjuje više studenata koji rade s istim inventarom. Izgradnja novog školskog prostora napreduje veoma sporo, a tek je ove godine Sveučilište dobilo veću svotu za investicije.

Daljnje teškoće nastaju zbog relativno premalog broja asistenata (porečno jedan fak. suradnik na 20 studenata), koji su međutim veoma različite na pojedinim fakultetima kao i na pojedinim odsjecima odn. predmetima istog fakulteta.

Nastavu otežava i pomanjkanje sredstava za nabavku naučnih pomagala, laboratorijskog inventara, kemikalija, literature i t. d.

Kvalitet nastave mogao bi se izvanredno podići organizacijom seminar-skog rada s malim brojem studenata, no taj zahtjev nije moguće provesti uz današnje okolnosti (velik broj studenata, premalen školski prostor i broj suradnika).

2. Naučni i stručni rad

Uz nastavu, naučno-istraživački rad i odgoj naučnih radnika najvažniji su zadaci fakulteta. Suvremena nastava neodjeljiva je od istraživačkog rada, jer istraživanja traže od istraživača nužno da pozna naučna dostignuća, a osim toga istraživanja predstavljaju najbolju metodu za odgoj kadrova mlađih naučnih radnika.

Civilizacija suvremenog društva i nagli razvoj proizvodnih snaga posljedica su brzog razvoja nauke, naročito prirodoznanstvenih nauka i njihove primjene u tehnici, proizvodnji, ekonomiji, upravi, komunikacijama, zdravstvu i t. d. te primjene naučnih dostignuća u svakodnevnom životu ljudi. To je i razlog, da se u naprednim zemljama njegovanju nauke i naučnih zavoda posvećuje sve veća pažnja i odjeljuju sve veća sredstva.

Naše Sveučilište ima lijepu naučnu tradiciju, naročito na fakultetima društvenih nauka. Prirodoznanstveni fakulteti (donekle s izuzetkom Medicinskog fakulteta) nisu kod nas bili dovoljno opskrbljeni s potrebnim naučnim pomagalima, pa nije ni naučni rad prije Oslobođenja bio razvijen dovoljno intenzivno. Ipak se može reći, da je i na ovim fakultetima bilo i prije nastavnika, koji su stekli internacionalnu naučnu reputaciju. Od Oslobođenja do da-

nas stanje se opreme aparaturom, instrumentima, strojevima i drugim pomagalicama nešto popravilo, ali ni izdaleka u onoj mjeri, u kojoj bi to bilo potrebno. Unatoč tomu na svim su fakultetima našeg Sveučilišta i kvantiteta i kvaliteta naučnih radova znatno porasle posljednjih deset godina. To se ima pripisati činjenici veće pažnje, koja se sa strane javnosti posvećuje Sveučilištu, a potom i općenito intenzivnijem radu i većem zalaganju nastavnika i suradnika.

U izvještajima fakultetskih vijeća navedeni su svi naučni i stručni radovi njihovih članova u prošloj godini. Ovdje navodimo samo sumarno sakupljene podatke (u obzir su uzeti samo radovi, za koje su dekanati izvijestili da su ove školske godine već publicirani):

Fakultet	broj nauč. radova	po jednom nastavniku	po jednom nastavniku i suradniku	broj naučnik i stručnih radova	po jednom nastavniku i suradniku
1	2	3	4	5	6
Pravni	98 (5)	5,1 (19)	3,1 (32)	98	3,1
Filozofski	224 (21)	4,3 (52)	2,5 (90)	289	3,2
Prirodoslovni	87 (23)	3,3 (26)	1,2 (70)	87	1,2
Medicinski	197 (37)	2,5 (78)	0,6 (292)	248	0,8
Veterinarski	31 (7)	1,0 (31)	0,4 (80)	84	1,0
Farmaceutski	16 (2)	1,2 (13)	0,4 (43)	30	0,7
Tehnički	37 (13)	0,4 (87)	0,2 (194)	131	0,7
Poljoprivred.	81 (10)	2,1 (39)	1,1 (75)	179	2,4
Ekonom.	28 (0)	1,4 (20)	0,8 (36)	123	3,4
Ukupno	799 (118)*	2,3 (364)**	1,1 (912)***	1269	1,8
odn. prosječno					

* publicirano u inostranim časopisima.

** broj profesora, docenata, naučnih i stručnih suradnika te predavača.

*** broj nastavnika i suradnika.

Ukupno su nastavnici i suradnici Sveučilišta publicirali u škol. godini 1954/55 1269 radova, a od toga 799 naučnih radova; poprečno 1,8 radova po jednom nastavniku odnosno suradniku. U inostranstvu publicirano je 132 naučna i stručna rada.

Iz ove se tablice vidi, da je ukupan naučni prilog Sveučilišta golem. Razumije se samo po sebi, da sâm broj naučnih radova ne odražava pravu sliku vrijednosti postignutih rezultata. No on ipak može poslužiti kao neko mjerilo za grubo uspoređivanje. Treba istaknuti i to, da su podaci i po sadržaju radova različiti, jer je teško odijeliti naučne od stručnih radova (takvih, pri kojima se samo primjenjuju naučna dostignuća, a nema novih istraživanja).

Za ocjenjivanje uspjeha u naučnom radu pojedinog fakulteta nije nada-lje toliko mjerodavan ukupan broj publikacija, koliko njihov prosječan broj po jednom nastavniku, odnosno po jednom nastavniku i suradniku. Zbog toga su u rubrikama 3, 4 i 6 navedeni i takvi brojevi.

Fakulteti i njihovi odsjeci vrlo su raznoliko opterećeni nastavom, a i broj redovnih i honorarnih suradnika jedan je od razloga, da se brojevi u gore navedenim rubrikama prilično razlikuju.

Rezultate svojih naučnih istraživanja iznosili su sveučilišni nastavnici i suradnici na mnogim domaćim i stranim sastancima, o čemu će još biti riječi na str. 31.—37.

Treba požaliti, da među fakultetima i njihovim zavodima i institutima nema uže suradnje. Ni zavodi istog fakulteta nisu ostvarili plansku suradnju na obradbi jednog zamašnjeg pitanja. Nema ni jednog kolektivnog fakultetskog programa (na ovo se s pravom žali i izvještaj Vijeća Ekonomskog fakulteta). O nekim planskim istraživanjima većega stila, pri kojima bi sudjelovalo više zavoda raznih fakulteta, nema kod nas još govora (s izuzetkom istraživanja povezanih s Institutom R. Bošković). Bilo bi poželjno, da iduća godina donese na tom području više uspjeha.

Navedeni uspjesi u naučnom radu bit će ne samo od znatne koristi razvoju naše zemlje u mnogim granama djelatnosti, već i porastu ugleda izvan njenih granica. Mnoga od tih istraživanja pridonijet će razvoju marksističkog gledanja na svijet i društvo ili pak naći svoju praktičnu primjenu i time pridonijeti razvoju proizvodnih snaga.

Iako je naučni prilog našeg Sveučilišta u prošloj godini velik po broju radova, ipak nema sumnje, da bi on mogao biti još veći i značajniji. Pritom postoje dvije osnovne teškoće: preokupiranost nastavnika i suradnika nastavnim radom i nedovoljna oprema zavoda i instituta. Oboje se u velikoj mjeri daje riješiti povećanjem broja suradnika i većim sredstvima za robne izdatke, među kojima treba naročito naglasiti potrebu deviznih sredstava za nabavu aparature, instrumentarija, kemikalija i drugih naučnih pomagala. Na pomanjkanje navedenih sredstava žale se svi prirodosnanstveni fakulteti, naglašujući, da redovna sredstva jedva dostižu za nastavu. Ima zavoda, koji su u opremi prošlih deset godina jedva nešto malo uznapredovali, a ima mnogo i takvih (Tehnički fakultet) čija je oprema zastarjela. — Naučna istraživanja i izbor tema u takvim je prilikama ponajčešće orijentiran prema danim mogućnostima, a ne prema najaktuelnijoj problematici.

Sveučilišni nastavnici i suradnici sudjeluju živo i u radu znanstvenih i stručnih udruženja, kojima u većini slučajeva rukovode i u kojima održavaju javna predavanja.

Znatan je prilog Sveučilišta i u popularizaciji znanosti. Sveučilišni nastavnici i suradnici održali su ove školske godine ukupno 1029 javnih predavanja, od toga broja 114 u inostranstvu. Evo broja javnih predavanja po fakultetima: Pravni 74 (13) (1,4), Filozofski 308 (11) (3,4), Prirodoslovno-matematički 115 (32) (1,6), Medicinski 336 (16) (1,2), Veterinarski 44 (19) (0,5), Farmaceutski 45 (6) (1,0), Tehnički 66 (14) (0,3), Poljoprivredno-šumarski 18 (0) (0,2), Ekonomski 123 (3) (3,4). Brojka u prvoj zagradi označuje broj predavanja odnosno referata održanih u inostranstvu. Brojka u drugoj zagradi pokazuje koliko je javnih predavanja bilo po jednom nastavniku i asistentu fakulteta.

Trebalo bi vrijediti pravilo, da svaki sveučilišni nastavnik odnosno suradnik održi najmanje jedno predavanje na godinu iz područja svog naučnog rada. Iz gornjih podataka se vidi da je tom zahtjevu udovoljila većina fakulteta.

Kvota deviznih sredstava, koja su prošle godine stavljena na raspolaganje Sveučilištu (8 460 000 dev. din.) nije bila dovoljna niti za pretplatu na naučne

časopise i sudjelovanje na inostranim naučnim sastancima. Ove godine otežala je tu situaciju nabavka autografa za Tehnički fakultet u iznosu 3 670 000 dev. dinara.

Iako Sveučilište već danas sudjeluje s 9.6% u budžetu rashoda NRH, ipak će biti neophodno nužno, da se u idućoj godini i dalje povećavaju dodijeljena sredstva, a naročito kvota deviza, ako želimo, da se istraživački rad razvije tako, kako to odgovara suvremenom univerzitetu. Ovome treba dodati i potrebu odašiljanja mladih doktora nauka na usavršavanje u inozemstvo. Što se može učiniti, ako se raspolaže s dovoljno sredstava za naučna pomagala i usavršavanje suradnika, najbolje govori primjer razvoja »Instituta za atomsku fiziku Ruđer Bošković«. Nema nikakove sumnje u to, da Sveučilištu treba zbog njegove izvanredne društvene uloge posvetiti najveću pažnju, a pri dodjeljivanju kredita odnositi se prema njemu kao prema ustanovi, koja predstavlja jednu od baza našeg materijalnog i kulturnog razvoja.

U proračunu za godinu 1955. odobren je Rektoratu Sveučilišta kredit za naučno-istraživački rad i pomoć disertantima (nakon smanjenja od 6%) u iznosu od Din 9 400 000 (prema 9 000 000 u god. 1954.).

Sveučilišno je vijeće na svojoj sjednici od 26. veljače 1955. donijelo zaključak, da se iz toga kredita izdvoji iznos od Din 500 000 za pomoć disertantima, koji se može i povećati, ako se sav preostali iznos ne utroši za naučno-istraživački rad.

U istoj sjednici Sveučilišno je vijeće izabralo odbor za naučno-istraživački rad i ovlastilo ga, da svoje prijedloge za odobrenje pomoći za svakog pojedinca stavlja neposredno rektoru Sveučilišta, a ne preko Sveučilišnog vijeća, dok će rektor iznositi pojedinačne molbe pred Sveučilišno vijeće, ako se ne bi složio s prijedlogom odbora.

O odobrenim pomoćima obavještavano je Sveučilišno vijeće i fakulteti, a u Aktuelnim vijestima »Sveučilišnog vjesnika« objavljuju se imena svih korisnika pomoći s naznakom odobrenog iznosa i naslova naučnog rada, za koji je pomoć dodijeljena.

Odboru je do 31. kolovoza 1955. stiglo 226 molbi za pomoć s ukupnim traženjem od Din 24 429 686.

Zbog ograničenog kredita i velikog broja molitelja odbor se kod odobravanja pomoći rukovodio ovim principima:

a) pomoć se ne odobrava, ako je zatražena u cijelosti ili pretežnim dijelom za opremu, ukoliko se ne radi o t. zv. specifičnoj opremi u vezi s predloženim radom;

b) ako molitelj nema doktorata, ne odobrava mu se, u pravilu, pomoć za naučno istraživački rad, nego mu se preporuča, da prvenstveno radi na doktorskoj disertaciji, a za izradu doktorske disertacije može također dobiti pomoć u granicama raspoloživih kredita;

c) za putovanja se pomoć u pravilu ne odobrava, ako putovanja traju više od 15 dana.

Držeći se ovih kriterija, odbor je odbio 43 molbe, a mnogim je moliteljima pomoć odobrena u znatno nižem iznosu, nego što je u molbi zatraženo.

Do 10. X. 1955. dobila su pomoć za naučno-istraživački rad 163 molitelja u ukupnom iznosu od 8 092 049 dinara i to:

s Pravnog fakulteta	11	molitelja u iznosu od Din				569 774
s Filozofskog fakulteta	39	„	„	„	„	1 321 422
s Prirodoslovno- matematičkog fakulteta	21	„	„	„	„	1 045 022
s Medicinskog fakulteta	22	„	„	„	„	1 007 940
s Veterinarskog fakulteta	24	„	„	„	„	1 075 033
s Farmaceutskog fakulteta	7	„	„	„	„	323 250
s Tehničkog fakulteta	15	„	„	„	„	1 381 662
s Poljoprivredno- šumarskog fakulteta	23	„	„	„	„	1 168 690
s Ekonomskog fakulteta	4	„	„	„	„	199 256
Ukupno	166	„	„	„	„	Din 8 092 049

Detaljni podaci objavljeni su u Sveučilišnom Vjesniku, Akt. vijesti br. 6. str. 100—106 i br. 9. str. 153—157.

Pomoć za izradu doktorske disertacije dobilo je 20 molitelja u ukupnom iznosu od Din 555 470.

Odbor je do 31. VIII. 1955. održao 14 sjednica, na kojima su se pretresale molbe za pomoć i pregledavali izvještaji i obračuni korisnika pomoći podijeljenih u 1954. godini.

Kako u izvještaju za škol. god. 1953./54. nisu mogli biti podneseni konačni podaci o utrošku pomoći iz kredita za 1954. god. dajemo te podatke najprije sumarno po fakultetima i prema vrsti izdataka. Detaljniji izvještaji korisnika pomoći o utrošku dobivene pomoći i o rezultatima naučno-istraživačkog rada bit će objavljeni u »Sveučilišnom vjesniku«.

Sumarni pregled utroška pomoći za naučno-istraživački rad u godini 1954.:

Budžetom odobreno	Din	9 000 000
Odobreno prema molbama	Din	9 594 545
Svega utrošeno	Din	8 654 408
Broj korisnika pomoći		161

Pregled utroška prema vrsti izdataka za god. 1954.

FAKULTET	% u tro- šenog	Broj ko- risnika	Personalni	Mat.rijalni	Putovanja	Razno	Svega
Pravni	10,5	13	444 574	188 514	298 644	1 200	932 959
Filozofski	10,3	45	54 050	109 557	727 211	4 220	895 038
Prir.-matemat.	15,0	24	213 210	449 785	529 570	102 774	1 295 339
Medicinski	6,7	8	30 552	439 062	104 995	—	574 609
Veterinarski	7,9	12	10 856	467 167	202 663	683	681 369
Farmaceutski	6,2	9	18 000	472 703	39 440	—	530 143
Tehnički	21,9	21	287 660	1 155 453	412 544	38 238	1 893 895
Polj.-šumar.	18,6	21	327 715	913 752	357 805	2 046	1 601 318
Ekonomski	2,9	8	11 055	—	238 233	450	249 738
UKUPNO	100	161	1 397 672	4 196 020	2 911 105	149 611	8 654 408
%			16.15	48.48	33.64	1.73	100

Prema fakultetskim izvještajima objavljeno je ili je u rukopisu oko 1 700 raznih naučnih radova i članaka. O tim radovima iscrpno su podnijeli svoje izvještaje dekani na fakultetskim skupštinama.

Budući da sredstva, kojima je raspolagalo Sveučilišno vijeće, nisu dostajala za traženje pomoći, to su naučna istraživanja najvećim dijelom vršena iz zavodskih odnosno institutskih sredstava, koja su u pravilu bila vrlo skućena. Malo pak ima primjera finansiranja ovih radova sredstvima operative.

Postavilo se pitanje, da li se na teret rektoratskog kredita za naučno istraživački rad mogu uzimati suradnici za pomoć istraživačima. Sveučilišno je vijeće zauzelo stav, da namještanje suradnika s mjesečnom plaćom (nagradom) i s plaćanjem socijalnog osiguranja na teret ove pomoći ne može doći u obzir, jer smatra, da bi se namještanje moglo generalizirati, što bi zahtijevalo milion-ske svote, a osim toga takva namještanja nisu ni u skladu s budžetskim principima (treba radno mjesto, postavljanje, plaćanje socijalnog osiguranja i t. d. za što su određeni lični rashodi).

Budući da su neki članovi Vijeća stali na stanovište, da se upravo iz toga kredita moraju prvenstveno angažirati mladi diplomirani slušači Sveučilišta, kojima se tako pruža prilika, da dobivaju istraživačku naobrazbu, a istodobno se osigurava iskusnijim naučnim radnicima, koji su vrlo opterećeni raznim dužnostima, visokokvalificirana i vrijedna pomoć.

Sveučilišni je savjet na svojoj sjednici od 16. svibnja 1955. zaključio, da se na teret kredita, koji je osiguran u proračunu Rektorata Sveučilišta za naučno-istraživački rad, mogu uzimati na rad i suradnici kao pomoć znanstvenom osoblju za određeno vrijeme s tim, da ukupna svota u tu svrhu angažiranog kredita ne može prijeći jednu trećinu od ukupnog kredita odobrenog za naučno-istraživački rad. Na osnovi toga zaključka odobreno je za suradnike ukupno Din 1 149 020, što iznosi 12,9% od budžetom odobrenog kredita (8 900 000) ili 14,4% od dosad odobrenih pomoći.

U prošlogodišnjem izvještaju rektora izražena je nada, da će se tehnička pomoć moći više iskoristivati, a pogotovu se sigurno računalo na pomoć od FAO Sjedinjenih Država Amerike, za koju je prikupljen u Rektoratu obilan materijal i utrošeno mnogo truda, da se izradi prijedlog Odboru za prosvjetu Saveznog izvršnog vijeća. Nažalost, početkom ove godine saopćeno nam je od strane Sekretarijata za prosvjetu Saveznog izvršnog vijeća, da su pregovori o naučnoj suradnji između Univerziteta Kentucky (USA) i naših univerziteta završeni negativno, jer je Univerzitet Kentucky zauzimao neprihvatljiv stav u osnovnim pitanjima.

3. Sudjelovanje na naučnim sastancima i putovanjima u inozemstvo

Sveučilišni savjet na svojoj sjednici od 14. siječnja 1955. odlučio je, da se osnuje Odbor za razradu pitanja stipendiranja i odlaska u inozemstvo u naučne svrhe (sastav odbora v. str. 9.). Kako je Sveučilišno vijeće izabralo već ranije (17. XII. 1954.) takav odbor (sastav v. str. 10.), to su oba ova odbora spojena u jedan, a za predsjednika izabran je profesor Varićak.

Odbor je do 31. kolovoza 1955. održao 8 sjednica, na kojima su pretežnim dijelom pretresane molbe za putovanja u inozemstvo i raspodjela deviznih sredstava. Odbor je među ostalim predložio i kandidate za 6 stipendija iz IV. tranše

Francuske tehničke pomoći, 3 za stipendije Vlade Zapadne Njemačke i 1 za stipendiju Vlade Danske.

Zbog ograničenih sredstava, s kojima je odbor raspolagao, moralo je 19 molbi biti odbijeno. Odbor je sva putovanja svrstao po prioritetu u 5 kategorija:

- a) posebni znanstveni i stručni sastanci s pozivom na aktivno sudjelovanje,
- b) sudjelovanje na kongresu s nekom organizacionom funkcijom (pretpostavlja se, da će učesnik biti i referent),
- c) kongresi, znanstvene i stručne konferencije i sastanci, na kojima pojedinci podnose referat,
- d) pripomoć za održavanje predavanja ili studijski boravak u inozemstvu, za koje inozemni interesenti snose veći dio troškova, i
- e) osiguranje osobito značajnih manjih stipendija i studijskih boravaka u inozemstvu.

Odobrena su ova putovanja:

a) s devizama

Rektorat Sveučilišta:

1. Iveković dr. ing. Hrvoju (Konferencija u Istambulu)	Din	38.571.—
2. Iveković dr. ing. Hrvoju (Kongres u Trstu)	„	8.640.—
3. Marković dr. Željku (Kongres u Trstu)	„	8.640.—
4. Marković dr. Željku (Konferencija u Istambulu)	„	38.571.—

Pravni fakultet:

5. Andrassy dr. Jurju (Naučni rad u Ženevi i Haagu)	„	22.933.—
6. Horvat dr. Marijanu (Kongres u Strasbourgu)	„	4.714.—
7. Horvat dr. Marijanu (Kongres u Bruxellesu)	„	14.400.—
8. Damaška Marijanu (Kongres u Hamburgu i Bremenu)	„	10.714.—

Filozofski fakultet:

9. Petre dr. Franu (Naučni rad u Beču i Münchenu)	„	39.544.—
10. Bujas dr. Zoranu (Kongres u Londonu)	„	28.980.—
11. Gamulin dr. Grgi (Kongres u Veneciji)	„	9.600.—
12. Prelog dr. Milanu (Kongres u Veneciji)	„	9.600.—
13. Sinobad Veri (Kongres u Veneciji)	„	9.600.—
14. Filipović dr. Vladimiru (Naučni rad u Münchenu)	„	17.142.—
15. Bratanić dr. Branimiru (Kongres u Arnhemu i Berlinu)	„	18.985.—
16. Šidak dr. Jaroslavu (Kongres u Rimu)	„	23.040.—
17. Deanović dr. Mirku (Kongres u Veneciji)	„	8.640.—
18. Guberina dr. Petru (Naučni rad u Parizu)	„	38.571.—

Medicinski fakultet:

19. Sunko dr. ing. Dionisu (Kongres u Zürichu)	„	16.122.—
20. Tomić dr. Dragutinu (Konferencija u Ženevi)	„	12.692.—
21. Božović dr. Ljubomiru (Kongres u Grazu)	„	10.154.—
22. Suvin dr. Miroslavu (Kongres u Parizu)	„	25.320.—
23. Dolezil dr. Vladimiru i Bakran dr. Ivi	„	39.286.—

24. Juzbašić dr. Dimitriju (Predavanje u Lyonu)	„	39.429.—
25. Perić dr. Teodoru	„	7.143.—
Veterinarski fakultet:		
26. Varićak dr. Teodoru (Kongres u Parizu)	„	42.857.—
Farmaceutski fakultet:		
27. Vajić dr. Božidaru (Kongres u Bruxellesu)	„	36.600.—
28. Poje mr. ph. Branku (Kongres u Bad Harzburgu)	„	6.857.—
Tehnički fakultet:		
29. Sabioncello dr. Petru (Taksa za kongres u Frankfurtu)	„	1.785.—
30. Korać ing. Veljku (Taksa za kongres u Frankfurtu)	„	1.786.—
31. Marušić ing. Rikardu (Taksa za kongres u Goslaru)	„	4.286.—
32. Franković dr. ing. Anti (Kongres u Delftu)	„	19.895.—
33. Herak dr. Milanu (Naučni rad u Baselu i Beču)	„	25.962.—
34. Karšulin dr. ing. Miroslavu (Kongres u Lindau)	„	18.286.—
35. Malešević ing. Niki	„	75.600.—
Poljoprivredno-šumarski fakultet:		
36. Polak dr. ing. Elzi (Kongres u Scheveningenu)	„	22.500.—
37. Horvat dr. Branku (Konferencija u Readingu)	„	42.000.—
38. Kovačević dr. Željku (Kongres u Arnhemu)	„	18.946.—
	Ukupno	Din 818.392.—

b) bez deviza

1. Gamulin dr. Grga	22.000.—
2. Hamm dr. Josip	27.312.—
3. Roglić dr. Josip	33.007.—
4. Thaller dr. ing. Viktor	17.271.—
5. Matijević dr. ing. Egon	30.000.—
6. Andrassy dr. Juraj	24.000.—
7. Bićanić dr. Rudolf	31.500.—
8. Sunko dr. ing. Dionis	19.136.—
9. Tomić dr. Dragutin	17.557.—
10. Asistenti Ambulantne klinike Veterinarskog fakulteta	50.000.—
11. Varićak dr. Teodor	24.305.—
12. Matković ing. Vladimir	20.000.—
13. Franković dr. ing. Ante	35.000.—
14. Anić dr. Milan	19.026.—
15. Polak dr. ing. Elza	30.000.—

Svega 400.114.—

Fakulteti su dali ove podatke o sudjelovanju nastavnika i asistenata na internacionalnim znanstvenim sastancima i kongresima te na usavršavanju u inozemstvu u šk. godini 1954/55.:

Fakultet	Kongresi i sastanci		Usavršavanje, stiped. i slično	
	broj sudionika	dana	broj sudionika	dana
Pravni	4	54	3	1060
Filozofski	14	140	10	330
Prirodoslovni	9	74	5	820
Medicinski	58	527	20	3300
Veterinarski	7	34	13	724
Farmaceutski	17	103	2	600
Tehnički	29	287	9	1110
Poljoprivredno-šumarski	13	139	8	600
Ekonomski	1	14	2	570
Ukupno	152	1372	72	9114

Ova tablica pokazuje da je u šk. god. 1954/55. bilo u inozemstvu svega 224 nastavnika i suradnika (što znači 24,5% od ukupnog broja nastavnika i asistenata Sveučilišta t. j. skoro svaki četvrti član) u ukupnom trajanju od 10.486 dana.

Sudjelovanje pojedinih fakulteta je pritom veoma različito. Više od jedne trećine svih sudionika na kongresima u inostranstvu poslao je Medicinski fakultet, a isto vrijedi i za usavršavanje.

Nemamo analognih podataka za prošle godine, no vrlo je vjerojatno, da nastavnici i saradnici Sveučilišta nisu nikada dosada sudjelovali u tolikom broju na inostranim kongresima kao upravo ove godine. To ukazuje na stalan porast naučnih priloga, koje daju fakulteti. Nadalje to ukazuje i na činjenicu, da u tu svrhu osigurava naša zajednica velika sredstva.

Dodjeljivanje stipendija za sveučilišne nastavnike i suradnike nije dobro organizirano. Sredstva za stipendije daju Akademijški savjet, republički savjeti za prosvjetu, vlade stranih zemalja, Ujedinjene nacije, UNESCO, razne specijalizirane agencije i drugi. Sveučilište nije dosad uspjelo da bude pravovremeno obavještavano od nadležnih organa o raspisanim stipendijama. Sveučilište bi za stipendiranje nastavnika i suradnika trebalo dobiti stalna sredstva u proračunu kao i potrebne devize.

4. Suradnja s ustanovama i poduzećima

Sveučilišni nastavnici i suradnici oduvijek su nužno bili povezani s praksom u operativi, koja je veza često preduvjet pravilne nastave i naučnog istraživanja.

Prirodno je, da se na fakultetima nalaze redovito najbolji naučni i stručni radnici, kojima raspolaze zemlja. U vezi s nastavom i njihovim istraživačkim radom sveučilišni nastavnici moraju nužno poznavati i sve tekovine suvremene nauke s područja njihove uže djelatnosti. Kako se pak na Sveučilištu gaje gotovo sve nauke, iz ovoga proistječe, da sveučilišni nastavnici mogu da budu od izvanredne koristi sredini u kojoj žive. Mogućnosti su već prema prirodi stvari različite: davanje ekspertiza, sudjelovanje pri izradi zakona,

davanje preporuka za odabiranje najboljih procesa proizvodnje i t. d. Pritom treba istaknuti, da je stručni i naučni rad nekih nastavnika, zavoda, instituta, klinika i drugih sveučilišnih ustanova sam po sebi često takav da daje neposrednu korist zajednici.

U izvještaju za fakultetske skupštine mali je broj vijeća naveo sve one radove, kojima su njihovi nastavnici i suradnici bili povezani s nekim s područja operative ili s izvanfakultetskim ustanovama i nadležtvima. Opširne izvještaje dali su o tome Pravni, Filozofski i Poljoprivredno-šumarski fakultet, dok su drugi fakulteti svoju saradnju samo ukratko spomenuli. Budući da suradnja fakulteta s odnosnim područjem prakse donosi goleme koristi na obje strane, a zatim i iz razloga, da bi naša javnost dobila pravilan uvid u to, koliko je značajna uloga Sveučilišta u napretku naše zemlje, bit će neophodno nužno, da se u godišnje izvještaje vijeća unose što opširniji podaci o suradnji fakulteta s nadležtvima, ustanovama i privredom.

S istim ciljem sakupljeni su naknadno podaci o suradnji fakultetskih ljudi s nadležtvima, ustanovama i poduzećima tokom prošle šk. godine. Nije ovdje moguće zbog opširnosti tog djelovanja navesti sva područja i zadatke, koji su pritom rješavani. U svrhu ilustracije dajemo samo grube obrise ove saradnje:

Pravni fakultet. Četiri člana učestvuju pri redovnim savjetovanjima u Državnom sekretarijatu za inostrane poslove. Institut za međunarodno pravo dao je mišljenje o 14 jugoslavenskih međunarodnih ugovora. Dva člana fakulteta nalaze se u raznim komisijama za reviziju Povelje Ujedinjenih nacija, 9 nastavnika su arbitri ili članovi pri višim sudovima, 4 nastavnika rade u saveznom i republičkim komisijama za izradu zakona. Brojne su suradnje s raznim ustanovama i nadležtvima.

Filozofski fakultet. Dvadeset i jedan nastavnik surađuje s raznim ustanovama i nadležtvima od kojih nabrajamo samo neke: Radničko sveučilište, Leksikografski zavod FNRJ, Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NRH, komisije za reformu škole, Pedagoško-književni zbor, društvo »Naša djeca«, Narodno sveučilište u Zagrebu, Savjet za prosvjetu kotarskog NO Zagreb, poduzeće »Zora film«, muzeji, Nar. kazalište, Savez gluhonijemih, Škola za odgoj gluhonijeme djece, Radio-stanica i t. d.

Prirodoslovno-matematički fakultet. U institutima ovog fakulteta bilo je na kraćem postdiplomskom studiju 19 mladih fakultetskih suradnika iz Beograda, Sarajeva i Skoplja. Najznačajnija je suradnja ovog fakulteta s Institutom »R. Bošković«. Gotovo svo nastavno osoblje i suradnici iz četiri instituta surađuju u Institutu R. Bošković. Ostale suradnje izvan fakulteta ostvaruju se pri Upravi za hidrometeorološku službu, u Institutu za oceanografiju i ribarstvo (Split), u Hidrografskom institutu Jugoslavenske ratne mornarice, sa poljoprivrednim ustanovama, s mnogim zavodima za geološka istraživanja, sa Saveznom geodetskom upravom, Tvornicom lijekova »Pliva«, Institutom za biologiju JAZU, Privrednim savjetom Izv. vijeća, Jugoslavenskom akademijom, Leksikografskim zavodom, Radničkim sveučilištem i t. d.

Medicinski fakultet surađivao je s tvornicama lijekova »Pliva«, »Prolek«, »Galenika«, »Ciba«, »Sandoz«, »La Roche«, »Pfizer«, »Cilag« i »Jugodietetika«, s institutom »R. Bošković«, Zavodom za istraživanje lijekova, sa mnogim zavodima drugih fakulteta, sa Zavodom za fizički odgoj, higijenskim zavodima, Komisijom za medicinska istraživanja Jugoslavenske armije, Svjetskom zdravstvenom organizacijom, Zavodom za socijalno osiguranje, s Jugoslavenskom akademijom, poduzećima, rudnikom žive (Idrija), željezničkom radionicom, sa gotovo svim bolnicama u NRH i mnogim bolnicama drugih Republika, s narodnim sudovima i t. d.

Veterinarski fakultet, njegovi zavodi i klinike surađivali su s raznim poljoprivrednim dobrima, veterinarskim zavodima, Upravom za veterinarsku službu, narodnim sudovima, sa zakonodavnim odborima, higijenskom inspekcijom i t. d., na suzbijanju uzgojnih bolesti, izgradnji poljoprivrednih sanitarnih objekata, podizanju kvalitete mesnih i mliječnih proizvoda, unapređenju stočarstva, suzbijanju bolesti pčela i riba, diagnosticiranju materijala poslanih od privrednih organizacija i t. d.

Farmaceutski fakultet surađivao je po svojim članovima sa Svjetskom zdravstvenom organizacijom, na istraživanjima u vezi s otrovnosti atmosfere s Tvornicom žive u Idriji, na proizvodnji kemijske čiste žive za poduzeća i ustanove u svim Republikama; na istraživanju Plitvičkih jezera i vrulja na morskoj obali; s Komisijom za naučno-medicinska istraživanja Jugoslavenske armije; s Jugoslavenskom akademijom, Komisijom za jugoslavensku farmakopeju, sa Zavodom za ispitivanje i kontrolu lijekova, Zavodom za transfuziju krvi, Zavodom za sudsku medicinu, Institutom za farmakologiju (Zagreb, Sarajevo), Dječjom bolnicom i klinikom, mnogim ljekarnama u NRH, poduzećima »Medika«, »Pliva«, »Vetserum«, »Jugodietetika«; s higijenskim zavodima; s poduzećem za uzgoj i eksploataciju ljekovitog bilja »Biljana« (Zagreb), »Bilka« (Skoplje); s Institutom za eksperiment. šumarstvo (Trsteno), botaničkim vrtovima u zemlji i u inozemstvu i t. d.

Tehnički fakultet surađivao je prošle školske godine sa 63 svoja člana na najrazličitijim područjima kao na pr. na izgradnji drugih fakulteta Sveučilišta; sa Brodarskim institutom, s mnogim konzervatorskim zavodima, Jugoslav. akademijom, u žirijima za izradbu regulacionih planova gradova po svim Republikama; na izradbi arhitektonskih elaborata; u Radničkom sveučilištu, u žirijima za gradnju bolnica, škola, stambenih objekata, industrijskih postrojenja, stadiona; na ispitivanju građevnog materijala za plovne objekte, građevinske konstrukcije, mostove, žicare i t. d.; s »Elektroprojektom«, željeznicom Sisak, Metalnom tovarnom konstrukcijom (Maribor); na cestogradnjama i geodetskim ekspertizama; na izradbi projekata željezničkih čvorišta (Vinkovci, Sisak, Rijeka); s Direkcijom željeznica (Zagreb, Beograd); davao mišljenja o projektima vodograđevina; radio na projektima za regulaciju rijeka i potoka te odvodnje poplavnog područja; s Upravom za vodoprivredu NRH; na vodoopskrbi (Zenica, Mostar); na mostogradnji, gradnji tunela; kartiranju područja, katastarskoj reambulaciji, konstrukciji motora, projektiranju laboratorijskih uređaja i aparata; s vojnom industrijom u Titovim Užicama, Konjicu, Vogošću; s Drž. sekret. za nar. privredu; na izgradnji hladnjača u velikom broju mjesta; na rješavanju tehničkih problema u raznim tvornicama

u NRH, NRBiH, NR Sloveniji; s Jugoslav. ratnom mornaricom i svim brodogradilištima; na kem. analizi sirovina za razne tvornice; s keramičkom i elektrokemijskom industrijom; na istraživanju rudača; ispitivanju jezerskih voda; s prehrambenom industrijom i industrijom tekstila, kože i drva; na geološkim i rudarskim istraživanjima sa mnogim rudnicima, ugljenokopima i željezarama; s poduzećima za eksploataciju nafte; s Rudarskom i metalurškom inspekcijom i t. d. i t. d.

Poljoprivredno-šumarski fakultet. Zavodi ovog fakulteta surađivali su sa Institutom za agroekologiju i Poljoprivrednim zavodom u Puli, sa Savezom poljoprivrednih zadruga, tekstilnim industrijama, sa Stočarskim savezom, prehrambenom i drvnom industrijom; s Udruženjem poljoprivrednih stanica i poljoprivrednih dobara, Voćarsko-vinogradarskim savezom, sa šumarskom operativom, Hrvatskim prirodoslovnim društvom, s poduzećima »Marijan Badel« i »Ocat«, s Udruženjima mljekarskih poduzeća; s Upravom šuma; sa Zavodom za zaštitu bilja, Zavodom za vinogradarstvo i vinarstvo NRH, sa Zavodom za južne kulture (Split), s poljoprivrednim dobrima, s Institutom za lovno-naučna istraživanja, Zoološkim muzejem, Ornitološkim zavodom, Savezom lovačkih društava, Geodetskom upravom NRH, sa šumarskim inspektoratima i t. d.

Ekonomski fakultet mogao je nabrojiti 50 nadležnosa, ustanova i poduzeća s kojima su surađivali njegovi nastavnici i saradnici kao na pr.: Drž. sekretarijat za privredu FNRJ, Savjet za privredu grada Zagreba, Nar. banka FNRJ, Zavodi za statistiku, Gradska štedionica, Savezna narodna skupština, Izvršno vijeće i Sabor NRH, Radničko sveučilište, Društvo ekonomista, Trgovačka komora NRH, Jugoslavenska akademija, Generalna direkcija željeznica, Nar. odbor grada Zagreba, Savjet za narodno zdravlje i soc. politiku, Savjet za nauku, prosvjetu i kulturu NRH, Leksikografski institut FNRJ, Tekstilna industrija, Arbitraža NRH, Žitni fond NRH, Vazduhoplovni savez, Viši privredni sud, tvornice »Tiskanina« (Kranj), »Segestica« (Sisak), »Teol«, »Instrumentaria«, »J. Kraš«, »Jugovinil«, Kombināt Borovo i t. d. i t. d.

Iako već navedeni popis suradnje pokazuje znatan napor sveučilišnih ljudi, ipak se sa sigurnošću može pretpostaviti, da bi ta suradnja mogla da bude još intenzivnija. Neposredne veze s operativom otvaraju sveučilišnim ljudima mnoge nove poglede na probleme, koje donosi nagli razvoj naše zemlje, što mora da djeluje na širenje područja njihove naučne i stručne problematike, a osim toga otkrivaju mogućnosti za praktičnu primjenu njihovih naučnih dostignuća.

Ima primjera, koji pokazuju, da je privreda ponekad voljna, da zavode, koji su s njom u suradnji, opskrbljuje aparaturom i drugim materijalnim sredstvima. Tako se otvaraju široke mogućnosti za financiranje naučnih istraživanja i razvoj naših naučnih zavoda i instituta.

Uzroke, zbog kojih nema još uže suradnje između prirodoslovnih fakulteta i odgovarajuće prakse, mogli bismo navesti ove: oprema naših zavoda i instituta i njihova naučna pomagala često su nedorasli za rješavanje problematike, koju nameće naša nova industrijska proizvodnja, naročito proizvodnja teške industrije. Ova industrija ima redovno mnogo suvremenije uređene laboratorije, nego što ih imamo mi na fakultetima. Nadalje, naša se privreda pre-

malo obraća naučnim zavodima pri rješavanju svoje problematike, čak i onda, kad za to ima potrebe. Sigurno je, međutim, da bi i ovako nepotpuno uređeni sveučilišni zavodi mogli u mnogo čemu da koriste operativi.

Na kraju treba istaknuti, da za fakultetske zavode nije poželjna bilo kakva vrsta suradnje s operativom. To se odnosi na onakav rad nastavnika i suradnika, koji može da izvrši svaki prosječno kvalificiran stručnjak, kao što je na pr. projektiranje običnih nastamba, vršenje rutinskih kemijskih analiza, radovi, pri kojima ne treba primijeniti suvremene metode istraživanja i tome slično. U pravilu bi trebalo da se takva suradnja stvori svagdje tamo, gdje su potrebna nova naučna istraživanja ili primjena naučnih saznanja, koja ne pozna stručnjak prosječnih kvalifikacija.

5. Doktorati nauka

Od 33 promovirana doktora nauka njih 19 (58%) su univerzitetski suradnici, većinom asistenti, a od toga su broja 14 (42%) iz Zagreba. Ukupan broj novih doktora je razmjerno malen, ako se ima u vidu tako velika institucija kao što je Sveučilište. (U školskoj godini 1953./54. promoviralo je 38 kandidata.) Ovaj broj ukazuje i na to, da se asistentima i drugim fakultetskim suradnicima ne posvećuje dovoljno pažnje sa strane nastavnika, i da su suradnici previše zaposleni nastavom. Ukupan broj redovnih asistenata na Sveučilištu iznosi 547, a od njih samo 43 ima već stepen doktora nauka. Neko opravdanje ovoj činjenici može se naći u starijem Zakonu o doktoratima nauka, koji je tražio, da kandidati imaju već nekoliko naučnih radova prije, nego što pristupe obrani disertacije. Novi Zakon o doktoratima znatno će olakšati izradu disertacije. — Nameće se kao jedna od osnovnih zadaća fakulteta, da svim svojim suradnicima — ukoliko oni imaju za to volje i sposobnosti — omoguće u prvom redu izrađivanje disertacija. Prema čl. 62. O. Z. U. akademije ne mogu više odobravati disertacije.

U školskoj godini 1954./55. promovirano je na našem Sveučilištu 33 kandidata na stupanj doktora nauka.

Za doktora pravnih nauka promoviran je Živanović Mihajlo, pravni referent Okružnog suda u Beogradu.

Za doktora povijesnih nauka promoviran je Brandt Miroslav, asistent Filozofskog fakulteta.

Za doktore filoloških nauka promovirani su:

Kravar Miroslav, profesor Više pedagoške škole,

Brabec Ivan, profesor srednje škole,

Vrana Josip, lektor Filozofskog fakulteta,

Muljačić Žarko, asistent Filozofskog fakulteta.

Za doktora fizičkih nauka promoviran je Jakšić ing. Borivoj, asistent Prirodoslovno-matematičkog fakulteta.

Za doktore matematičkih nauka promovirani su:

Ećimović ing Juraj, službenik Zavoda za statistiku i evidenciju NRH,

Prvanović Mileva, asistent Srpske akademije nauka u Beogradu,

Mamuzić Zlatko, asistent Mašinskog fakulteta u Beogradu.

- Za doktore bioloških nauka promovirani su:
 Timet dr. Dubravko, asistent Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu,
 Matoničkin Ivan, asistent Prirodoslovno-matematičkog fakulteta.
- Za doktora medicinskih nauka promovirana je
 Kostial-Živanović-Šimunović dr. Krista, asistent Medicinskog fakul.
- Za doktore veterinarskih nauka promovirani su:
 Pavuna Hrvoje, kotarski veterinar u Kotoru,
 Džinić Salih, izvanredni profesor Veterinarskog fakult. u Sarajevu,
 Crnković Milan, upravitelj Veterinarske stanice u Virovitici,
 Micev Nikola, izvanredni profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Skopju,
 Lulić Vladimir, veterinar u »Vetserumu« u Kalinovici,
 Stambolia Dušan, major JNA,
 Herljević Josip, gradski veterinar u Osijeku.
- Za doktora farmaceutskih nauka promoviran je
 Šibalić Stanimir, služb. Centralnog higijenskog zavoda u Beogradu.
- Za doktore tehničkih nauka promovirani su:
 Dančević ing. Danilo, honorarni nastavnik na Tehničkoj visokoj školi u Beogradu,
 Bosanac ing. Tomo, službenik tvornice »Rade Končar«, u Zagrebu,
 Polz ing. Karlo, službenik Projektnog zavoda,
 Opačić ing. Ivan, predavač Poljoprivredno-šumarskog fakulteta.
- Za doktore kemijskih nauka promovirani su:
 Kirkov ing. Panče, asistent Medicinskog fakulteta u Skopju,
 Jambrešić Ivan, asistent Prirodoslovno-matematičkog fakulteta.
- Za doktore šumarskih nauka promovirani su:
 Androić ing. Milan, asistent Poljoprivredno-šumarskog fakulteta,
 Emrović ing. Borivoj, asistent Poljoprivredno-šumarskog fakulteta.
- Za doktora agronomskih nauka promoviran je
 Sabadoš ing. Dimitrije, asistent Poljoprivredno-šumarskog fakulteta.
- Za doktore ekonomskih nauka promovirani su:
 Farkaš ing. Vladimir, predavač Ekonomskog fakulteta,
 Horvat Branko, službenik Ekonomskog instituta NRH,
 Sabolović Dušan, predavač Ekonomskog fakulteta.

6. Postdiplomski studij i specijalizacija

Redovna nastava na fakultetima odgaja stručnjake općeg tipa. Da bi fakulteti mogli odgajati stručnjake i za uža područja stručnog i naučnog rada O. Z. U. (čl. 52.) predvidio je mogućnost usavršavanja i specijalizacije. Već u školskoj godini 1953./54. pozabavio se Senat pitanjem organizacije takva studija, o čemu je izvijestio tadašnji rektor prof. dr. Ž. Marković (str. 7. izvještaja).

Nastavljavajući diskusiju od prošle godine o postdiplomskom studiju, Sveučilišno je vijeće zaključilo, da fakulteti ponovo prouče to pitanje uzevši u

obzir iznesena mišljenja, specifičnost pojedinih fakulteta i principijelno pitanje odnosa postdiplomana i asistenata u vezi s opterećenjem asistenata, pitanje dobivanja naslova nakon završenog postdiplomskog studija i drugo. Međutim ni koordinativni odbor nije do sada uspio izraditi opći pravilnik o postdiplomskom studiju. Preostaje, da se pitanje pretrese u Sveučilišnom savjetu prigodom diskusije o fakultetskim statutima uzevši u obzir potrebu rješenja triju teškoća: prostorija, personala i materijalne baze.

Mogućnost postdiplomskog studija postoji na svim fakultetima. Takav se studij odvajkada na fakultetima stvarno i odvija, iako bez nekih određenih organizacionih formi, i to u obliku naučnih istraživanja izvanfakultetskih suradnika i izrađivanja doktorskih disertacija. Donošenjem republičkog zakona o Sveučilištu i fakultetskih statuta trebat će predvidjeti i ostale oblike postdiplomskog studija kao i davanje svjedodžbi eventualno i akademskih titula s tim u vezi.

Uvođenjem redovnog postdiplomskog studija povećat će se broj istraživača na Sveučilištu kao i broj doktoranata, a proširit će se i primjena naučnih metoda rada u operativi. Bilo bi poželjno, da barem 20% svih redovno diplomiranih nastave s postdiplomskim studijem. Provođenje ovoga u život ovisit će, naravno, u dobroj mjeri i od sredstava, koja će se fakultetima stavljati na raspoloženje za istraživački rad.

Medicinski fakultet ima zakonske osnove za provođenje specijalizacije. Ovaj fakultet ima do sada najviše razgranat postdiplomski studij, koji je vezan uz određenu nastavu stručnog i praktičnog karaktera, dok kandidati ne provode pritom naučna istraživanja. Po svršetku ovog studija kandidati dobivaju svjedodžbe i naslov specijalista za dotičnu struku, a time i određena prava.

7. Školovanje fakultetski izobraženih kadrova za fizički odgoj

Na inicijativu predsjednika Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu NR Hrvatske održan je 13. lipnja 1955. u Rektoratu sastanak rektora i dekana Filozofskog i Prirodoslovno-matematičkog fakulteta s predstavnicima Savjeta na čelu s predsjednikom drugom Mikom Špiljkom i predstavnikom Zavoda za fizički odgoj drugom Mirom Mihovilovićem u vezi s raspravljanjem školovanja visokokvalificiranih kadrova za fizički odgoj. Zaključeno je, da dekan Filozofskog i Prirodoslovno-matematičkog fakulteta pitanje rasprave u fakultetskim vijećima, kako bi se u dogledno vrijeme moglo pristupiti školovanju takvih kadrova na ta dva fakulteta kombinacijom predmeta fizičkog odgoja i ostalih predmeta studija na oba fakulteta. U statutu Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, koji je nedavno Sveučilišni savjet uputio Saboru na potvrdu nije međutim predviđena mogućnost povezivanja studija prirodoslovnih predmeta i nastave za fizički odgoj, iako je statut ovog fakulteta predvidio najviše usmjeravanja. Teškoća odgoja takvih kadrova na Prirodosl. fakultetu jest i u tome, što na tom fakultetu nema dvogrupnih studija.

Tokom šk. god. 1955./56. razmotrit će ovu problematiku ponovno Sveuč. vijeće i Savjet.

8. Izdavanje udžbenika i skripata

Budući da je prošlih godina bilo znatnih teškoća oko izdavanja sveučilišnih udžbenika i skripata, koje su se teškoće ponovile i ove godine, Sveučilišni savjet izabrao je posebnu Komisiju (sastav v. str. 10.) sa zadatkom, da sa članovima Odbora za udžbenike i skripta pri Rektoratu Sveučilišta razmotri to pitanje.

Odbor je dostavio Sveučilišnom savjetu ovaj izvještaj i prijedlog: Osnovna smetnja u normalnom publiciranju udžbenika i skripata je odredba, po kojoj dodijeljena subvencija mora biti utrošena do kraja one kalendarske godine, u kojoj je odobrena. Zbog takve budžetske odredbe svi udžbenici i skripta moraju biti odštampani do kraja kalendarske godine. Budući da štampanje traje obično oko deset mjeseci, mogu se dati u štampu samo oni rukopisi, koji su predani na početku kalendarske godine. Uslijed toga svi rukopisi, koji su primljeni kasnije, moraju nužno čekati dvije godine na njihovo objavljivanje, i to samo uz uvjet, da je subvencija dodijeljena na početku kalendarske godine.

Svi oni udžbenici, koji su opsežniji, kao i oni, koji imaju komplicirani slog, ne mogu uopće biti štampani, jer je trajanje njihova štampanja dulje od godine dana, pa bi subvencija, koja je za njih dodijeljena, morala utrnuti.

Da bi se ilustrirale posljedice ovakva stanja, Odbor s komisijom navodi, da je u srpnju 1953. Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR Hrvatske dodijelio subvenciju u iznosu od pet miliona dinara, a da se od te svote moglo utrošiti samo Din 636 000 ili 12,7%, dok je ostatak kredita od 4 364 000 ili 87,3% na kraju te godine utrnuo.

Godine 1954. spomenuti je Savjet dodijelio subvenciju od Din 23 500 000, a utrošeno je 16 500 000 dinara, dok je 7 miliona, odnosno 30% na kraju godine ostalo kao budžetska ušteda. I te je godine bila subvencija dodijeljena tek u mjesecu srpnju, ali je Komisija uspjela utrošiti veći dio subvencije samo zbog toga, što je »Školska knjiga«, na samo obećanje Komisije, da će u 1954. god. dobiti subvenciju, počela štampati predane rukopise. Osim toga te je godine uvedena računska godina, pa su se stvorene obaveze do 31. prosinca 1954. mogle vršiti na teret starog proračuna do 28. veljače 1955.

Da bi se s takvim stanjem, koje je vrlo neprilično za normalno izdavanje sveučilišnih udžbenika, prekinulo, zamoljen je Sveučilišni savjet da ishodi od Državnog sekretarijata za poslove opće uprave i budžet NR Hrvatske i Narodne banke otvaranje tekućeg računa, na koji bi se polagala ona svota, koja je u proračunu odobrena za subvencioniranje sveučilišnih udžbenika i skripata. Na taj način ne bi neutrošeni dio subvencije propao svršetkom kalendarske godine, a mogli bi se odmah poduzeti koraci za dobivanje izvanrednoga kredita od 16 750 000 za subvencioniranje rukopisa, koji su gotovi i čekaju, da se predaju u štampu. Po zaključku Sveučilišnog savjeta od 14. svibnja 1955., a u smislu gornjega prijedloga, Državni sekretarijat za poslove opće uprave i budžet odobrio je tekući račun.

Međutim novom uredbom o izvršenju budžeta i o računovodstvenom poslovanju državnih organa i ustanova od 28. srpnja 1955. ukinuti su svi tekući računi s tim, da se uložena sredstva iz proračuna za 1955. godinu stavljaju na raspolaganje naredbodavcima budžetskim akreditivom, a uložena sredstva iz prošlih godina ulaze kao prihod u državnu blagajnu. Prema tome kad je riječ

o izdavanju udžbenika i skripata, Sveučilište se danas opet nalazi u potpuno istoj situaciji kao i prošlih godina.

U školskoj godini 1954./55. primio je Odbor 40 rukopisa udžbenika i 11 rukopisa skripata.

Od primljenih udžbenika odštampani su tokom godine do danas ovi:

Prokop dr. Ana: Odnosi roditelja i djece po zakonodavstvu FNRJ
 Tintić dr. Nikola: Osnovi radnog prava
 Vuković dr. Mihajlo: Opći građanski zakonik
 Urbany Marijan: An Easy Way to Bussines English
 Račić dr. Đuro: Nauka o novcu
 Horvat dr. Marijan: Rimsko pravo
 Frank dr. Stanko: Teorija i praksa kaznenog prava
 Ječmen mr. Jaroslav: Uvod u galensku farmaciju
 Botteri dr. Ivo: Interna medicina I. i II.
 Borčić ing. Branko: Matematička kartografija

U radu kod nakladnika nalaze se još ovi rukopisi:

Marković dr. Željko: Uvod u višu analizu
 Cesarec dr. Rudolf: Analitička geometrija
 Fišer-Herman dr. Marijana: Kliničke biokemijske pretrage
 Fink dr. Nikola: Zoologija kralješnjaka
 Tućan dr. Fran: Specijalna mineralogija
 Stržić ing. Zdenko: Arhitektonsko projektiranje II.
 Deanović dr. Mirko i dr.: Hrvatsko-talijanski rječnik
 Dayre-Deanović-Maiksner: Hrvatsko-francuski rječnik
 Miler ing. Josip: Parne i plinske turbine
 Horvat ing. Dragutin: Vodne turbine
 Justinijanović dr. Juraj: Sferna trigometrija
 Perušić ing. Andrija: Osnovi pčelarstva
 Flögl ing. Stanko: Gradnja šumskih putova
 Petračić ing. Andrija: Uzgajanje šuma
 Mikačić dr. Davor: Osnovna parazitološka tehnika za veterinarski laboratorij.

Kod Komisije se nalaze još i rukopisi, koji se nisu mogli dostaviti nakladnicima zbog nedovoljne subvencije u ovoj godini, a to su ovi:

Baturić dr. ing. Josip: Rudarska mjerenja
 Hegedušić ing. Mladen: Osnovi dojavne tehnike
 Kušan dr. Fran: Ljekovito i korisno bilje
 Eisner dr. Bertold: Međunarodno privatno pravo
 Ugrenović dr. Aleksandar: Eksploatacija šuma
 Niče dr. Vilim: Uvod u sintetičku geometriju
 Polak dr. ing. Elza: Povrtlarstvo
 Stefanović dr. Jovan: Ustavno pravo I. i II.
 Apsen dr. ing. Boris: Repetitorij više matematike III.
 Paić dr. ing. Mladen: Fizička mjerenja III.

Zambelli ing. Aleksandar: Gospodarenje u rudarstvu
 Institut za fonetiku: Tekstovi i komentari tekstova za fonetiku srpsko-
 hrvatskog, ruskog i talijanskog jezika i kopiranje
 gramofonskih ploča

Varićak-Marković-Kranjc: Primjeri iz fizike
 Viličić ing. Melita: Umjetnost Indijanaca

Od primljenih skripata odštampana su u ovoj školskoj godini ova:

Bićanić Sonia: Engleska skripta
 Zagoda ing. Juraj: Zemljani cestovni zastori
 Begović ing. Krunoslav: Enciklopedija proizvodnje i prijenosa električne
 energije
 Vuković dr. Mihajlo: Obvezno pravo, posebni dio
 Filipović dr. Dora: Mikrobiologija
 Lang dr. Rikard: O nekim suvremenim ekonomskim problemima
 Bazjanac dr. ing. Davorin: Zbirka zadataka iz mehanike II. Statika
 Bolf dr. Živko: Regulacija zubi i čeljusti
 Kirac dr. Petar: Kratak pregled talijanske gramatike. Vježbe i štiva

U radu kod nakladnika nalaze se još ova skripta:

Albert ing. Vinko: Pojačala i prijemnici
 Winterhalter-Colombo-Kranjc: Vježbe iz fizike
 Filipović dr. ing. Ivan: Uvod u kvalitativnu kemijsku analizu.

Za štampanje spomenutih udžbenika i skripata odobreno je u proračunu
 Rektorata za 1955. godinu svega 15 miliona dinara.

Komisija je ispitala kalkulacije nakladnih poduzeća i nakon ocjene po-
 treba utvrdila redoslijed štampanja udžbenika, jer se s raspoloživom svotom
 mogao subvencionirati samo jedan dio izdanja. Od odobrenih 15 miliona din.
 Komisija je zaključila, da se dade subvencija za ove udžbenike i skripta:

Miler: »Parne i plinske turbine« u iznosu od	Din	1 293 400
D. Horvat: »Vodne turbine« u iznosu od	Din	1 712 000
Borčić: »Matematička kartografija« u iznosu od	Din	1 290 600
Petračić: »Uzgajanje šuma I.« u iznosu od	Din	450 000
Flögl: »Gradnja šumskih puteva« u iznosu od	Din	1 641 000
Ognjev-Fink: »Zoologija kralješnjaka« u iznosu od	Din	943 000
Marković: »Uvod u višu analizu« u iznosu od	Din	1 491 750
Ječmen: »Uvod u galensku farmaciju«	Din	365 500
Fišer-Herman: »Kliničko biokem. pretrage« u iznosu od	Din	680 000
Tučan: »Specijalna mineralogija« u iznosu od	Din	1 715 000
Frank: »Teorija i praksa kaznenog prava« u iznosu od	Din	297 500
Tintić: »Osnovi radnog prava« u iznosu od	Din	416 500
Strižić: »Arhitektonsko projektiranje« II. u iznosu od	Din	765 000
Cesarec: »Analitička geometrija« u iznosu od	Din	1 700 000
Bolf: »Regulacija zubi i čeljusti« u iznosu od	Din	87 000
Kirac: »Kratak pregled talijan. gramat. Vježbe i štiva	Din	50 000
Albert: »Pojačala i prijemnici« u iznosu od	Din	100 000

Ukupno: Din 14 998 250

Kod dodjeljivanja subvencije Odbor se rukovodio ovim načelima:

Izvjestan broj udžbenika nalazio se u radu kod nakladnih poduzeća još od 1953. godine, a neki još i od ranije na osnovi obećane i dodijeljene subvencije u prošlim godinama. Za te udžbenike nije subvencija mogla biti isplaćena, jer nisu bili dovršeni do 31. XII. 1954. Odbor je smatrao, da je Sveučilište obavezno prema nakladnim poduzećima i da u prvom redu treba dodijeliti subvenciju za te udžbenike.

Budući da svota od 15 miliona za subvencioniranje udžbenika i skripata nije bila dovoljna, da se osigura objavljivanje svih primljenih i studentima prijeko potrebnih udžbenika i skripata, Odbor je zamolio naknadnu izvanrednu subvenciju u iznosu od dinara 15 727 000 za udžbenike i Din 750 000 za skripta, što ukupno iznosi Din 16 750 000, no do danas nije ta svota odobrena.

Odbor je u toku ove školske godine raspravio i pitanje novog Pravilnika za svoj rad, jer su se prilike, pod kojima je Odbor započeo rad, od tada promijenile. Sveučilišni je savjet nacrt Pravilnika uz manje izmjene potvrdio na svojoj sjednici od 14. srpnja 1955.

U izvještajima za fakultetske skupštine više se vijeća žali na teškoće, koje postoje pri izdavanju udžbenika i skripata te na pomanjkanje ovih najvažnijih pomagala nastave (Pravni, Veterinarski, Tehnički, Poljoprivredni fakultet). Takve žalbe čuju se redovito i na skupštinama studenata. Sveučilište raspolaže međutim svake godine u tu svrhu određenom svotom, koja nije dovoljna niti za štampanje svih onih udžbenika i skripata, koji su već predani u rukopisu, a pored toga nailaze još teškoće oko isplate i štampanja koje smo gore naveli.

Treba na kraju naglasiti, da štampani udžbenici ne služe samo nastavi na Sveučilištu, već u većini i kao priručnici ljudima u operativi. Stoga bi financiranju ovih izdanja trebalo posvetiti najveću pažnju kako u interesu unapređenja nastave na Sveučilištu, tako i u interesu napretka naše zemlje.

9. Fakultetska i sveučilišna izdanja

a) Red predavanja izdao je Rektorat Sveučilišta, kao i prošlih godina, svakoga semestra za upotrebu nastavnicima, zavodima, institutima i drugim ustanovama Sveučilišta i fakulteta, za informativne potrebe organa narodne vlasti i štampe te za organizacije studenata kao i za izmjenu s našim i stranim univerzitetima (ukupno 1 200 primjeraka po semestru).

Da se svim studentima omogući uvid u tu ediciju, Sveučilišno je vijeće donijelo zaključak, da se, počevši od škol. god 1955./56., Red predavanja štampa u obliku separata za svaki pojedini fakultet. Odlučeno je također, da se sadržaj Reda predavanja proširi tako, da se studenti mogu upoznati s organizacijom Sveučilišta i fakulteta, institutima, s nastavnim planovima, režimom studija i t. d., kao i da se na zgodan način studentima dadu informacije o njihovoj studiju i perspektivama njihova budućeg zvanja, o studentskim domovima i restoranima, studentskim društvima i t. d.

Fakultetski redovi predavanja prodat će se obavezno svima studentima prigodom upisa u zimski semestar po sniženoj cijeni od Din 20.— po štampanom arku.

Za potrebe Sveučilišta i fakulteta, za izmjenu s domaćim i stranim univerzitetima, kao i za uobičajeni poklon školama, raznim nadležstvima i ustanovama, odštampat će se knjiga Reda predavanja svih fakulteta iz sačuvanog sloga.

b) Sveučilišni vjesnik. Da bi sveučilišni ljudi i fakultetski organi, organi državne uprave, nadležstva, ustanove i privredna poduzeća kao i sva naša javnost mogli imati uvid u sve, što se zbiva na Sveučilištu, i o tom bili u najkraće vrijeme informirani, bilo je potrebno da se pristupi izdavanju sveučilišnog glasila. U tom će se glasilu iznositi sva aktualna problematika Sveučilišta i donositi vijesti i obavijesti o radu Sveučilišta kao i o svem onome iz našeg javnog života, što ima neposredne veze sa Sveučilištem.

Po zaključku Sveučilišnog vijeća izdaje Sveučilište informativno-dokumentarni časopis »Sveučilišni vjesnik«, koji treba da izlazi redovno kao tromjesečnik. Uz Sveučilišni vjesnik izdaje se više vrsti priloga.

»Sveučilišni vjesnik« izlazi u redakciji odbora, u koji je od svakog fakulteta ušao po jedan predstavnik, zatim glavni i odgovorni urednik (sastav v. str. 10.). Administracijom i tehničkim poslovima rukovodi Milan Butorac, službenik Rektorata. Administracija se nalazi u Rektoratu.

Do sada je štampano 10 brojeva priloga »Aktuelnih vijesti«, koje izlaze svakih 15 dana. Prvi broj »Sveučilišnog vjesnika« je u štampi.

Nadamo se, da će ovo naše mlado glasilo postati važno pomoćno sredstvo u izgradnji i razvoju našega Sveučilišta.

c) Edicije fakulteta i zavoda. Raspravljajući o edicijama Sveučilišno je vijeće zauzelo stanovište, da nije poželjno izdavanje fakultetskih odnosno zavodskih glasila naučnog karaktera, jer radovi tako objelodanjeni nemaju dovoljno publiciteta. Takva su izdanja vrlo skupa, a često nema ni dovoljno kriterija za štampanje publikacije. Stoga je prihvaćeno načelo, da se i dalje financiraju samo ona fakultetska izdanja, koja već postoje i već su se afirmirala. Sveučilište će pak dotacijama potpomagati one naše naučne časopise, u kojima publiciraju sveučilišni ljudi bilo samo s jednog ili s više fakulteta.

Kao zajednička glasila više fakulteta prihvaćeni su od Vijeća časopisi:

»Glasnik matematičko-fizički i astronomski«, u kojemu objavljuju svoje radove neki instituti Prirodoslovno-matematičkog i Tehničkog fakulteta, i »Arhiv za kemiju«, u kojem objavljuju svoje radove kemijski instituti sa svih prirodoslovnih fakulteta Sveučilišta.

Pravni fakultet izdaje »Zbornik Pravnog fakulteta«. Predviđeno je, da časopis izlazi redovito u četiri godišnja broja, no zbog tiskarskih teškoća izlazi zasad u dva dvobroja. Godine 1953. izdan je jedan svezak, za 1954. izdan je dvobroj 1—2 i 3—4, dok je za 1955. izašao dvobroj 1—2. Dvobroj 3—4 izaći će na kraju godine 1955.

Filozofski fakultet izdaje »Zbornik radova Filozofskog fakulteta«. Predviđeno je, da ovaj Zbornik izlazi kao knjiga svake godine. Treća knjiga Zbornika izaći se potkraj 1955., a za 1956. donesen je zaključak Fakultetskog vijeća, da pojedini srodni instituti i seminari izdaju posebne edicije mjesto zajedničkog Zbornika sviju struka.

Prirodoslovno-matematički fakultet usvojio je kao svoja glasila:

»Geografski glasnik«, u kojem objavljuje svoje radove Geografski institut. Geofizički institut izdaje časopise »Bilteni« (meteorološki, seizmički i motrenje sunčanih pjega) i »Radovi« (naučne monografije).

Medicinski fakultet izdaje »Radove Medicinskog fakulteta«. Klinika za živčane i duševne bolesti izdaje povremeni časopis pod naslovom »Neuropsihijatrija«.

Farmakološki institut izdaje povremeno »Izvanredna izdanja Farmakološkog instituta«.

Škola narodnog zdravlja izdaje »Zdravstvene novine«, koje izlaze deset puta na godinu.

Veterinarski fakultet izdaje »Veterinarski arhiv« još od 1931. godine. U prošloj školskoj godini izašlo je svih 12 brojeva s tiražom od 500 primjeraka.

Farmaceutski fakultet prihvatio je kao svoja naučna glasila »Acta pharmaceutica jugoslavica« i »Farmaceutski vjesnik«. Zavod za farmaceutsku botaniku izdaje svake godine »Delectus seminum«.

Poljoprivredno-šumarski fakultet izdaje svake godine ediciju radova Zavoda za šumske pokuse »Glasnik za šumske pokuse« i naučni glasnik Poljoprivrednog odjela »Poljoprivredna naučna smotra«.

Ekonomski fakultet priprema Zbornik naučnih radova.

Sveučilišno vijeće je početkom godine 1955. izvršilo razdiobu kredita za fakultetske publikacije, koji je osiguran u proračunu Rektorata Sveučilišta za 1955. godinu u iznosu od Din 6 580 000.

Odobreno je

Pravnom fakultetu za »Zbornik«	100 000
(veća svota odobrena je u fakultetskom proračunu)	
Filozofskom fakultetu	330 000
s tim da Filozofski fakultet odluči, za koje će publikacije tu svotu upotrebiti. I Filozofski fakultet ima u fakultetskom obračunu odobrenu poveću svotu.	
Prirodoslovno-matematičkom fakultetu	2 900 000
i to za:	
a) Geofizički institut	300 000
b) Glasnik matematičko-fizički i astronomski	800 000
c) Arhiv za kemiju	500 000
d) Geografski glasnik	800 000
e) Acta botanica	500 000
Medicinskom fakultetu	300 000
Veterinarskom fakultetu	950 000
za »Veterinarski arhiv«	

Farmaceutskom fakultetu	250 000
za »Acta pharmaceutica jugoslavica«	
za »Delectus seminum« i separate.	
Tehničkom fakultetu	800 000
za »Spomenicu«	
Poljoprivredno-šumarskom fakultetu	450 000
za »Glasnik za šumske pokuse« odnosno »Poljoprivrednu	
smotru«. Fakultet ima u svom proračunu osiguranu poveću	
svotu u tu svrhu.	
Ekonomskom fakultetu	500 000
za fakultetski zbornik	
Ukupno:	<u>6 580 000</u>

Iako u našoj zemlji postoji dovoljno naučnih časopisa, u kojima se mogu objavljivati radovi s područja ekonomskih nauka, Vijeće je ove godine odobrilo Ekonomskom fakultetu svotu od 500 000 dinara za izdanje Zbornika Ekonomskog fakulteta. Ovaj presedan ne bi valjalo slijediti. Sveučilišno je vijeće zadržalo u svojoj kompetenciji finansiranje fakultetskih izdanja kako bi se mala svota koja ovdje stoji na raspolaganju mogla što racionalnije iskoristiti. (U godišnjem izvještaju žali se Vijeće Ekonomskog fakulteta na rektorat koji »fakultetu nije u tu svrhu ništa dodjeljivao«. Rektor je međutim ovdje samo izvršavao odluke Sveučilišnog vijeća, koje je — kako smo već spomenuli — odredilo kriterije finansiranja fakultetskih izdanja.)

10. Stalna izložba strane, naučne i stručne literature

Historijat ove ustanove prikazan je u izvještaju rektora za škol. godinu 1953./1954.

Stalna izložba raspolaže danas sa 23 200 knjiga. Stalno prima preko 700 stranih časopisa, a ima ogledne brojeve od daljnjih 3 500 stranih naučnih i stručnih časopisa.

Prosječno od osnivanja Izložbe do danas godišnji priliv na knjigama iznosio je 5 000 knjiga.

Ako se kao poprečna vrijednost jedne knjige uzme 2 dolara, to bi ukupna vrijednost djela iznosila 46 400 dolara. Budući da su knjige uglavnom njemačke, ova svota predstavlja otprilike 200 000 njemačkih maraka. Vrijednost u dinarima (računajući tečaj marke s Din 300) iznosila bi oko 60 miliona Din.

Akvizicija bi mogla pokazati i veći uspjeh, ali strani izdavači prigovaraju Izložbi, da ona ustvari predstavlja biblioteku, a ne izložbu, jer ne raspolaže prostorijama potrebnim za izlaganje knjiga i časopisa. Strani izdavači stoje na stanovištu, da bi Stalna izložba bila dužna barem novo prispjele knjige i časopise kroz neko vrijeme vidljivo izlagati u prikladnim prostorijama. Takovo je izlaganje nemoguće, jer Stalna izložba danas raspolaže sa svega 250 m² prostora.

Stalna izložba pristupila je i izgrađivanju veza sa stranim bibliotekama radi pribavljanja stranih časopisa i knjiga, s kojima bi se naši naučni radnici služili u Stalnoj izložbi. Ta su nastojanja još u toku, ali su već postignuti prvi uspjesi.

Proračun Stalne izložbe za prošlu i ovu godinu iznosio je Din 3 338 000. Međutim vrijednost samih časopisa, s kojima Stalna izložba raspolaže, pokriva sva dosad iz budžeta dana joj materijalna sredstva od njezina osnutka 1951. do danas.

Da razvije svoje poslovanje, Stalnoj izložbi bio bi potreban barem dvostruki broj sadašnjeg osoblja, povećan budžet i prostor od najmanje 1000 m². Svi naponi na se nađu pogodne prostorije, nisu dosad uspjeli.

Ova izložba ima svoju čitaonicu i dobro izrađen katalog. Njezino je značenje za Sveučilište naročito veliko zbog toga, što se radi o najnovijim izdanjima, koja stoje na uvid interesentima. Izbor naučnih djela, koje naručuju zavodi i instituti, time je izvanredno olakšan, jer je omogućeno, da se naruče samo ona djela, koja su često potrebna i koja su od naročite sadržajne vrijednosti. Skučen prostor, kojim raspolaže Izložba, i prenatrpanost tih malih prostorija literaturom i personalom otežava intenzivnije korištenje ove za Sveučilište izvanredno važne ustanove.

Radom izložbe rukovodi odbor (sastav v. str. 10.).

Svoj opstanak, uspjeh i napredak zahvaljuje ova izložba u prvom redu dru. Josipu Štefinoviću, na čiju je inicijativu i osnovana.

11. Muzeji. Sveučilišna knjižnica. Državni arhiv

Svi veći muzeji u Zagrebu s iznimkom Mineraloško-petrografskog i Geološko-paleontološkog muzeja nalaze se pod administracijom KNO-a Zagreb. Jedino ova dva spomenuta muzeja nalaze se u organizaciji Sveučilišta i imaju posebne budžete, dok personalna pitanja rješava Prirodoslovno-matematički fakultet.

Međutim više muzeja ima neposredne i posredne funkcionalne i tradicionalne veze s pojedinim institutima raznih fakulteta, pa bi to valjalo da se organizacijski na pogodan način odrazi.

Još je veća anomalija, da Sveučilišna knjižnica stoji također izvan Sveučilišta, a pod Savjetom za prosvjetu, nauku i kulturu NR Hrvatske. Ova ustanova, koja je bila jezgra prvotnog Sveučilišta i koja bi danas bila itekako potrebna da povezuje mnogobrojne fakultete, institute i katedre, stoji izolirano izvan Sveučilišta. To nije povoljno ni za tu ustanovu, a ni za Sveučilište.

Analogno vrijedi za Državni arhiv, koji je ustanova čisto znanstvenoga karaktera, a mogla bi da posluži i za odgoj mladih znanstvenih kadrova.

V. STUDENTI

1. Reguliranje upisa

Školske godine 1954./1955. nije bilo ograničenja upisa ni na jednom fakultetu Sveučilišta. Što se tiče upisa studenata u škol. god. 1955./1956., Sveučilišni je savjet na sjednici od 16. svibnja 1955., a na traženje Odbora za prosvjetu Saveznog izvršnog vijeća dao ovo mišljenje: Sveučilišni savjet predlaže, da upis u školskoj godini 1955./1956. treba vršiti bez ograničenja, a u smislu Odluke Saveznog izvršnog vijeća o upisu svršenih učenika srednjih stručnih

škola na fakultete, jer smatra, da je protekao prekratak period vremena, da bi se moglo ocijeniti značenje i posljedice neograničenog upisa učenika srednjih stručnih škola na fakultete. Stoga je Savjet zaključio, da se cijeli problem za školsku godinu 1956./1957. prostudira u sveučilišnim organima, pri čemu treba uzeti u obzir i kapacitet fakulteta. Ovo svoje mišljenje donio je Savjet nakon diskusije i mišljenja pojedinih fakulteta.

2. Priliv studenata na Sveučilište

U zimskom semestru školske godine 1954./1955. iznosio je broj studenata na svim fakultetima ukupno 14 105, a od toga je bilo muških 9 526 (67,5%), ženskih 4 579 (32,5%). Redovnih je studenata bilo 12 256 (87,0%), a izvanrednih 1 849 (13,0%).

Raspodjela po fakultetima bila je ova:

Pravni fakultet	redovnih 1 511	izvanrednih 796	ukupno 2 307
Filozofski fakultet	redovnih 2 442	izvanrednih 37	ukupno 2 479
Prirodsl.-matem. fakultet	redovnih 927	izvanrednih 9	ukupno 936
Medicinski fakultet	redovnih 1 668	izvanrednih —	ukupno 1 668
Veterinarski fakultet	redovnih 628	izvanrednih —	ukupno 628
Farmaceutski fakultet	redovnih 464	izvanrednih —	ukupno 464
Tehnički fakultet	redovnih 3 107	izvanrednih —	ukupno 3 107
Poljoprivr.-šumar. fakultet	redovnih 611	izvanrednih —	ukupno 611
Ekonomski fakultet	redovnih 863	izvanrednih 1 042	ukupno 1 905

Broj studenata iznosio je poslije Oslobođenja:

1945./1946.	7 031
1946./1947.	9 853
1947./1948.	13 437
1948./1949.	15 130
1949./1950.	15 442
1950./1951.	15 248
1951./1952.	13 102
1952./1953.	12 953
1953./1954.	13 273
1954./1955.	14 105

Od godine 1940., kad je ukupni broj studenata Sveučilišta iznosio 6 220, do zimskog semestra škol. godine 1954./1955. taj je broj narastao na 14 105, tj. na 227%. Izgradnja i oprema fakulteta, kapacitet predavaonica, laboratorija, seminara i t. d. nisu se međutim povećavali usporedo s ovim porastom broja studenata. Iako je poslije Oslobođenja stalno rastao broj nastavnika i suradnika (v. str. 18.) i unatoč znatno povećanih sredstava, kojima raspolaže Sveučilište, ipak kapacitet današnje nastave ne može zadovoljiti tako jako povećane potrebe. Treba već ovdje naglasiti, da se pitanje kvalitetne nastave za toliki broj studenata ne da riješiti paliativima kao što je na pr. održavanje predavanja, vježbi i seminara u prostorijama smještenim na međusobno udaljenim mjestima grada.

Kao optimilan broj studenata jednog univerziteta uzima se danas općenito 5 000—8 000 s cca 400—600 studenata po jednom fakultetskom odsjeku. U jednom godištu ne bi smjelo da bude više od 150 studenata. Ako je broj studenata znatno manji od 5 000, univerzitetska je nastava neracionalna s obzirom na troškove, a ako je taj broj znatno veći od 8 000, nastaju teškoće u nastavi, smještaju, opskrbi i kulturnoj razonodi studenata. Gledajući s tog staništa na zagrebačko Sveučilište, bilo bi poželjno, da ono u velikoj mjeri smanji broj svojih studenata, po mogućnosti na polovicu.

Oterećenje Sveučilišta imao je u vidu i Sabor donoseći zakon o osnivanju novih fakulteta na Rijeci i u Zadru.

Očito prevelik broj studenata upisan je na Pravnom, Filozofskom, Medicinskom i Ekonomskom fakultetu Sveučilišta, pa će prvenstveno trebati ove fakultete rasteretiti.

Velik broj studenata prisiljava fakultete, da održavaju paralelna predavanja (Medicinski fakultet), ili da se vježbe vrše u turnusima u manjim grupama (većina fakultetskih odsjeka). Posljedica je tolikog broja studenata na prirodoslovnim fakultetima, među ostalim, i ta, da se gotovo sva raspoloživa sredstva troše na nastavu (vježbe), i da su danas iscrpljene sve zalihe materijala.

Priliv studenata na Sveučilištu pokazuje svoj maksimum školske godine 1949./1950. Blago opadanje broja studenata zagrebačkog Sveučilišta ima se pripisati osnivanju novih fakulteta u Sarajevu, Skoplju i Novom Sadu, a ponešto i opadanju životnog standarda namještenika, iz čijih redova potječe najveći postotak studenata.

Priliv studenata iz srednjih stručnih škola postigao je u školskoj godini 1954./1955. svoj maksimum, što je u vezi s Odlukom Saveznog izvršnog vijeća o upisu svršenih učenika srednjih stručnih škola na fakultete. Godine 1955./56. taj je broj smanjen na većini fakulteta.

Fakultet	1953.—1954.		1954.—1955.		1954.—1955.
	Ukupno upisano	Od ovih iz stručnih škola	Ukupno upisano	Od ovih iz stručnih škola	Iz stručnih škola u %
Pravni	1 645	—	2 307	225	9,8
Filozofski	2 337	17	2 479	127	5,1
Prirodoslovno-matematički	1 064	3	936	40	4,3
Medicinski	1 877	—	1 668	90	5,4
Veterinarski	602	—	628	128	20,0
Farmaceutski	504	29	464	67	14,5
Tehnički	2 486	734	3 107	997	32,0
Poljoprivredno-šumarski	333	69	611	228	32,0
Ekonomski	1 757	461	1 905	923	43,4
Ukupno :	12 821	1 325	14 105	2 825	20,0

U vezi s upisom studenata donijelo je Savezno izvršno vijeće u lipnju 1955. dvije odluke, i to: Odluku o upisu na fakultete svršenih učenika srednjih škola za opće obrazovanje i Odluku o upisu svršenih učenika srednjih stručnih škola na fakultete. Po prvoj Odluci ovlaštena su republička izvršna vijeća, da dopuste uvođenje natječaja za prijem novih studenata na pojedinim fakultetima, ako na tim fakultetima iz tehničkih razloga nije moguće organizirati nastavu za sve prijavljene studente.

Po drugoj Odluci propisano je, na koje se odgovarajuće fakultete mogu upisati svršeni učenici srednjih stručnih škola.

Da bi se uskladio broj studenata i kapacitet nastave na nekom fakultetu, često se sa strane nastavnika čuju prijedlozi za ograničenje upisa na temelju natječaja odnosno predispita, kako se prakticiralo još pred nekoliko godina. Budući da prevelik broj studenata smanjuje kvalitetu nastave, pa prema tome i kvalifikacije gotovih stručnjaka, ide to opet na štetu zajednice. Dilema stoga ostaje otvorena: ili smanjiti broj studenata ili veoma ubrzati izgradnju fakulteta. Nema nikakve sumnje, da je ovo posljednje jedino pravilno rješenje. No za takvo rješenje traže se vrlo velika sredstva, a pitanje je, da li nam ih zajednica može staviti na raspoloženje u dovoljno kratkom vremenu.

Kako ćemo kasnije pokazati (str. 58.), velik je broj onih studenata, koji započeti studij nikad ne dovršavaju. Najvećim dijelom otpadaju s prvoupisanog fakulteta već između I. i III. semestra. I pojedinac i zajednica trpe pritom golemu štetu, pa bi bilo poželjno, da se anketama utvrde pravi razlozi ove pojave. Nameće se pitanje, ne bili se prije donošenja odluke o nekom studiju pojedinac morao temeljitije informirati o studiju na svim fakultetima i tek nakon toga izabrati onaj studij, za koji ima najviše sklonosti.

O cilju i opsegu pojedinih studija dani su savjeti za sve fakultete ukratko u Redu predavanja. No čini se, da ove korisne informacije ne dolaze do svih maturanata. Srednje bi škole mogle u mnogočem pomoći, naročito savjetima svojih nastavnika, koji najbolje poznaju sposobnosti i sklonosti maturanata. Pored toga bilo bi vrlo korisno, da se pri Sveučilištu osnuje stanica za savjetovanje studija.

3. Socijalni sastav

Po socijalnom sastavu najveći postotak studenata jesu djeca službenika i umirovljenika (53,5%). Zatim dolaze djeca poljoprivrednika (15%), djeca radnika (10,7%) i obrtnika (9,5%).

Iz drugih Republika studiralo je na Sveučilištu u ljetnom semestru god. 1954./1955. 1978 studenata, t. j. 14% od ukupnog broja studenata i to iz NR Bosne i Hercegovine 662, NR Srbije 582, NR Slovenije 301, NR Crne Gore 233, NR Makedonije 131 i stranih državljana 69.

Po fakultetima je broj studenata iz drugih Republika i njihov postotak od ukupnog broja studenata na dotičnom fakultetu bio ovaj:

Pravni 248 (10,7%), Filozofski 252 (10,1%), Prirodoslovni 89 (9,5%), Medicinski 303 (18,1%), Veterinarski 168 (26,8%), Farmaceutski 125 (27,0%), Tehnički 471 (15,2%), Poljoprivredni 67 (10,9%), Ekonomski 245 (12,8%).

Više od jedne trećine (36%) studenata ima stalan boravak u Zagrebu.

4. Uvjeti studija

Životni uvjeti, u kojima studira većina naših studenata, jesu teški. Sredstva, kojima većina raspolaže, kreću se često ispod životnog minimuma. Uzrok tome treba tražiti u relativno visokim cijenama stanovanja, prehrane, odijevanja i drugih životnih potrepština te malenim sredstvima, koja mogu odvojiti roditelji. Dječji doplatak od dinara 3 000 na mjesec je zbog toga zasad od osnovne važnosti za održanje većine studenata.

Takav položaj studenata znatno olakšavaju stipendije i postojanje studentskih restorana i đačkih domova, o kojima će se još govoriti. Ipak treba i ovdje istaknuti, da je broj stipendija i ležaja u domovima danas još malen.

Na naročite teškoće nailaze oni studenti, koji prvi puta dolaze u Zagreb. Velik broj njih, ne našavši mjesta za stanovanje, odlazi natrag kući, a mnogi se uopće ne vraćaju više na studij.

Daljnja teškoća studija dolazi od loših prilika za učenje.

Sveučilišna knjižnica raspolaže sa svega 260 mjesta. Prostorije studentskih udruženja su premalene, a isto tako fakultetske čitaonice. Neki fakulteti nemaju uopće čitaonica za studente (Filozofski, Prirodoslovno-matematički, Farmaceutski).

*

Opće je mišljenje nastavnika, da većina studenata posjeduje razmjerno malu opću naobrazbu i kulturu. Fakulteti mogu s teškoćom nadograđivati na premalo znanje stečeno u srednjoj školi. Još je gore sa sposobnosti razmišljanja i samostalnog zaključivanja. Studentima nedostaje pravilna metoda rada i studiranja, koju stječu tek duljim studijem, ili je štoviše ne stječu ni do apsolutorija.

Velik postotak studenata nema osnove za razumijevanje aktuelne društvene problematike, ni domaće, a pogotovu ne inostrane. Žene pokazuju za opća, društvena i politička pitanja općenito manje interesa od muškaraca. (Ovakvo su zapažanje dali napredni ili politički zreliji studenti i na studentskim skupštinama fakulteta.).

K svemu navedenom treba dodati još i to, da današnji prosječni student nema dovoljno vremena ni za studij, a još manje za praćenje pojava kulturnog života sredine, u kojoj živi. Studenti to obrazlažu prenamaganom i rastrganom satnicom, prevelikim programom rada, lošom organizacijom svoga života i rada izvan fakulteta. Sve ove pojave nisu svojstvene samo našem Sveučilištu ili samo našoj zemlji. O njima se često može čuti na nacionalnim i internacionalnim sastancima univerzitetskih nastavnika i u drugim zemljama.

Već smo više puta istakli činjenice, da broj studenata uvelike nadmašuje kapacitet kvalitetne nastave. To vrijedi za sve fakultete bez izuzetka. No i tu postoje među fakultetima i njihovim odsjecima velike razlike. Dok na pr. broj studenata prve godine na Pravnom i Filozofskom fakultetu te nekim odsjecima Tehničkog fakulteta premašuje za više stotina postotaka kapacitet redovne nastave, na nekim odsjecima Prirodoslovno-matematičkog fakulteta taj se postotak kreće ispod 15% (biološki i kemijski odsjek), a na drugima opet istog fakulteta oko 180% (geografski odsjek).

5. Stipendije i kreditni fond

Budući da je velikim dijelom stipendiranje studenata prepušteno narodnim odborima, to se Uprava za socijalnu i zdravstvenu zaštitu studenata nije u škol. godini 1954./55. bavila stipendiranjem.

Radi daljnjeg stipendiranja onih studenata, koje je stipendirala Uprava, kao i onih, koje je stipendirao Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR Hrvatske, formirana je bila zajednička komisija ovih dvaju organa sa zadatkom, da se dosadašnje stipendiste prepusti na brigu NO-ima. Stipendisti, koji zbog pomanjkanja sredstava NO-a ili bilo kojih drugih razloga nisu mogli biti prihvaćeni od narodnih odbora, stipendirao je i dalje republički Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu. Tako ni jedan stipendist Uprave, ukoliko je ispunjavao uvjete, nije ostao bez stipendije.

Visina stipendije iznosila je 5 500 — 6 000 dinara. Svaki stipendist, bilo da ga je preuzeo na stipendiranje NO ili Savjet, sklopio je s davaocem stipendije ugovor i preuzeo određene obaveze.

Fakulteti vode evidenciju samo onih stipendiranih studenata, kojima se stipendija isplaćuje preko dekanata. Zbog toga većina fakulteta ne raspolaže podacima o broju i svim izvorima studentskih stipendija, jer se one često doznaju neposredno stipendiranim. Da bi se davalac stipendije mogao redovno informirati o uspjehu stipendista, a i s razloga da se mogu dobiti podaci potrebni za statistiku, trebat će uz pomoć studentskih organizacija evidentirati u dekanatu sve stipendirane studente kao i visinu stipendija.

Sveučilišno vijeće smatra, da bi dodjeljivanje stipendija trebalo da bude u kompetenciji fakultetskih komisija za stipendije. Tako bi se osiguralo provođenje načela, da stipendiju uživaju samo oni studenti, koji to zavređuju po svom uspjehu u studiju i zalaganju u radu studentskih organizacija.

Prema podacima, koje imaju fakulteti, stipendiju je primalo ukupno 1 519 studenata (t. j. 9,8% od ukupnog broja studenata). Stvarni broj stipendiranih je sigurno nešto veći, jer stanovit postotak studenata dobiva stipendije, koje nisu evidentirane u fakultetima.

Po fakultetima je broj stipendiranih studenata i postotak stipendiranih od ukupnog broja studenata na dotičnom fakultetu bio ovaj: Pravni 91 (3,9%), Filozofski 176 (6,7%), Prirodoslovni 68 (7,3%), Medicinski 360 (21,5%), Veterinarski 76 (12,1%), Farmaceutski 40 (8,6%), Tehnički 472 (15,1%), Poljoprivredni 153 (25,0%) i Ekonomski 92 (4,8%).

Ove brojke pokazuju, da se najviše stipendija daje za studij na Poljoprivredno-šumarskom i Medicinskom, a najmanje za studij na Pravnom i Ekonomskom fakultetu.

*

Studentski kreditni fond (SKF) nije u škol. god. 1954./55. primio iz proračuna za 1955. nikakve dotacije. On je poslovao sa sredstvima, koja su mu bila dana kod osnivanja i s dotacijama odobrenim do 1954. godine u ukupnom iznosu od 41 889 000.— dinara.

U školskoj godini 1954./55. odobrio je SKF 532 nova zajma u ukupnom iznosu od 14 402 000 Din, a u istom razdoblju vraćeno je 4 233 682 Din.

Od osnivanja SKF-a odobreno je 2 193 zajma u ukupnom iznosu od 31 085 000 Din, a vraćeno je do sada 9 742 146 Din.

SKF raspolaže danas s neangažiranim slobodnim iznosom od 5 278 590 dinara, s kojim će se — uz daljnje vraćanje zajmova — moći podmiriti najhitnije potrebe kreditiranja u novoj školskoj godini.

6. Studentski domovi i restorani

Kako je već bilo naglašeno, problem stanovanja predstavlja za studente jedan od najteže rješivih. Mjesečna najamnina namještene sobe kreće se u prosjeku od 2 000 — 3 000 dinara. Budući da prehrana u menzi stoji 3 600 dinara mjesec, to je za vrlo skroman život potrebno, da student raspolaže s najmanje 7 000 dinara na mjesec. Ako nema nikakve pomoći iz sredstava zajednice, ovu svotu može svakog mjeseca odijeliti relativno mali broj porodica. Činjenica, da unatoč tomu postoji tako velik broj studenata, ukazuje na niski životni standard većine studenata, a i na velike žrtve, koje u njihov studij ulažu kako zajednica tako i roditelji.

Koncem godine 1952. Predsjedništvo vlade NRH osnovalo je »Studentski dom br. 1 i 2« kao državno privredno poduzeće »za prehranu i stanovanje studenata zagrebačkog Sveučilišta«.

No niti tada, a niti kasnije nisu ovi domovi bili registrirani kao privredna poduzeća, iako su se plaće službenika utvrđivale tarifnim pravilnikom. Svu brigu oko popravaka, nabavke potrepština, popune i opreme snosila je Uprava za socijalnu i zdravstvenu zaštitu studenata. Ovi domovi nisu niti mogli biti privredna poduzeća, jer ne vrše nikakvu privrednu djelatnost, već obavljaju javnu službu i imaju socijalnu djelatnost, kojoj je svrha smještaj siromašnijih studenata uz što povoljnije uvjete.

U izgradnji se nalaze tri paviljona na Lašćini s ukupnim kapacitetom od 102 ležaja, i to: jedan veći s kapacitetom od 54 ležaja i dva manja (svaki sa 24 ležaja) za studente oboljele od TBC pluća. Ova se tri paviljona nalaze u sklopu već postojećih paviljona. Izgradnja većeg paviljona nalazi se u završnoj fazi. Sva tri paviljona bit će dovršena do kraja 1955. godine.

Radi pospješnja izgradnje formirana je u mjesecu srpnju studentska brigada od po 35 studenata svakog dana. Rad brigade bio je uspješan i primorao je građevinsko poduzeće da angažira veći broj kvalificiranih radnika, što je ubrzalo izgradnju. Rad brigadiru bio je honoriran po satu i radnom učinku od strane izvođača-poduzeća »Novator«.

U svrhu daljnje izgradnje studentskih domova, uz pomoć i suradnju Zavoda za urbanizam, Saveza studenata i predstavnika NO Općine Trnje Sveučilištu je odobreno novo zemljište, koje prema projektu razvitka grada odgovara izgradnji ovakve vrste.

Lokacija budućih domova obuhvaća jednim dijelom zemljište općenarodne imovine, a jednim dijelom privatno zemljište. Općina Trnje je odobrila prijedlog za lokaciju i izgradnju te dodjelu zemljišta općenarodne imovine.

U tu svrhu odobreni su iznosi od 2 miliona dinara za otkup zemljišta i 2 miliona dinara za izradu projekta. Idejni projekt izradio je biro za projektiranje ing. arh. Löwyja.

Kupoprodajni ugovor s vlasnikom privatnog zemljišta nije još sklopljen, jer se ustanovilo da za jedan dio zemljišta postoji zakupni ugovor vlasnika s poduzećem »Granit« na 5 godina, i da je na tom zemljištu smještena trošna baraka s 8 stanara. Općina Trnje je obećala, da će baraku odstraniti, a s podu-

zećem »Granit« postignut je sporazum, da svoje skladište prenese na onaj dio zemljišta, na kojemu se u prvo vrijeme ne bi gradilo. Prema tome kupoprodajni ugovor moći će se sklopiti u najkraće vrijeme.

U svim studentskim domovima ima samo 1294 ležaja, t. j. za oko 8% redovnih studenata Sveučilišta (u domu na Trgu žrtava fašizma postoji 489, na Lašćini u 7 paviljona 342, u Dubravi 123, na Brestovcu 20 mjesta i u domu u Tvrtkovoju ulici 320 mjesta). Dovořenjem triju objekata na Lašćini sa 102 mjesta povećat će se ukupni broj ležaja u domovima na 1396.

Budući da oko 36% redovnih studenata ima stalan boravak u Zagrebu, pretpostavljamo, da postotak pravilno smještenih (kod roditelja i u domovima) iznosi oko 45% od ukupnog broja studenata.

Preko Rektorata Sveučilišta upućen je Saveznom izvršnom vijeću prijedlog, da se status studentskih restorana riješi saveznim propisom, a da do rješenja toga pitanja posluju studentski restorani i dalje kao ugostiteljska poduzeća.

U škol. god. 1954./55. davana je pomoć studentima za hranu putem doznaka, koje su vrijedile 600 dinara, odnosno za bolesničke restorane 1 000 dinara. Obračun s restoranima vršio se na temelju iskorištenih dana. Jedino su u lipnju ove godine na prijedlog Saveza studenata izdane takve doznake za povlaštenu hranu, koje su imale vrijednost novca. Ovakav način izdavanja doznaka, odnosno pružanja pomoći za hranu, pokazao se neprikladnim, jer je često student, koji je primio doznaku, realizirao nju kao novac ili prelazio iz jednog restorana u drugi, a u više slučajeva izmijenio doznaku u novac i odlazio kući. Na taj se način nije nekim restoranima mogao osigurati ugovoreni broj abonenata potreban za pokriće režijskih troškova, a izdani novac nije se u cijelosti iskoristio u namijenjene svrhe.

U studentskim restoranima uvedene su 3 cijene: za vanjske abonente, koji nisu studenti od 4 050—4 200 Din, za studente 3 600 Din i za studente s doznakom 3 000 Din na mjesec.

Cijena je u studentskim restoranima, i mimo poskupljenja živežnih namirnica, ostala ista. Kao regres za poskupljenje izdavalo se dnevno za svakog studenta 4 dkg biljne masti i 2 dkg slanog maslaca iz kontingenta, koji je primljen kao pomoć za pojačanu hranu od CARE-a.

Za studentske restorane i odmarališta Uprava je primila od organizacije CARE 48 000 kg biljne masti i 48 000 kg slanog maslaca, a predviđena je i ista količina mlijeka u prahu. Za trošak dopreme masti i maslaca iz Rijeke do Zagreba isplaćeno je 12 Din po kilogramu, odnosno ukupno 1 152 000 Din. Skladište se nalazi u prostorijama Studentskog doma br. 4, Tvrtkova 5.

7. Zdravstvena zaštita

Sistematski liječnički pregled vrši se početkom svake školske godine za studente prvoga semestra. Budući da se tokom godine otkriva priličan broj novooboljelih studenata od TBC-pluća, bilo bi nužno, da se svake godine izvrši sistematski pregled svih upisanih studenata. Sveučilišna poliklinika to ne može izvesti, jer ne posjeduje fluorografski aparat, bez kojega se ne može izvršiti tako opsežan posao (oko 15 000 pregleda). Već sam sistematski pregled, koji se vrši početkom svake školske godine, stvara velike teškoće, jer je vrlo teško posuđivati fluorografski aparat ma i za to kratko vrijeme.

Opće su ambulante Sveučilišne poliklinike preopterećene poslom. Svaka ambulanta prima svakog dana oko 130 studenata, što je prevelik broj. Ovaj je problem iznesen pred Upravni odbor Uprave za socijalnu i zdravstvenu zaštitu studenata. — Odbor je zaključio, da se otvori još jedno radno mjesto liječnika opće prakse, koji će raditi u općoj ambulanti poslije podne. Time je ostvarena neprekidna liječnička služba kroz cijeli dan. Na temelju natječaja izabran je u tu svrhu jedan liječnik i jedan liječnički pomoćnik.

Broj posjeta u općoj ambulanti Sveučilišne poliklinike u škol. god. 1954./55. iznosio je ukupno 44 096.

Broj posjeta u zubnoj ambulanti Sveučilišne poliklinike bio je u istom razdoblju 32 257.

Novootkrivena oboljenja tokom školske godine 1954./1955.:

Tuberkuloza	125
Bolesti dišnih organa	522
Bolesti srca i krvotoka	22
Bolesti probavnih organa	288
Bolesti bubrežnih i mokraćnih organa	48
Kožne bolesti	44
Reuma	104
Gripa i angina	759
Zarazne bolesti	12
Živčane i duševne bolesti	64
Trudnoća i porodi	42
Kirurške bolesti	452
U k u p n o	1 960

Broj studenata, koji su prošli kroz prihvatilište Sveučilišne poliklinike u škol. godini 1954./1955. bio je 483.

Novopronađenih TBC bolesnika bilo je 125.

U bolnice upućeno je ukupno 552 studenta.

Laboratorijskih pretraga u laboratoriju Sveučilišne poliklinike bilo je ukupno 7 753.

Broj liječenja u fizikalnoj terapiji Sveučilišne poliklinike iznosio je 5 619.

Specijalističkih pregleda u ambulantama Sveučilišne poliklinike bilo je: Ambulanta za kožne bolesti 4 329, za očne bolesti 3 052, za uho, nos i grlo 3 209 i ortopedska ambulanta 1 808 pregleda.

*

Ostaje otvoreno pitanje fizičkog odgoja studenata našeg Sveučilišta. Imajući u vidu značenje fizičkog odgoja za život i rad studenata, osobito njegovu vrijednost u zdravstvenom, obrazovnom, društvenom, rekreativnom i zabavnom smjeru, bilo bi poželjno, da se što prije dokrajče predradnje u tom pravcu.

Poseban odbor Sveučilišnog vijeća (sastav v. str. 10.) dao je svoje prijedloge. Praksa na inozemnim univerzitetima pokazuje, da pri tom treba rad usmjeriti

1. na fizički odgoj studenata, i
2. na uvođenje studija fizičkog odgoja na jednom ili više fakulteta.

S time u vezi trebat će raspraviti pitanje, da li načelo fizičkog odgoja treba da dođe do izražaja u sveučilišnom ili u fakultetskim statutima. Treba napomenuti, da gotovo i nema savremenog univerziteta u inozemstvu, koji nisu riješili oba ova pitanja.

*

Sredinom lipnja završen je i potpuno osposobljen paviljon za tuberkulozne studente na Brestovcu. Paviljon ima 20 ležaja, a opremljen je svim potrebnim inventarom.

*

U 1955. god. odobren je iznos od 4 000 000 Din za oporavak i odmor studenata. S odobrenim iznosom i uplatama studenata od 2 000 Din po osobi otvorena su dva odmarališta za oporavak studenata i osiguran smještaj za studente bolesne na plućima.

U oporavilištu Strmac (u Sloveniji) boravila su 43 studenta, koji boluju od tuberkuloze (u dvije smjene po 30 dana).

U Zadru, u Domu učiteljske škole, boravilo je u tri smjene po 15 dana ukupno 350 studenata.

U Sloveniji kraj Bleda (Mežaklija) boravilo je u pet smjena po 15 dana ukupno 250 studenata.

U svim odmaralištima hrana se izdavala pet puta na dan s visokom kaloričnom vrijednošću.

Prijedlog za upućivanje studenata u odmarališta u Zadru i Mežakliji izdavali su Odbori studenata pojedinih fakulteta. Svakog je predloženog studenta morala pregledati liječnička komisija, koja je prema zdravstvenom stanju određivala, kamo će se pacijent uputiti (morski ili visinski smještaj).

Kako se iz navedenog vidi, na Sveučilištu je osigurana zdravstvena zaštita studenata.

• 8. Uspjeh u studiju

Većina fakulteta žali se na loš uspjeh studenata tokom studija. Prosječne ocjene pri ispitima kreću se oko »dobar« (a često i ispod te ocjene), ako se pritom uzmu u obzir samo prolazne ocjene. (Veterinarski fakultet 2,9, Farmaceutski 3,2, Tehnički 3.)

Zaostajanje u ispitima je kronična bolest, koja hara na svim fakultetima. Zbog uvjeta, kojima treba zadovoljiti za prijelaz iz nižih u više semestre, kao i zbog mnogih teškoća ekonomske naravi velik broj studenata ponavlja jednu ili više godina tokom studija ili pak prestane studirati prije apsolutorija.

Osobito je znatno otpadanje studenata tokom prve godine studija. Tako je na pr. na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu prošle godine otpalo

između 30% (biološki odsjek) i 64% (kemijski odsjek) studenata. U potonjem slučaju nije dakle ni jedna trećina studenata zadovoljila. Na Veterinarskom fakultetu 33% nije uspjelo da prijeđe iz I. u II. godinu, na Farmaceutskom fakultetu 34%.

U I. semestru bilo je upisano ukupno 6 058 studenata t. j. 42,9% od ukupnog broja upisanih u svim semestrima. Ove su brojke također indikatori, da je otpadanje studenata neobično jako na prelazu iz prve u drugu godinu studija.

Jako otpadanje studenata između I. i III. semestra opća je pojava na svim fakultetima. Fakultetska vijeća smatraju tu pojavu normalnom motivirajući je, uglavnom, time, da otpali studenti dolaze tokom prve godine studija do saznanja, da za dotični studij nemaju dovoljno sklonosti ili predznanja. Na svim je fakultetima zapažena pojava, da studenti, koji dolaze iz srednjih stručnih škola, otpadaju u znatno većem postotku, nego njihovi drugovi s gimnazijskom maturom. Od onih prvih samo se mali broj najboljih održi na studiju.

Do apsolorija dolazi oko 30—50% upisanih u prvu godinu. Postotak diplomiranih još je manji. — Za ilustraciju navodimo primjere: Na Ekonomskom fakultetu diplomiralo je oko 24% onih, koji su upisivali od 1945. do danas. Daljih 16% su apsolvirali, a oko 60% studenata napustilo je studiranje. — Na Farmaceutskom fakultetu broj otpalih studenata sa svih semestara ide do 50% upisanih u 1. semestru. U posljednjih 10 godina apsolviralo je 53%, a diplomiralo 35% upisanih. Od apsolviranih diplomiralo je samo 66%. — Na Pravnom fakultetu diplomiralo je od Oslobođenja do danas oko 52% apsolviranih.

Znatan je broj onih, koji apsolviraju, a nikada ne diplomiraju. Većina njih su žene, koje udajom dolaze u položaj, da im zvanje nije potrebno ili da zbog obiteljskih prilika ne mogu položiti zaostale ispite.

U redovnom roku (t. j. do pola godine poslije apsolorija) završava poprečno na svim fakultetima oko 5—15% studenata. Od apsolorija do diplomiranja prođe u prosjeku 1 godina na Prirodoslovnom fakultetu, 1 ½ god. na Farmaceutskom fakultetu, na Tehničkom i Ekonomskom oko 2 godine i t. d.

Jedan od mnogih uzroka neuspjeha ima se tražiti i u kampanjskom načinu učenja. Većina studenata ne proučava (ne »studira«) nauke, koje su osnova njihova studija, već se srednjoškolski zadovoljava polaganjem ispita. Studenti uvjeravaju, da je to nužna posljedica pomanjkanja vremena, čemu pripisuju i pojavu slabog pohađanja predavanja u višim semestrima.

Pri određivanju uvjeta za prijelaz iz nižih u više semetre fakulteti su postupali veoma različito, iako za to nema osnove. Bilo bi poželjnije, da su kriteriji pritom otprilike podjednaki na svim fakultetima, jer nejednakost kriterija dovodi nužno do fluktuacije lošijih studenata s fakulteta, koji imaju oštiri, na one, koji imaju blaži režim. Naročito teško pogađaju studente oni režimi, koji ne dopuštaju ponavljanje prve godine studija, a potom ni studiranje na tom fakultetu, ako kandidat nije zadovoljio minimum uvjeta (Medicinski, Farmaceutski fakultet, neki odsjeci Tehničkog fakulteta). Najpravilnije su pitanje prijelaza iz nižeg u viši semestar riješili oni fakulteti, koji studentu omogućuju prekid studija uz prava na polaganje ispita (bez ostalih studentskih

prava), sve dok ne steknu potrebne uvjete (na pr. Prirodoslovno-matemat. fakultet). Trebalo bi nadalje olakšati prijelaz s jednog fakulteta na drugi u nižim semestrima, kako bi se zalutalim studentima dala mogućnost da nađu onaj fakultet, koji najbolje odgovara njihovim sklonostima.

Posljedice nedovoljno intenzivnog studija jesu: zaostajanje, ponavljanje semestara i prekidanje studija (a da i ne govorimo o lošijoj kvalifikaciji, koja se stječe takvim studiranjem). Studenti zbog toga svršavaju studij često tek više godina poslije apsolutorija odlazeći u operativu u poodmakloj mladosti. Samo su dva fakulteta dali podatke o dobi diplomiranih: Na Ekonomskom fakultetu studenti u prosjeku diplomiraju tek kad stignu u 29. godinu života (prosječna dob upisanih iznosi 22 godine). Na Farmaceutskom fakultetu diplomira do 24. godine života 19%, do 30. godine 66%, a preko 30. godine 15% od ukupnog broja diplomiranih. Prosječna dob diplomiranih samo se polagano snizuje i od 1950. do danas kreće se od 26 do 25,5 godina. Svega je 15% studenata diplomiralo na ovom fakultetu u roku od 4,5 godine; 48% trebalo je za to 4,5—5,5, a 37% preko 5,5 godina. Vjerojatno je, da prilike ni na drugim fakultetima nisu bolje.

Treba na kraju istaknuti, da svi oni studenti, koji svoj studij ne dovrše diplomiranjem, znače suvišan balast na fakultetima, koji otežava redovnu nastavu i snižava njezin kvalitet. Sredstva, koja za takve studente daje zajednica, potpuno su izgubljena. Pritom se ne smije ispustiti iz vida, da upravo ovakvi studenti izvanredno poskupljuju izdatke, koje naša zajednica prosječno snosi za školovanje diplomiranog stručnjaka. Koliki su to troškovi, teško je odrediti, jer u njih ide sve ono, što fakulteti i Sveučilište daju za nastavu, plus troškovi života studenata i t. d. (Kalkulacije, koje čine fakulteti podijelivši ukupno svotu svojih godišnjih rashoda s brojem diplomanata, nisu pravilne, jer pretpostavljaju, da se korisna uloga Sveučilišta iscrpljuje samom nastavom. Tako Prirodosl.-matemat. fakultet računa, da ga jedan diplomirani stručnjak stoji oko pola miliona dinara, dok bi školovanje diplomiranog liječnika stajalo zajednicu oko milion dinara).

*

U školskoj godini 1954./55. diplomiralo je na svima fakultetima ukupno 1 740 studenata, i to na:

Pravnom	112
Filozofskom	203
Prirodoslovno-matematičkom	73
Medicinskom	301
Veterinarskom	107
Farmaceutskom	75
Tehničkom	527
Poljoprivredno-šumarskom	172
Ekonomskom	170

Ukupno 1 740

BROJ DIPLOMIRANIH STUDENATA OD OSLOBOĐENJA DO DANAS PO
ODSJECIMA ODNOSNO GRUPAMA FAKULTETA

Fakultet odsjeci odn. grupe	po grupama odn. odsjecima	U k u p n o
1. P r a v n i		951
2. F i l o z o f s k i		
Filozofska	76	
Pedagoška	71	
Psihološka	19	
Opća i narodna povijest	93	
Povijest umjetnosti	79	
Arheologija	23	
Etnologija	41	
Narodni jezik i književnost	378	
Slavenska grupa	62	
Francuska	91	
Germanska	180	
Klasična	16	1129
3. P r i r o d o s l o v n o - m a t e m a t i č k i		
Matemat. fiz.	156	
Kemijski	80	
Biološki	153	
Geološki	55	
Geografski	159	603
4. M e d i c i n s k i		
Opća medicina	2474	
Odontološki	16	2490
5. V e t e r i n a r s k i		658
6. F a r m a c e u t s k i		745
7. T e h n i č k i		
Arhitektonski	392	
Građevinski	518	
Geodetski	97	
Strojarski	389	
Elektrotehnički	517	
Brodograđevni	202	
Kemijsko-tehnološki	530	
Rudarski	99	2746
8. P o l j o p r i v r e d n o - š u m a r s k i		
Šumarski	440	
Agronomski	908	1348
9. E k o n o m s k i		1390
Ukupno		11560

Na temelju Pravilnika o podjeljivanju nagrada nagrađeno je povodom Prvog maja 1954. 10 studenata za najbolje pismene radove i to sa:

Pravnog	2
Filozofskog	2
Medicinskog	1
Veterinarskog	3
Farmaceutskog	2

u ukupnom iznosu od 48 500 dinara.

U 1954. godini nagrađeno je 40 studenata za odličan uspjeh u studiranju u ukupnom iznosu od 90 000 dinara.

U čast Dana Jugoslavenske narodne armije, 22. prosinca 1954., nagrađeni su, odlikovani i pohvaljeni studenti, koji su se tokom godine osobito istakli u predvojničkoj obuci.

Novčanom nagradom nagrađeno je 6 studenata, odlikovano je 49 studenata i pohvaljeno 49.

VI. MATERIJALNA SREDSTVA. IZGRADNJA I OPREMA

1. Proračun Sveučilišta za godinu 1955.

Diskusiju o prijedlogu proračuna proveo je odbor za budžet sveučilišnog savjeta na temelju prijedloga proračuna utvrđenih u fakultetskim organima i Sveučilišnom vijeću. Prijedlog proračuna Sveučilišta i fakulteta za 1955. u iznosu od preko 2 milijarde dinara iznesen je pred Sveučilišni savjet 14. siječnja 1955. Na toj je sjednici predsjednik Sveučilišnog savjeta saopćio, da je Izvršno vijeće odobrilo Sveučilištu svotu od 1 122 794 000 dinara za lične, operativne i funkcionalne rashode, a za investicije iznos od 600 000 000 dinara, koje će svote biti predložene Saboru na potvrdu.

Kako se prema izjavi predsjednika Savjeta nije moglo očekivati neko povećanje iznad svote, koju je odobrilo Izvršno vijeće, Sveučilišni je savjet prijedlog proračuna i investicija za god. 1955. uzeo na znanje.

Na strani 62. prikazan je pregled budžeta rashoda Sveučilišta u god. 1954. i 1955. u svrhu usporedbe.

	Godišnjim budžetom		Izvršeno (za 10 mj. 1. I.—31. X. 1955.)	u %
	odobreno (svega)	nakon smanjenja od 6%		
Rekapitulacija:				
Lični rashodi	492 564 000*	492 564 000	411 141 319	83,5
Operativni rashodi	210 264 000	175 354 000	131 475 088	74
Funkcionalni rashodi	419 966 000	387 562 000	294 857 300	76
Svega:	1 122 794 000	1 055 480 000	837 473 707	79%

* Rješenjem Drž. sekretarijata za poslove opće uprave i budžet br. 37058-I-55. od 18. XI. 1955. kredit za lične rashode povećan je za Din 17 222 000.

PREGLED

proračuna rashoda Sveučilišta u Zagrebu za 1954. i 1955. godinu (u hiljadama dinara)

U s t a n o v a	R a s h o d i						S v e g a		
	Lični rashodi odobreni os. budž. za 1954. sa povećanjem	Lični		Operativni		Funkcionalni		1954.	1955.
		1954.	1955.	1954.	1955.	1954.	1955.		
Rektorat	2,050	2,475	3,421	1,818	5,100	27,819	46,488	32,112	55,009
Filozofski fakultet	38,002	39,491	41,221	3,170	6,000	3,280	5,200	45,941	52,421
Prirodoslovno-matematički fakult.	38,566	42,117	43,196	10,750	19,350	5,720	12,200	58,587	74,746
Pravni fakultet	15,355	18,945	18,294	2,546	5,202	2,750	5,480	24,241	28,976
Medicinski fakultet	101,498	110,515	132,036	26,300	62,200	20,150	205,250	156,965	399,486
Veterinarski fakultet	38,590	45,922	45,753	13,300	26,010	9,500	15,900	68,722	87,663
Tehnički fakultet	85,709	104,228	105,696	28,050	42,300	38,400	43,200	170,678	191,196
Poljoprivr.-šumarski fakultet	41,280	47,942	46,125	10,677	16,750	11,320	16,250	69,939	79,125
Farmaceutski fakultet	20,650	23,698	22,054	9,290	12,200	4,950	8,800	37,938	43,054
Ekonomski fakultet	17,888	21,206	20,975	5,570	8,800	2,430	3,499	29,206	33,274
Stalna izložba str. i n. lit.	771	1,741	1,403	800	1,385	300	550	2,841	3,338
Uprava za soc. i zdrav. z. st.	7,084	8,024	8,167	1,400	2,100	76,600	54,354	86,024	64,621
Inst. za pov. nauke u Zadru	—	300	1,842	900	782	800	2,050	2,000	4,674
Geol.-paleont. muzej u Zagrebu	1,154	1,372	1,460	350	590	120	230	1,842	2,280
Miner.-petrograf. muzej u Zagrebu	959	1,075	921	920	1,495	200	515	2,195	2,931
Škola nar. zdravlja u Zagrebu	17,230	17,433	—	10,420	—	8,280	—	36,133	—
Dotac. Ravn. ustanova Med. fak.	—	—	—	—	—	134,000	—	134,000	—
U k u p n o	421,786	486,484	492,564	126,261	210,264	346,619	419,966	959,364	1.122,794

N a p o m e n e : I. U 1954. godini rashodi Škole narodnog zdravlja u Zagrebu i dotacije Ravnateljstva ustanova Medicinskog fakulteta bili su zasebno budžetirani, dok su u 1955. uneseni u budžet Medicinskog fakulteta.
II. Ukupna svota od Din 1,122.794 smanjuje se za 6% na Din 1,055.427.

Proračun Sveučilišta stalno je u porastu. Uzevši u obzir sve rashode, narasli su oni od 1952. do 1955. na 338% (od 322 141 000 dinara = 100% u godini 1952, na 1 122 794 000 dinara u godini 1955.). Lični izdaci narasli su od 1952. (203 186 000 = 100%) do 1955. (492 564 000) na 242%, operativni na 240% (od 87 690 000 na 210 264 000), a funkcionalni na 1017% od 41 265 000 na 419 966 000).

Investicioni rashodi iznosili su u 1952. godini samo 50 305 000 dinara, 1953. godine 102 563 000 dinara, 1954. godine 448 500 000, a 1955. godine bili su predviđeni sa 600 000 000 dinara.

Svi odobreni rashodi (redovni i investicije) Sveučilišta iznosili su 1954. godine 1 189 026 000 dinara, a 1955. godine iznose 1 722 794 000 dinara, što predstavlja povećanje ukupnih rashoda Sveučilišta u toku jedne godine za 45%.

Iz navedenih se podataka vidi, da je narodna vlast predvidjela u budžetu za god. 1955. znatna sredstva za Sveučilište. Prvotno predviđeni svi rashodi Sveučilišta za god. 1955. iznosili su 9,6% republičkih rashoda NR Hrvatske. Kod budžetskih rashoda taj je postotak trebao iznositi oko 11% od republičkih rashoda (republ. budžet Din 13 584 000 000), a kod investicija oko 7% (republ. investicije 4 225 000 070). Tokom godine ove su se brojke izmijenile zbog smanjivanja odobrenih rashoda (6% smanjenje svih budžetskih i investicionih rashoda i naknadno smanjenje investicija).

No unatoč tome, što materijalna sredstva Sveučilišta rastu iz godine u godinu, ova sredstva nisu nijedne godine mogla zadovoljiti rastuće potrebe fakulteta. Uzrok tome je u prvom redu činjenica, da je u isto vrijeme naglo raslo i povišenje cijena potrepština iz stavke operativnih i funkcionalnih rashoda. Procentualno povećanje rashoda u posljednjih deset godina ne daje prema tome realnu sliku o tome za koliko puta su se povećale dotacije Sveučilištu. Taj je postotak daleko manji od numerički dobivenog.

2. Investicije i izgradnja

Na pređašnjim stranicama ovog izvještaja bile su u više navrata navedene teškoće, kojima se bori Sveučilište u vezi s pomanjkanjem školskog prostora.

Prijedlog investicija Sveučilišta za Društveni plan NR Hrvatske za 1955. godinu izrađen je još početkom druge polovine 1954. i predložen Zavodu za planiranje NR Hrvatske, koji ga je potvrdio u svoti od 924 000 000 dinara. Izvršno vijeće odobrilo je samo globalnu svotu od 600 000 000 dinara i to: za proširenje novog školskog prostora 400 miliona, za popravke i manju opremu 120 miliona, te za socijalnu i zdravstvenu zaštitu studenata 80 miliona. Svotu od 600 miliona dinara odobrio je i Sabor u Društvenom planu za 1955. godinu, a razdioba na pojedine fakultete prepuštena je Sveučilišnom savjetu. Na drugoj svojoj sjednici od 14. siječnja 1955. Savjet je izabrao odbor za investicije (sastav v. str. 9.) i stavio mu u zadatak da izradi radni program za 1955. godinu na osnovi prijedloga fakulteta i Savjetu predloži zaključke u pogledu prioriteta investicija kao i da u toku godine prati rad na izvršenju programa.

Odbor se sastao već 21. siječnja 1955. i odredio plan rada. Odbor je zaključio, da se svota od 400 miliona za izgradnju novog školskog prostora razdijeli ovako:

Pravnom fakultetu	Din	2 000 000
Filozofskom fakultetu	Din	5 000 000
Prirodoslovno-matematičkom fakultetu	Din	4 000 000
Medicinskom fakultetu	Din	100 000 000
Veterinarskom fakultetu	Din	100 000 000
Farmaceutskom fakultetu	Din	8 000 000
Tehničkom fakultetu	Din	75 000 000
Poljoprivredno-šumarskom fakultetu .	Din	37 000 000
Ekonomskom fakultetu	Din	25 000 000

Donesen je i zaključak, da odbor pregleda na licu mjesta stanje na Poljoprivredno-šumarskom, Ekonomskom i Medicinskom fakultetu. To je učinjeno 22. siječnja 1955., kada su sa predstavnicima tih fakulteta prodiskutirani problemi izgradnje i pregledani objekti u gradnji.

U toku mjeseca siječnja održali su rektor i ing. Ostrogović na Horvatomcu sastanak s predstavnicima zainteresiranih fakulteta u cilju da se nađe rješenje za smještaj Prirodoslovno-matematičkog i Farmaceutskog fakulteta.

Odbor za investicije sastao se ponovo da diskutira o prijedlozima pojedinih fakulteta za novogradnje, pa je naročito kod Ekonomskog fakulteta konstatirao predimenzioniranje predavaonica.

Odbor je zaključio, da pozove Ekonomski, Tehnički, Veterinarski, Polj. šumarski i Medicinski fakultet da dostave detaljnu dokumentaciju, o kojoj je raspravljao s predstavnicima ovih fakulteta početkom veljače.

Na prijedlog odbora Sveučilišni je savjet u sjednici od 21. veljače stavio na raspolaganje fakultetima iznos od 400 000 000 Din i to:

Filozofskom fakultetu za pripremne radove	Din	5 000 000
Pravnom fakultetu za pripremne radove	Din	2 000 000
Prirodoslovno-matemat. fakultetu za pripremne radove .	Din	4 000 000
Farmaceutskom fakultetu za istu svrhu i za izgradnju zgrade za farmaceutsku botaniku	Din	8 000 000
Medicinskom fakultetu	Din	104 000 000
Veterinarskom fakultetu	Din	100 000 000
Tehničkom fakultetu	Din	80 000 000
Ekonomskom fakultetu	Din	50 000 000
Poljoprivredno-šumarskom fakultetu	Din	47 000 000

Sveučilišni je Savjet također donio odluku o razdiobi iznosa od 120 000 000 za popravke i opremu, i to:

Filozofskom fakultetu	Din	7 000 000
Prirodoslovno-matematičkom fakultetu	Din	14 000 000
Pravnom fakultetu	Din	3 000 000
Medicinskom fakultetu	Din	35 000 000
Veterinarskom fakultetu	Din	10 000 000
Tehničkom fakultetu	Din	23 000 000
Poljoprivredno-šumarskom fakultetu	Din	9 000 000
Farmaceutskom fakultetu	Din	7 000 000
Ekonomskom fakultetu	Din	9 000 000
Rektoratu	Din	3 000 000

U istoj sjednici zaključeno je, da odbor za investicije ponovo uzme u razmatranje varijante za izgradnju predavaonica Ekonomskog fakulteta kao i da razmotri i utvrdi, na koje će se objekte potrošiti svota namijenjena Polj. šumarskom fakultetu.

Sveučilišni je savjet također zaključio, da tokom godine odbor za investicije prati napredak radova i utrošak kredita i koncem godine predloži eventualne virmane između fakulteta. U pitanju kredita za studentske domove odbor se složio s predloženim programom.

Na sjednici Sveučilišnog savjeta u ožujku odbor za investicije podnio je izvještaj, u kojemu je ukazao na velike teškoće u pogledu odobrenja investicionih programa. Istaknut je primjer, da je Veterinarski fakultet predao program Državnom sekretarijatu za poslove narodne privrede još u mjesecu siječnju, a odobrenje još nije dano. Sveučilišni je savjet uzeo to na znanje i ujedno je prihvatio prijedlog odbora za investicije o izgradnji predavaonica Ekonomskog fakulteta, dok je za Polj. šumarski fakultet prema prijedlogu odbora odgodio odluku u pitanju predavaona.

Na sjednici od 19. travnja 1955. predsjednik odbora ing. Vrkljan izvijestio je, da je prema dobivenim informacijama u Zavodu za planiranje, Izvršno vijeće odobrilo za popravke i opremu 120 000 000 i za studentske domove 72 000 000, dok je od predviđenog iznosa od 400 000 000.— za izgradnju školskog prostora odobreno samo Medicinskom fakultetu 15 000 000.— za izgradnju predavaonice u Bolnici Dr. Mladena Stojanovića i 8 000 000.— za uređenje prostorija za fizikalnu terapiju, Tehničkom fakultetu 23 000 000.— za nadogradnje, te Polj. šumarskom fakultetu 7 360 000.— za dovršenje manjih objekata. Za ostatak investicija za novi školski prostor Zavod za planiranje zatražio je, da se načini investicioni perspektivni plan za nekoliko godina držeći se pritom načela, da se započeti objekt čim prije završi.

Na sjednici Sveučilišnog savjeta od 16. svibnja 1955. podnesen je izvještaj, da je do tada odobreno za novi školski prostor samo 53 360 000.— dinara, kako je već naprijed spomenuto. Predsjednik investicionog odbora saopćio je tom prilikom, da komisija za reviziju investicionih programa pri Državnom sekretarijatu za poslove narodne privrede nije predložila Izvršnom vijeću revidirane programe pojedinih fakulteta s motivacijom, da ih ne će slati tako dugo, dok ne budu sakupljeni i revidirani investicioni programi svih fakulteta. Na taj način izgubljeno je mnogo vremena jer se moralo čekati da se sakupe programi svih fakulteta kod Zavoda za planiranje. Nakon dugih rasprava jedna potkomisija Zavoda za planiranje odobrila je program izgradnje kliničkog objekta Veterinarskog fakulteta (čiji je program podnesen još u siječnju), a potkomisije za ostale fakultete obrazovao je Državni sekretarijat tek prije kratkog vremena. Rektor i ing. Vrkljan zamolili su 9. svibnja državnog podsekretara ing. Dajča i načelnika ing. Henigsfelda da požure s revizijom programa kao i da se na sastanak komisije pozovu predstavnici sveučilišnog investicionog odbora i interesiranih fakulteta. Sredinom travnja zatražio je Zavod za planiranje po prvi puta da se pripremi perspektivna skica programa i troškova izgradnje sveučilišnih objekata u narednih nekoliko godina da bi Izvršno vijeće vidjelo u kakve obaveze i za koje objekte ulazi slijedećih godina.

Nakon rasprava u sveučilišnom investicionom odboru i u Državnom sekretarijatu za poslove narodne privrede izrađena je perspektivna skica sve-

učilišnih objekata, pod pretpostavkom (sugestija Zavoda za planiranje) da bi u slijedeće 4 godine fakulteti dobivali za nove objekte godišnje oko 500 000 000 dinara, i da u tom periodu svaki fakultet sagradi barem jedan najpotrebniji objekt. Radi zgušćivanja kredita (sugestija jednog člana Izvršnog vijeća) odbor je predložio, da se revidiraju svote koje je Sveučilišni savjet razdijelio za ovu godinu tako, da se onima, kojima se ove godine kredit smanji, uzme to iduće godine u obzir. To se odnosilo na dogradnju Ekonomskog fakulteta i novogradnju botaničkog zavoda Farmaceutskog fakulteta.

Nakon iscrpne diskusije Sveučilišni je savjet u načelu odobrio perspektivni plan izgradnje fakultetskih objekata u godinama 1955.—1959., koji je predložen Državnom sekretarijatu za poslove narodne privrede za Izvršno vijeće (21. svibnja 1955.) kako slijedi (u milionima dinara):

Godina	1955.	1956.	1957.	1958.	1959.	Ukupno
Medicinski	99	135	82	103	103	526
Veterinarski	90	198	10	—	—	298
Tehnički	65	159	242	10	15	491
Ekonomski	80	5	—	—	—	85
Poljoprivredno-šumarski	41	—	—	—	76	117
Farmaceutski	20	1	64	106	10	201
Filozofski	3	1	101	180	10	295
Prirodoslovno-matemat.	2	1	1	100	181	285
Pravni	—	—	—	1	101	102
Ukupno	400	500	500	500	500	2 400

Sveučilišni je savjet ujedno odredio, da u potkomisiju za reviziju programa uđe za Medicinski fakultet prof. dr. Winterhalter, a za Tehnički fakultet prof. dr. Mirković. Naročito je predloženo Komisiji za reviziju programa, da se Tehničkom, Filozofskom i Prirodoslovno-matematičkom fakultetu odobre predložene svote za studije i istraživanja, jer je neophodno da imaju ubuduće pripremljene i solidno prorađene elaborate za svoje novogradnje.

Prema rasporedu, koji je usvojio Sveučilišni savjet, predloženo je dakle za određene objekte (u 1 000 dinara) za 1955. godinu, i to:

Fakultetu	za novo-gradnju	za do-gradnju	za studije	Ukupno
Medicinskom	75 000	23 000	1 000	99 000
Veterinarskom	78 000	10 000	2 000	90 000
Tehničkom	40 000	22 750	2 250	65 000
Ekonomskom	79 000	—	1 000	80 000
Polj. šumarskom	32 500	7 200	1 300	41 000
Farmaceutskom	19 500	—	500	20 000
Filozofskom	—	—	3 000	3 000
Prir. matematičkom	—	—	2 000	2 000
Ukupno:	324 000	62 950	13 050	400 000

U tablici na str. 67. prikazano je stanje odobrenih, otvorenih i utrošenih kredita za investicije Sveučilišta kakvo je bilo 31. listopada 1955., dakle već pod konac godine. Ova tablica pokazuje, da je Sveučilište moglo do naveđenog datuma da iskoristi samo 127 280 297 dinara t. j. 21,2%, dok mu je otvoreno 248 502 000 dinara t. j. 41% od odobrenih kredita (prvotno u društ. planu 600 000 000).

Historijat ovogodišnjeg ostvarenja investicija naveli smo nešto opširnije s razloga, jer bi on trebao da posluži primjerom kako ubuduće ne bi valjalo postupati.

Moram ovdje naročito izraziti zahvalnost Sveučilišta Jugoslavenskoj narodnoj armiji i lično drugu general-pukovniku Kostu Nađu za veliku pripravnost pri ustupanju zemljišta za potrebe Medicinskog, Farmaceutskog i Tehničkog fakulteta.

3. Osnivanje fakulteta u Rijeci i u Zadru

Da se omogući kvalitativna i savremena univerzitetska nastava u našoj Republici, uz ovako veliki broj studenata kakav danas ima na Sveučilištu, postojalo je više mogućnosti: ili da se ostane pri jednom izvanredno velikom univerzitetu u Zagrebu i znatno poveća njegov školski prostor i broj nastavnika, ili da se ograniči broj studenata, ili pak da se priđe osnivanju novih fakulteta u drugim gradovima naše Republike, gdje za to postoje podesni uvjeti. Prve dvije mogućnosti ne bi značile dobro rješenje. Izvršno Vijeće NR Hrvatske odlučilo je, da se stoga osnuju novi fakulteti u Rijeci i u Zadru.

U sjednici Sveučilišnog savjeta od 14. VII. 1955. raspravljeno je što sve treba učiniti s tim u vezi (raspisivanje natječaja za izbor nastavnika i suradnika, imenovanje komisija za pripremne radove) i saslušana su mišljenja predstavnika Medicinskog i Filozofskog fakulteta.

Dekan Medicinskog fakulteta istaknuo je, da Medicinski fakultet u Zagrebu već više godina ima u vidu potrebu osnivanja Medicinskog fakulteta u Rijeci i izrazio spremnost zagrebačkog fakulteta da novoosnovanom fakultetu pruži punu pomoć. Fakultetsko vijeće Medicinskog fakulteta u Zagrebu djeluje pri osnivanju Medicinskog fakulteta u Rijeci kao elektorsko vijeće.

Sveučilišni je savjet, na prijedlog Medicinskog fakulteta, postavio dra Silvija Novaka, bivšeg izvanrednog profesora, a sada šefa internog odjeljenja bolnice na Rijeci, za redovnog profesora i vršioca dužnosti dekana novog fakulteta. Sveučilišni je savjet nadalje istaknuo, da treba novom fakultetu što prije odobriti potrebne kredite, osigurati stanove za nastavnike i urediti studentske domove.

Imenovana je komisija sa zadatkom da izvrši sve potrebne predradnje u smislu Zakona o osnivanju Medicinskog fakulteta u Rijeci. U komisiju su imenovani: Babić Vlatka, član Sveučilišnog savjeta, Kogoj dr. Franjo, redovni profesor Medicinskog fakulteta, Cvjetanović dr. Branko, asistent i priv. docent Medicinskog fakulteta, Knežević Stjepan, savjetnik u Izvršnom vijeću Sabora, Jardas Edo, predsjednik NO Rijeke, i Kučić dr. Zdravko, direktor Opće bolnice »Braće Sobol« u Rijeci. Za zamjenike imenovani su Kokić Eduard, savjetnik u Izvršnom vijeću i Čupar dr. Ivo, red. profesor Medicinskog fakulteta.

Komisija je odmah započela radom, a Rektorat je raspisao natječaj za nastavnike i asistente, na koji se do roka (15. IX.) javio znatan broj kandi-

data. Natječaj je raspisan za nastavnike (ili honorarne nastavnike, ili docente, ili izvanredne profesore, ili redovne profesore) kao i za asistente za slijedeće predmete: internu medicinu, pedijatriju, ginekologiju, neuropsihijatriju, radiologiju, dermatovenerologiju, oftalmologiju, otorinolaringologiju, stomatologiju, sudsku medicinu i higijenu i socijalnu medicinu.

Već je u sjednici od 21. veljače 1955., prigodom rasprave o osnivanju Instituta za povijesne nauke u Zadru, Sveučilišni savjet predvidio osnivanje još jednog Filozofskog fakulteta u Zadru. Novi je fakultet doista i osnovan koncem školske godine zakonom, koji je donio Sabor Narodne Republike Hrvatske.

Dekan Filozofskog fakulteta obavijestio je Sveučilišni savjet 14. VII. 1955., da je ove školske godine preuzeo dužnost da izradi elaborat o osnivanju Filozofskog fakulteta u Zadru. S tim u vezi radila je jedna komisija predstavnika Filozofskog fakulteta u Zagrebu i članova Narodnog odbora Zadra. Fakultetsko vijeće složilo se s prijedlozima ove komisije što se tiče smještaja i udjela grada Zadra pri osnivanju fakulteta, ali nije moglo pristupiti izradbi detaljnog elaborata, jer prema Zakonu o osnivanju Filozofskog fakulteta u Zadru, Fakultetsko vijeće fakulteta u Zagrebu ne će fungirati kao elektorsko vijeće pri biranju nastavnika za fakultet u Zadru. — Dekan je nadalje izrazio mišljenje, da bi se radom u prvom semestru moglo započeti tek ujesen šk. god. 1956./57. Ostalo je još otvoreno pitanje, da li će se predavati u jedno- ili dvo-predmetnim grupama, što će ovisiti o odluci interfakultetske konferencije filozofskih fakulteta. Ova će se konferencija održati koncem god. 1955. sa zadatkom da se usklade nastavni planovi svih filozofskih fakulteta u zemlji. Dekan je predložio Sveučilišnom savjetu, da se ujesen 1955. razmotri prijedlog o izboru komisije za osnivanje fakulteta i o natječaju za biranje nastavnika.

Sveučilišni savjet smatrao je potrebnim, da se komisija formira odmah i sa zadatkom da pripremi prijedloge za nastavni plan i programe, za raspis natječaja za nastavnike, izvidi smještaj fakultetskih ustanova i t. d. U komisiju su izabrani: Drakulić Veljko, predsjednik budžetskog odbora Sabora i predsjednik Fakultetskog savjeta Filozofskog fakulteta, Sorić Ante, predsjednik NO općine Zadar, Foretić Dinko, predsjednik odbora za socijalnu politiku i narodno zdravlje NO Zadra, Kokić Eduard, savjetnik u Izvršnom vijeću Sabora, Hraste dr. Mate, redovni profesor i Bujas dr. Zoran, redovni profesor Filozofskog fakulteta u Zagrebu, te prof. Šidak dr. Jaroslav, član Sveučilišnog savjeta. Za zamjenika je izabran Knežević Stjepan, savjetnik u Izvršnom vijeću.

4. Nabavka stranih knjiga i časopisa

Kakva je na fakultetima oprema znanstvenom literaturom, djelima i časopisima vidi se iz tablice na str. 70.

Fakulteti imaju prema tome u svojim fakultetskim, zavodskim i seminarskim knjižicama sakupljenu ogromnu znanstvenu dokumentaciju. Sva je ova literatura pristupačna svakom naučnom i javnom radniku, ali se danas može veoma teško koristiti, jer ne postoji centralni katalog, koji bi omogućio i olakšao traženje potrebnog djela. Na izradbi kataloga radi se već nekoliko godina.

Odbor za nabavu stranih knjiga i časopisa pri Rektoratu sastavljen je od članova, koje u taj odbor delegiraju fakulteti (sastav odbora v. str. 10.).

Pretplata za strane časopise za slijedeću godinu obnavlja se u listopadu, a svi fakulteti svoje narudžbe dostavljaju Rektoratu do konca rujna.

Postupak kod nabave stranih knjiga i časopisa je ovaj: Fakulteti prikupljaju od svojih područnih ustanova narudžbe, koje pregledava odbor za nabavu stranih knjiga i časopisa pri fakultetu i dostavlja ih sa svojim primjedbama odbora pri Rektoratu. Odbor pri Rektoratu utvrđuje koje knjige i časopise treba naručiti, a Rektorat izvršuje narudžbu. Odbor u principu odobrava narudžbe časopisa, koji su već i prije bili primani, a iznimno odobrava pretplatu novih časopisa umjesto onih, koji su otkazani ili su prestali izlaziti. Kod pregleda narudžbi odbor naročito vodi računa o tome, da se kod istog fakulteta ne prima isti časopis u više primjeraka bez naročite potrebe.

Fakultet	Broj knjiga	Broj inostranih časopisa redovito primanih
Pravni	50 000	180
Filozofski	70 354	90
Prirodoslovno-matematički	31 162	105
Medicinski	34 239	306
Veterinarski	30 254	229
Farmaceutski	9 325	58
Tehnički	50 461	343
Poljoprivredno-šumarski	31 363	207
Ekonomski	53 379	130
Ukupno:	360 537	1 648

Na svojoj sjednici od 23. veljače 1955. Odbor je zaključio, da se od raspoloživih sredstava najprije nabave pretplaćeni časopisi, a od preostalih sredstava će se nabavke knjiga izvršiti prema ovom prioritetu:

- kompendiji, enciklopedije i slično,
- kompletiranje ranijih godišta časopisa,
- nabavka novih knjiga.

Ovaj je zaključak potvrdilo Sveučilišno vijeće u sjednici od 26. veljače 1955.

U proračunu Sveučilišta za 1955. odobren je kredit za nabavku stranih knjiga i časopisa (nakon smanjenja od 6%) u svoti od Din 9 440 000.

Pretplata za časopise u 1955. god. iznosi po fakultetima:

Filozofski fakultet	Din	318 000
Prirodoslovno-matematički fakultet	Din	907 000
Pravni fakultet	Din	406 000
Medicinski sa Školom nar. zdravlja	Din	2 870 000
Veterinarski fakultet	Din	879 000
Farmaceutski fakultet	Din	205 000

Tehnički fakultet	Din	1 370 000
Poljoprivredno-šumarski fakultet	Din	922 000
Ekonomski fakultet	Din	422 000
Geološko-paleontološki muzej	Din	30 000
Mineraloško-petrografski muzej	Din	40 000
Članarine i separati	Din	190 000
	<hr/>	
Svęga:	Din	8 559 000

Prema tome ostaje za nabavu stranih knjiga oko 800 000 dinara.

Svota deviza, koja stoji na raspoloženju Sveučilištu znatno je premala, a da bi se fakulteti mogli opskrbiti savremenom stranom literaturom. Treba naglasiti, da u Zagrebu ima vrlo malo kompleta, štoviše i od najvažnijih naučnih časopisa, a ne postoje ni sva godišta referatnih časopisa. Pri smanjivanju broja istih važnih časopisa objektivne teškoće stvara međusobna udaljenost fakulteta kao i nepostojanje velikih centralnih knjižnica.

Ovim bi se teškoćama dalo doskočiti organizacijom posebnih javnih biblioteka za pojedine velike naučne grane. Ove biblioteke trebalo bi da budu snabdjevene svim važnim kompendijama, enciklopedijama, bibliografskim podacima, referatnim časopisima i svim važnijim naučnim časopisima, a trebalo bi da raspolažu čitaonicom i da održavaju stalnu službu.

Sveučilište bi na ovom području moglo da učini veoma mnogo organizirajući u istom cilju fakultete i njihove zavode sa stručnim udruženjima, redakcijama domaćih naučnih časopisa i Sveučilišnom knjižnicom. Buduće školske godine bit će nužno, da se tim zadatkom pozabave konferencije naučnih i stručnih radnika pojedinih grana znanosti.

Zbog redovno kasnog odobravanja deviznih sredstava zaostalo je Sveučilište svake godine s plaćanjem pretplate časopisa, pa su zbog toga poduzeća kreditirala sveučilišne nabavke.

Sveučilišno je vijeće na prijedlog Odbora za nabavku inostranih časopisa zaključilo, da treba sve poduzeti da se to stanje normalizira, tim više, što od 1. siječnja 1955. Sveučilište dobiva kao samostalna ustanova određenu svotu deviza izravno, a ne preko republičkog Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu. Zato je održana konferencija s predstavnicima knjižarskih poduzeća (»Znanstvene knjižare« i »Zagrebačkog knjižarskog poduzeća«). Raspravljena su pitanja o uvjetima plaćanja, obračunskom kursu, o popustu na cijeni kao i druga odlučna pitanja u vezi s nabavkama. Sveučilišno je vijeće ovlastilo odbor da nađe arangement s najpovoljnijim ponuđačem držeći se principa da radi »kao dobar domaćin«. Na prijedlog odbora prihvaćeni su povoljniji uvjeti »Zagrebačkog knjižarskog poduzeća« i odlučeno je, da se nabava vrši putem toga poduzeća. Medicinski fakultet nije prihvatio prijedlog odbora pa je svoje nabavke vršio i dalje putem »Znanstvene knjižare«. Devizna sredstva bila su ove godine tako ograničena, da se jedan dio pretplate nije mogao uplatiti. Ni uz mnogobrojne molbe kod nadležnih državnih organa do danas pitanje naknadnih deviza nije riješeno, tako da za strane časopise, uglavnom Medicinskog fakulteta, Sveučilište duguje oko 1 800 000 deviznih dinara.

5. Oprema. Servisi

Već je u izvještaju za šk. god. 1953./54. izvijestio rektor prof. dr. Željko Marković, da bi osnivanje sveučilišnog servisa bilo izvanredno važno. »Poseban odbor koji se bavio pitanjem osnivanja i organizacije servisa, izložio je u svom referatu, da je opskrba, napose kemijskih instituta našeg Sveučilišta aparatima i kemikalijama došla u takovo stanje, da je ozbiljno ugrožen cjelokupni znanstveni i nastavni rad. Ima dosta primjera, da su zbog nedostatka kemikalija i pribora reducirane ili sasvim izostavljene studentske vježbe, bez kojih nije moguć pravilan stručni odgoj studenata. Isto tako se negativno odražava to stanje na odgoju nastavničkog kadra i cjelokupnom znanstvenom radu na Sveučilištu.«

Ove godine se stanje nije nimalo popravilo. Naprotiv, ono je postalo još gore, jer su cijene laboratorijskih potrepština u daljnjem stalnom porastu. S nabavkom aparature je još mnogo gore.

Na prirodoznanstvenim fakultetima osjeća se jako pomanjkanje sredstava za nabavu instrumenata, aparature i kemikalija. Ta su pomagala teško dokučiva, kako smo već naveli, zbog nedostatka deviza i izvanredno visokih cijena, koje nastaju zbog carinskih stavaka na inostranu robu ove vrsti.

Pitanje deviza je teško kako zbog toga, što se odobravaju redovito tek tokom budžetske godine, a ne na početku, tako i zbog toga, što Sveučilište ne dobiva dovoljne iznose. Za 1955. godinu Sveučilištu je odobreno 8 460 000 deviznih dinara, od koje je svote odmah angažirano 3 641 106 deviznih dinara za otplatu posljednje rate za autograf nabavljen prošlih godina za Tehnički fakultet. Ovaj aparat služi međutim mnogo više drugim ustanovama pa bi bilo pravilno, da su one jednim dijelom participirale u isplati deviza. Tako je za tekuće potrebe Sveučilišta ostalo samo 4 819 894 deviznih dinara. Ovo nije bilo dovoljno ni za isplatu redovne pretplate za inostrane časopise, a kamoli za ostale hitne potrebe: za naučne kongrese i sastanke, internacionalne konferencije, članarine i drugo. Poduzeti su koraci da se naknadno dobije barem još ona svota deviza, koja je potrebna za isplatu obaveza prema inostranstvu za naručene časopise (oko 1 800 000 Din), ali do danas nismo u tome uspjeli zbog pomanjkanja deviznih sredstava. Ipak se nadamo, da će Sveučilište koncem 1955. godine dobiti od Izvršnog vijeća NRH svotu deviza, koja nam još nedostaje za podmirenje redovnih pretplata stranih časopisa. Ovaj nedostatak nije nastao povećanjem broja stranih časopisa, nego je navedena svota od Din 1 800 000 potrebna za časopise, na koje je Sveučilište stalno pretplaćeno posljednjih godina.

Bilo bi neophodno potrebno, da se konačno mogu pretplate za inostrane časopise izvršiti koncem svake godine za iduću godinu, kako je to svugdje u svijetu uobičajeno.

Pregled utroška deviza u 1955. god.

Svega odobreno	Din 8 460 000
Od toga:	
a) za robne devize	Din 7 460 000
b) za nerobne devize	Din 1 000 000

ad a) Robne devize su utrošene za slijedeće potrebe:

1. Na ime pretplate za strane časopise u 1955. god. isplaćeno je raznim dobavljačima:

(1) USA \$	2 238,94	Din	671 682
(2) DM	29 000	Din	2 071 427
(3) Austr. obr. \$	1 100	Din	330 000
(4) Svfrs	3 200	Din	219 539
(5) Hfl	1 200	Din	94 738
(6) Lit	380 000	Din	182 400

2. Otplata trećeg obroka za autograf aparat Svfrs

53 073 Din 3 641 106

3. Za razne manje nabavke iz inozemstva isplaćeno raznim dobavljačima:

a) USA \$	10.30	Din	3 090
b) DM	142.88	Din	10 206
c) Engl. £	10/5/11/16	Din	8 649
d) Svfrs	185.40	Din	12 719
e) Belg. frs	3 648	Din	21 888
f) Šved. kr.	75.60	Din	4 384

Din 7 271 828

4. Zatraženo odobrenje za isplatu za strane časopise DM

2 679.80 Din 191 414

Ukupno Din 7 463 242

Na ime pretplate za strane knjige i časopise za 1955. god. potrebno je dev. din. 5 550 671, a isplaćeno je svega din. 3 569 786. Nakon odobrenja Državnog sekretarijata za poslove opće uprave i budžet isplatit će se u tu svrhu još ostatak raspoloživih deviznih sredstava u iznosu od Din 191 414, tako da dugovanje na devizama iznosi Din 1 789 471.

ad b) Nerobne devize utrošene su:

1. Za naučna putovanja (vidi str. 32.—33).	Din	818 392
2. Za članarine u inozemstvu	Din	177 504

Ukupno Din 995 896

VII. ZAKLJUČAK

Godina 1954./55. bila je u mnogočemu značajna za razvoj univerzitetskog života u našoj zemlji. To u punoj mjeri vrijedi i za razvoj Sveučilišta.

Primjena Općeg zakona o univerzitetima unijela je u Sveučilište po prvi puta u njegovoj historiji novi društveni način upravljanja. Sveučilište se time još uže povezalo s društvenom zajednicom u čijoj sredini djeluje.

Sveučilišni ljudi uložili su ove godine mnogo napora za izradbu prijedloga sveučilišnog i fakultetskih statuta, nastavnih planova i programa, koji treba da za duži niz godina budu zakonske osnove cjelokupnog rada na fakultetima i na Sveučilištu.

Tokom šk. god. 1954./55. Sveučilište je dalo našoj zemlji 1740 diplomiranih stručnjaka.

Golem je prilog Sveučilišta u ovoj godini na području znanstvenog i stručnog rada kao i suradnje fakulteta s operativom.

Sveučilište je pristupilo izgradnji novih fakultetskih zgrada za osiguranje školskog prostora i izrađeni su mnogi planovi za gradnje budućih godina.

Po prviput otkada postoji Sveučilište osnovana su dva nova fakulteta ovog Sveučilišta sa sjedištem izvan Zagreba: Medicinski fakultet u Rijeci i Filozofski fakultet u Zadru.

Sveučilišni nastavnici i suradnici učestvovali su ove godine u velikom broju na internacionalnim znanstvenim sastancima u inozemstvu.

Buduće školske godine Sveučilište očekuje javnu diskusiju i potom donošenje Republičkog zakona o Sveučilištu te donošenje sveučilišnog i fakultetskih statuta.

Od naše društvene zajednice i organa republičke državne uprave Sveučilište očekuje, da će mu staviti na raspoloženje još veća sredstva, kako bi moglo da u cijelosti izvrši zadatak u odgoju visokokvalificiranih stručnih i naučnih radnika, dade još veći obol nauci i svojom saradnjom u privrednom i javnom životu pridonese još više materijalnom i kulturnom razvoju naše zemlje.

Zagreb, 15. studenoga 1955.

Dr. Hrvoje IVEKOVIĆ
rektor

IZVJEŠTAJ REKTORA O RADU SVEUČILIŠTA

I. ORGANI UPRAVLJANJA	2
1. Društveno upravljanje	2
2. Sveučilišna skupština	4
3. Fakultetske skupštine	5
4. Sveučilišni savjet	7
5. Sveučilišno vijeće	9
6. Odbori i komisije	9
7. Rektorat	11
8. Druga redovita interuniverzitetska konferencija	11
II. ZAKONODAVSTVO	13
1. Statuti	13
2. Nastavni planovi i programi	15
3. Habilitacija	17
4. Nacrt Zakona o doktoratu nauka i Uredbe o akademskim stepenima	17
III. NASTAVNICI I SURADNICI	18
1. Nastavnici	18
2. Suradnici	24
3. Pravilnik o određivanju honorara za honorarnu i prekovremenu nastavu	25
4. Drugostepeni disciplinski sud za nastavnike i studente	25
IV. NASTAVNI, NAUČNI I STRUČNI RAD	25
1. Nastavni rad	25
2. Naučni i stručni rad	26
3. Sudjelovanje na naučnim sastancima i putovanjima u inozemstvo	31
4. Suradnja s ustanovama i poduzećima	34
5. Doktorati nauka	38
6. Postdiplomski studij i specijalizacija	39
7. Školovanje fakultetski izobraženih kadrova za fizički odgoj	40
8. Izdavanje udžbenika i skripata	41
9. Fakultetska i sveučilišna izdanja	44
10. Stalna izložba strane, naučne i stručne literature	47
11. Muzeji. Sveučilišna knjižnica. Državni arhiv	48

V. STUDENTI	48
1. Reguliranje upisa	48
2. Priliv studenata na Sveučilište	49
3. Socijalni sastav	51
4. Uvjeti studija	52
5. Stipendije i kreditni fond	53
6. Studentski domovi i restorani	54
7. Zdravstvena zaštita	55
8. Uspjeh u studiju	57
VI. MATERIJALNA SREDSTVA. IZGRADNJA I OPREMA	61
1. Proračun Sveučilišta za godinu 1955.	61
2. Investicije i izgradnja	63
3. Osnivanje fakulteta u Rijeci i u Zadru	68
4. Nabavka stranih knjiga i časopisa	69
5. Oprema. Servisi	72
VII. ZAKLJUČAK	74